

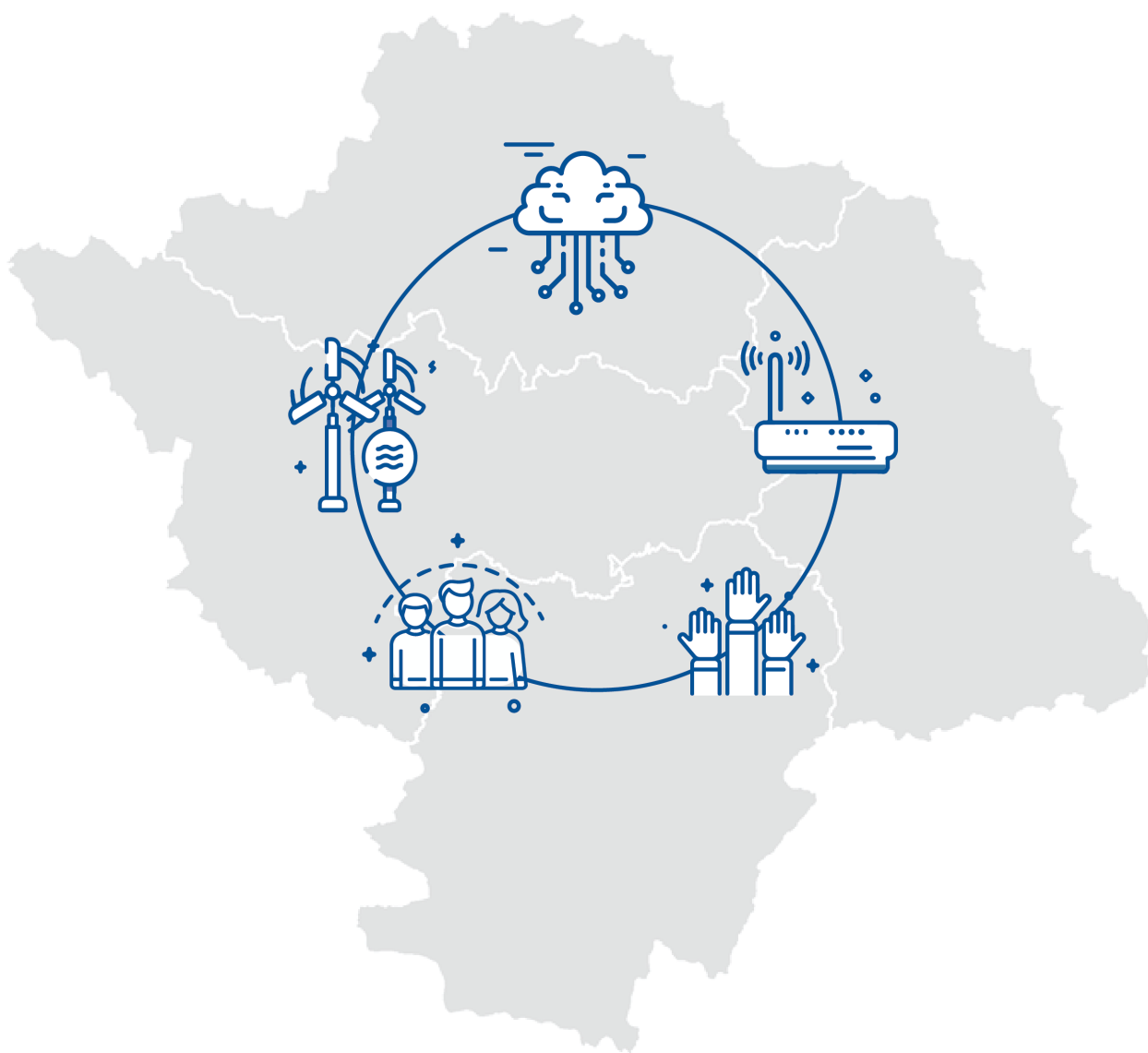

Co-funded by
the European Union

Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest
Autoritate de Management pentru POR 2021-2027

PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL VEST 2021-2027

Versiunea 3 de lucru, 8 Decembrie 2021

ANEXA V

MODEL PENTRU PROGRAMELE SPRIJINITE PRIN FEDR (OBIECTIVUL INVESTIȚII PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ), FSE+, FONDUL DE COEZIUNE, FTJ ȘI FEAMPA – ARTICOLUL 21 ALINEATUL (3)

CCI	
Titlul în limba engleză	West Regional Operational Programme
Titlul în limba națională (limbile naționale)	Programul Operațional Regional Vest 2021-2027
Versiune	3
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Numărul deciziei de modificare a statutului membru	
Data intrării în vigoare a deciziei de modificare a statutului membru	
Transfer nesubstanțial [articolul 24 alineatul (5) din RDC]	Nu
Regiuni NUTS acoperite de program (nu se aplică pentru FEAMPA)	Regiunea Vest Romania
Fondul (fondurile) vizat (e)	☒ FEDR ☐ Fondul de coeziune ☐ FSE+ ☐ FTJ ☐ FEAMPA
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

LISTĂ DE ABREVIERI

AC	Autoritate Contractantă
ADR	Agenția pentru Dezvoltare Regională
ADI	Asociație de Dezvoltare Intercomunitară
AKIS	Agricultural Knowledge and Innovation Systems
AM	Autoritate de Management
AM POR	Autoritate de Management pentru Programul Operațional Regional
ANAP	Agenția Națională pentru Achiziții Publice
ANDPDCA	Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții
AR	Arad
ARSC	Asociația Română pentru Smart City
AP	Arie Prioritară
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
ARI	Agencie Regională de Inovare
AT	Asistență Tehnică
BI	București-Ilfov
B2B	Bussiness-to-Bussiness
CBC	Cross-Border Cooperation
CCI	Centre de Creativitate și Inovare
CD	Cercetare-Dezvoltare
CDPD	Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități
CE	Comisia Europeană
CIB	Cheltuieli interne brute
CDI	Cercetare, Dezvoltare și Inovare
CDR	Consiliul pentru Dezvoltare Regională
CIB	Cheltuielile Interne Brute
CM POR	Comitetul de Monitorizare al Programului Operațional Regional
CNSC	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
CPR	Common Provision Regulation
CRI	Consortiul Regional de Inovare Vest
CRP	Comitetul Regional pentru elaborarea PDR
CS	Caraș-Severin
DESI	Indicele Economiei Societății Digitale
DNSH	Do Not Significant Harm
DSI	Domenii de Specializare Inteligentă
DSP	Danube Strategy Point
DUAE	Document Unic de Achiziție European
EIS	European Innovation Scoreboard

EITT	Entități de Inovare și Transfer Tehnologic
ERTMS	European Rail Traffic Management System
ESCO	Energy Service Company
FEAMPA	Fondul European pentru Afaceri Maritime, Pescuit și Acvacultură
FC	Fondul de Coeziune
FEDR	Fondul European pentru Dezvoltare Regională
FTJ	Fondul pentru Tranziție Justă
FSE	Fondul Social European
GBER	General Block Exemption Regulation
GES	Gaze cu Efect de Seră
GTR	Grupuri Tematice Regionale
HD	Hunedoara
HG	Hotărâre de Guvern
HUSKROUA	Ungaria-Slovacia-România-Ucraina
IMM	Întreprinderi Mici și Mijlocii
IT	Information Technology
IT&C	Information Technology and Communication
ITI	Investiții Teritoriale Integrate
INCD	Institutul Național de Cercetare Dezvoltare
INS	Institutul Național de Statistică
MCID	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
MDA	Mecanismul de Descoperire Antreprenorială
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MDP (EDP)	Mecanismului de descoperire antreprenorială
MIPE	Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene
NUTS	Nomenclatorul comun al Unităților Teritoriale pentru Statistică
NV	Nord-Vest
ODD	Obiective de Dezvoltare Durabilă
OI	Organism Intermediar
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
OMCI	Ordin al ministrului cercetării și inovării
ONG	Organism Non-Guvernamental
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OUG	Ordonanța de Urgență a Guvernului
OP	Obiectiv de Politică
OS	Obiectiv Specific
P	Prioritate
PA	Priority areas
PAP	Programul pentru Acvacultură și Pescuit
PATN	Plan de Amenajare a Teritoriului Național

PDR	Planul pentru Dezvoltare Regională
PIB	Produs Intern Brut
PMUD	Plan de Mobilitate Urbană Durabilă
PNIESC	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice
PNS	Planul Național Strategic
PNRR	Programul Național pentru Redresare și Reziliență
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
POAT	Programul Operațional Asistență Tehnică
POC	Programul Operațional Competitivitate
POCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare
POR	Program Operațional Regional
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
POS	Programul Operațional Sănătate
POT	Programul Operațional Transport
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
PTD	Programul Transnațional Dunărea
RDC	Regulamentul Dispozițiilor Comune nr. 1060/2021
RegAS	Registrul ajutoarelor de stat
RIS 3	Strategia Regională de Specializare Inteligentă
RO	România
RO-SRB	România-Serbia
RO-HU	România-Ungaria
ROREG	Asociația Agențiilor pentru dezvoltare regională din România
RST	Recomandări Specifice de Țară
SEA	Strategic Environmental Assessment
SEAP	Sistemul Electronic de Achiziții Publice
SEC	Spațiul Economic al Cercetării
SIDU	Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană
SMIS	Sistemul Unic de Management al Informației
SNCISI	Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027
SNRTL (SRTL)	Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung
SNDD	Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă
SUERD	Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării

TEN – T	Trans-European Transport Network
TIC	Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor
TRL	Tehnology Readiness Level
TM	Timiș
TVET	Technical and Vocational Education and Training
UAT	Unitate Administrativ-Teritorială
UE	Uniunea Europeană
UEFISCDI	Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și inovării
V	Vest
ZUF	Zonă Urbană Funcțională

1. Strategia programului: principalele provocări în materie de dezvoltare și măsurile de politică aferente (2)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Câmp de text [30 000]

Context

Regiunea Vest:

- este alcătuită din 4 județe: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara și Timiș, având o suprafață totală de 32.028 km². În intervalul anilor 2000-2020, populația a scăzut de la 2.042.854 la 1.997.377¹ persoane, mai accentuată decât cea de la nivel național. Răspunsul la schimbările demografice și în special, evoluția structurii demografice a regiunii, reprezintă adevărata provocare pentru furnizarea unor servicii publice calitative pentru cetățeni;
- face parte din categoria **regiunilor mai puțin dezvoltate** în contextul tipologiei utilizate la nivelul UE, având un PIB situat la 68% din media UE 27², dar peste media națională;
- este o regiune cu diferențe semnificative între județele și localitățile componente. PIB-ul regional este realizat preponderent de județul Timiș, care se află la 81%³ din media UE. Județul Arad se apropie de media regională cu 65% din media UE. În schimb, județele Caraș-Severin și Hunedoara sunt sub media regiunii și a UE: 50%, respectiv 51% din media UE. Cu o economie tradițională bazată pe industria minieră, siderurgică, metalurgică și energetică, în cele 2 județe nu au fost identificate încă soluții alternative pentru recuperarea decalajului de dezvoltare;
- este cea mai urbanizată regiune din România după BI. 60% din populația urbană este concentrată în doar 5 orașe (cele 4 municipii reședință de județ și municipiul Hunedoara). În regiune predomină orașele mici, sub 20.000 locuitori. Lipsește o categorie consistentă de orașe, cele de dimensiune mijlocie: între 20.000 și 50.000 locuitori⁴;
- există disparități semnificative între mediul urban și rural, orașele mari polarizând dezvoltarea.

Viziunea strategică

Regiunea Vest dorește să devină **o regiune competitivă la nivel european, cu un nivel ridicat de cercetare-dezvoltare, inovare și digitalizare, capabilă să atragă și să capitalizeze investiții, conectată intern și internațional, ai cărei cetățeni beneficiază de un sistem educațional la nivel european, în localități prietenoase cu mediul și care asigură o calitate ridicată a vieții.**

POR Vest 2021-2027 se conturează, totodată, ca un răspuns al Regiunii Vest, la pandemia de COVID-19. Aceasta reprezintă o provocare fără precedent pentru sistemele financiare și economice ale tuturor statelor membre. Pierderea de vieți omenești, presiunea crescută pe sistemul medical, impactul economic, șomajul în creștere, falimentul unor întreprinderi, reducerea timpului de lucru, diminuarea activităților turistice și culturale sunt doar câteva din efectele negative resimțite la nivel regional. În cazul în care pandemia se prelungeste, Regiunea Vest trebuie să găsească modalități coordonate de a face față acestora și de a asigura condiții propice pentru dezvoltarea socio-economică.

Obiectivele și cerințele de dezvoltare durabilă asumate prin Agenda 2030 sunt integrate și indivizibile, de natură globală și universal aplicabile⁵ și vor fi abordate în mod integrat în cadrul investițiilor propuse prin POR Vest 2021-2027, în corelare cu politicile și prioritățile naționale și particularitățile regionale.

Se va avea în vedere integrarea principiilor orizontale în fiecare etapă a programului și a proiectelor implementate prin POR Vest 2021-2027 și se va urmări respectarea prevederilor Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, a Convenției Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și a tuturor actelor normative relevante la nivel internațional, european și național.

Egalitatea de gen, incluziunea și nediscriminarea reprezintă drepturi fundamentale, valori esențiale ale UE și implicit ale Regiunii Vest, dar și condiții necesare pentru atingerea obiectivelor de creștere economică, inovare și coeziune socială, astfel că **vor avea un caracter obligatoriu pentru toți beneficiarii.**

În calitate de co-inițatoare a SUERD, România, prin regiunile sale, își propune în continuare să participe la atingerea obiectivelor și țintelor acestei strategii pentru perioada 2021-2027 așa cum sunt ele definite în noul Plan de Acțiune al SUERD. Principiile complementarității și creării de sinergii cu programele INTERREG finanțate de UE la nivel **transfrontalier, transnațional și interregional** au stat la baza elaborării programului. POR Vest își propune să creeze parteneriate cu alte regiuni și să implementeze activități interregionale, atunci când ele generează valoare adăugată pentru regiune⁶.

Obiective specifice:

- **Problema: Rezultatele modeste obținute de Regiunea Vest în domeniul cercetare-dezvoltare-inovare (CDI) limitează perspectivele de dezvoltare și creștere economică.**

Conform EIS 2021, România se află în rândul statelor cel mai slab inovatoare din UE. Performanțele în inovare au avut un trend descendent, scăzând cu o medie generală de 5,7% în perioada 2011-2020. Regiunea Vest se înscrie, în categoria regiunilor clasate ca "Inovator Emergent". Astfel, conform RIS 2021 scorul general este de 0,163, plasând regiunea pe locul 3 la nivel național după regiunile BI și NV, respectiv la nivel european pe poziția 233 din 240 de regiuni.

La nivelul regiunii există o **utilizare limitată a potențialului inovativ în industriile avansate, respectiv un impact economic redus al activității de CDI**. Analiza criteriilor **scorului de inovare** relevă faptul că regiunea se clasează în ultima grupă europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării în IMM-uri, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-private, aplicații pentru patente și mărci, rezultând o **slabă apetență a IMM-urilor pentru activități inovative și de colaborare**.

Analiza cheltuielilor pentru CDI conduce la concluzii similare referitoare la nivelul scăzut al importanței sectorului în regiune și relevă **disparități semnificative între județe, cu o concentrare a acestor activități în județul Timiș, atât în zona publică, cât și privată**. După tipologia cheltuielilor pentru CDI, aproximativ 90% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 10% sunt cheltuieli de capital⁷, ceea ce arată o **susținere redusă a investițiilor în CDI**. Cheltuielile interne brute (CIB) pentru CDI de 38,9 EURO/locuitor sunt mult sub media UE, de 629,2 EURO/locuitor⁸. Aceste realități sunt rezultatul **subdimensionării activității de CDI în regiune și a unui ecosistem regional încă insuficient dezvoltat**.

În cadrul RIS Vest 2021-2027 sunt identificate **6 sectoare de specializare inteligentă**: Agricultură și industrie alimentară; Eficiență energetică și clădiri sustenabile; Industria manufacturieră și prelucrătoare; Industriile culturale și creative; Automotive și sectorul TIC; Turism, sănătate și calitatea vieții. În aproape toate domeniile RIS3 activitățile se realizează în principal la nivelul inferior al lanțurilor valorice, deși potențialul de dezvoltare al CDI la nivelul regiunii este ridicat, lipsind instrumentele pentru dezvoltarea unor soluții inovatoare care să poate fi implementate în afaceri.

Obiectiv specific: Dezvoltarea ecosistemului regional de cercetare, dezvoltare și inovare, care să genereze și să susțină creșterea economică sustenabilă.

- **Problema: Digitalizarea insuficientă a întreprinderilor.**

Conform **Indicelui economiei și societății digitale** din 2021, România se situează pe locul 27 în UE la capitolul digitalizare, din perspectiva celor cinci indicatori relevanți, cu un scor de 32,9 față de 50,7 media UE. Regiunea Vest se înscrie în trendul național, dar se situează peste media națională în ceea ce privește **conectivitatea**, cu 88% din gospodării cu acces la internet⁹ și **utilizarea internetului**, cu un procent de 82%¹⁰. Aceste performanțe relative sunt însă sub media europeană.

La nivelul operatorilor economici, statisticile arată o utilizare relativ redusă a Internetului, peste 70% neavând platforme de comercializare on-line, deși 63% dețin pagini web (cele mai multe într-o formă simplă, cu facilități reduse). În ceea ce privește social media, majoritatea firmelor se limitează la facilitățile puse la dispoziție gratuit de aceste rețele, investițiile în aceste mijloace de comunicare și relaționare cu partenerii fiind, prin urmare, reduse¹¹.

Pentru indicatorul „**Integrarea tehnologiei digitale**” nu sunt disponibile date statistice regionale, dar conform studiului derulat de ADR Vest rezultă că în Regiunea Vest doar 23% dintre firmele

din România utilizează sisteme digitale pentru schimbul de informații. Acest lucru se reflectă în rata scăzută de adoptare a soluțiilor de digitalizare care, deși oferă avantaje competitive mari, sunt folosite mai degrabă punctual.

Obiectiv specific: Pregătirea întreprinderilor din Regiunea Vest pentru un viitor digital.

- **Problema: Slaba guvernare digitală.**

Dezvoltarea serviciilor publice digitale este încă slab valorificată, fapt care se reflectă în gradul redus de implementare de proiecte care utilizează pe scară largă tehnologii „smart”, chiar dacă **platformele online au ajuns să joace un rol central în viața cetățenilor și a întreprinderilor.**

Indicatorul „Serviciile publice digitale” plasează România pe ultimul loc în UE, în clasament existând 4 regiuni, toate din România, în care ponderea adulților care folosesc serviciile de e-guvernare este sub 10%, printre acestea fiind și Regiunea Vest (9%).

Domeniile problematice care au fost identificate la nivel regional includ în special: calitatea, accesibilitatea și transparența insuficientă a administrației publice; fragmentarea datelor, aplicațiilor și hardware-ului public; interoperabilitatea insuficientă a datelor; lipsa de utilizare a soluțiilor existente în mod centralizat, partajat și standardizat; automatizarea insuficientă a procesării datelor digitale; utilizarea limitată a serviciilor de guvernare electronică de către cetățeni; integrarea insuficientă a tehnologiilor digitale, numărul limitat de gospodării și companii care utilizează tehnologii bazate pe date în raport cu administrația publică.

Cererea indusă de pandemie pentru mai multe servicii digitale și utilizarea lor la scară mai largă prezintă o oportunitate de a căuta noi soluții, în special în domeniul furnizării de soluții electronice de către sectorul public. Astfel, localitățile urbane din Regiunea Vest necesită intervenții „smart” care să le crească reziliența și atractivitatea.

Obiectiv specific: Susținerea autorităților publice locale în utilizarea tehnologiilor digitale și inovative pentru interacțiunea cu cetățenii și mediul de afaceri.

- **Problema: Densitatea redusă a IMM-urilor și nivelul de scăzut de competitivitate și productivitate al acestora raportat la media europeană.**

În 2019, din punct de vedere al productivității muncii, performanțele Regiunii Vest erau scăzute, aceasta fiind la 40% din media UE, având o valoare de 28.670 euro¹².

La nivelul regiunii, în anul 2019 se regăsesc 56.682 întreprinderi (9% din total România), cu un număr de 423.677 salariați, reprezentând 9,9% din totalul național și un volum al cifrei de afaceri de 30,1 miliarde euro, reprezentând 8,7% din totalul cifrei de afaceri de la nivel național¹³.

Regiunea are **un nivel moderat de antreprenoriat** raportat la nivelul național, iar dezvoltarea nu este uniform răspândită în regiune, motorul economic al regiunii fiind preponderent zona urbană Timișoara-Arad. În ceea ce privește **densitatea IMM-urilor**, Regiunea Vest are performanțe modeste, cu o valoare de 26 IMM-uri/1.000 de locuitori, valoare similară cu media

națională, dar mult sub media UE, de 56. La nivel local, există diferențe importante între județe: Timiș cu 34 IMM-uri/1.000 locuitori, urmat de Arad cu 27, Hunedoara cu 20 și Caraș-Severin cu 15.

Conform datelor colectate¹⁴ și prelucrate¹⁵, în Regiunea Vest, la nivelul anului 2019, **99,77%** din totalul întreprinderilor sunt **IMM-uri**, reprezentând un număr de 56.549. Dintre acestea, **20.697 reprezintă IMM-uri din domeniile de specializare inteligentă definite la nivelul Regiunii Vest**, care au activitate și raportează date financiare, ceea ce reprezintă un procent de 38%.

În ceea ce privește densitatea **IMM-urilor din domeniile de specializare inteligentă** din Regiunea Vest, aceasta este de **17,2 /1.000 de locuitori** (23,8 în Timiș, 16,5 în Arad, 12,3 în Hunedoara și 9,5 în Caraș-Severin).

De asemenea, instrumentele financiare sunt un mod sustenabil și eficient de a investi în creșterea și dezvoltarea afacerilor din Regiunea Vest și de a responsabiliza agenții economici.

Obiectiv specific: Creșterea numărului de IMM-uri în regiune, a competitivității și productivității acestora, prioritar în domeniile de specializare inteligentă, inclusiv prin acces la structuri instituționale și servicii avansate de sprijin.

- **Problema: Competențe și abilități limitate pentru susținerea durabilă a performanței economice în sectoarele de specializare inteligentă.**

Odată cu dezvoltarea capacităților de CDI, a digitalizării și adoptarea tehnologiilor avansate în domeniile de specializare inteligentă, apare problema deficitului de competențe a resurselor umane, care se traduce printr-o necorelare tot mai mare între competențe și nevoile pieței muncii, fiind astfel inhibată dezvoltarea sectoarelor cu potențial de creștere rapidă.

Implementarea rezultatelor activității de CD și introducerea de inovații este posibilă doar atunci când angajații și conducerea întreprinderii au cunoștințele și abilitățile corespunzătoare.

Astfel, dincolo de investițiile de tip "hard" propuse, este necesar ca fondurile să fie alocate și pentru dezvoltarea competențelor specifice ale personalului implicat în activitățile de CDI, digitalizare și pentru cei care activează în domeniile de specializare inteligentă, cu accent pe antreprenariat, modele de afaceri inovatoare, transfer de tehnologie și management al inovării, mergând până la schimbarea modului în care întreprinderile gândesc întreaga activitate economică.

Obiectiv specific: Diversificarea și perfecționarea competențelor și abilităților specifice.

- **Problema: Poluarea zonelor urbane datorată consumului ridicat de energie în clădirile publice și rezidențiale.**

Eficiența energetică a clădirilor reprezintă o măsură esențială pentru atingerea obiectivului UE pentru 2030 privind clima¹⁶.

Conform SNRTL¹⁷, consumul final de energie în sectorul construcțiilor reprezintă 42% din consumul final de energie, din care 34% este aferent clădirilor rezidențiale, iar 8% este aferent clădirilor comerciale și publice. Sectorul clădirilor înregistrează cele mai multe emisii de gaze cu efect de seră, deoarece fondul de clădiri este în mare parte construit între anii 1960 și 1990, cu un grad scăzut de măsuri privind eficiența energetică. Astfel, clădirile oferă un potențial însemnat de economii de energie și de reducere a emisiilor de CO₂.

Conform Raportului de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 – Etapa I privind Axa Prioritară 3¹⁸, îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor rămâne cea mai eficientă investiție din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO₂.

În cazul clădirilor rezidențiale, gospodăriile cu venituri reduse sunt afectate de costul ridicat al serviciilor energetice. Astfel, suplimentar față de reducerea consumului de energie și implicit a poluării, reabilitarea energetică a clădirilor are un impact benefic și din punct de vedere financiar, prin reducerea costurilor în exploatarea clădirilor. Totodată, aceste măsuri contribuie la îmbunătățirea esteticii urbane.

Obiectiv specific: Combaterea schimbărilor climatice prin îmbunătățirea performanțelor energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul clădirilor.

- **Problema: Areale urbane degradate și suprafețe reduse de spațiu verde în mediul urban.**

OUG 114/2007 a stabilit un **minimum de 26mp/locuitor de spațiu verde** iar, conform OMS, norma de spațiu verde pentru un locuitor este de 50mp. Potrivit ultimelor date statistice disponibile la INS, în Regiunea Vest, suprafața medie a spațiilor verzi este de **22,11 mp/locuitor**¹⁹, fiind mai mare decât media națională de 21,48 mp/locuitor, dar sub norma legislativă europeană. Doar 16 din cele 42 de localități urbane îndeplinesc standardul de 26 mp/locuitor, însă populația care locuiește în acestea reprezintă doar 23% din totalul populației urbane.

În ceea ce privește aspectele calitative ale spațiilor verzi urbane, se remarcă următoarele carențe: biodiversitate redusă²⁰, conectivitate fragmentată și multifuncționalitate redusă²¹.

Obiectiv specific: Dezvoltarea unor ecosisteme urbane sănătoase.

- **Problema: Congestia, aglomerarea și poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a creșterii utilizării autoturismelor personale, a parcului de transport învechit și a neadaptării infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile actuale.**

Sectorul transporturi este considerat principala sursă de poluare și congestie în orașe, afectând în mod semnificativ sănătatea populației. La nivelul regiunii se remarcă o utilizare prioritară a transportului cu autoturismul personal, în defavoarea mijloacelor de transport prietenoase cu mediul.

Jumătate din cele 42 de localități urbane din regiune au sistem propriu de transport public sau au investiții în derulare pentru introducerea lui. Transport public electric există în Timișoara (tramvai și troleibuz), respectiv Arad (tramvai), în timp ce Reșița va reintroduce sistemul de transport cu tramvaiul. Lungimea rețelelor de tramvai regionale este de 263,5 km, ceea ce reprezintă 20,1% din totalul național²².

De asemenea, există proiecte în implementare care urmăresc achiziția și utilizarea de autobuze electrice sau hibrid la Timișoara, Arad, Reșița, Deva, Hunedoara, Lugoj și în cele 6 localități din Valea Jiului, pentru un sistem de transport public integrat.

Principalele probleme ale transportului public²³ sunt legate de trasee de transport public slab planificate, lipsa de predictibilitate, viteza redusă de deplasare, confort redus pentru călători.

Infrastructura pentru biciclete este slab dezvoltată, regiunea având 233,57 km de piste, dintre care 173 de km sunt în 2 municipii reședință de județ: Timișoara și Arad²⁴. Prin POR 2014-2020 au fost propuse piste de biciclete și în alte localități urbane, în lungime de 87,5 km.

Numărul actual de stații de încărcare și alimentare poate acoperi nevoile existente ale transportului public, însă pentru stimularea electromobilității, alături de materialul rulant verde, sunt necesare intervenții pentru dezvoltarea unor noi stații de încărcare.

Obiectiv specific: Creșterea capacității, calității și atractivității transportului public de călători, precum și a modurilor alternative de transport prietenoase cu mediul.

- **Problema: Infrastructura rutieră regională este aglomerată, slab dezvoltată și insuficient conectată la rețeaua TEN-T și nu există un transport intra și interjudețean care să faciliteze o mobilitate și o conectivitate crescute la nivel regional.**

Cu o rețea de 4.670 km de drumuri județene, din care doar 2.465 km modernizați, **accesibilitatea și conectivitatea în Regiunea Vest nu sunt încă suficient de bine dezvoltate.** Astfel, este îngreunată mobilitatea sigură, accesibilă și rapidă a persoanelor și a traficului de mărfuri în condiții facile în termeni de timp și siguranță, fapt ce împiedică o dezvoltare teritorială echilibrată.

În afară de investițiile în infrastructura rutieră, conectivitatea poate fi asigurată și prin **optimizarea și echilibrarea sistemului de transport de persoane la nivelul Regiunii Vest.** Planificarea dezvoltării rețelelor de transport de persoane pentru facilitarea mobilității necesită o abordare regională, în contextul în care numeroase deplasări se desfășoară în afara limitelor administrative ale unui oraș sau județ. Acest sistem va conduce la creșterea nivelului de competitivitate a transportului public de călători intra și interjudețean, astfel încât acesta să devină o alternativă atractivă în raport cu varianta transportului rutier individual.

Siguranța rutieră reprezintă o provocare, în condițiile în care, drumurile cu o singură bandă pe sens sunt recunoscute ca fiind cel mai periculos tip de drum, cu medii de risc mult mai mari decât autostrăzile. Ținând cont și de tendințele de creștere ale gradului de motorizare, există un risc

ridicat de sporire a numărului de accidente rutiere în anii următori dacă nu se iau măsuri preventive de creștere a siguranței rutiere pe drumurile publice.

Creșterea gradului de motorizare din ultimii ani, suprapusă pe intervențiile reduse la nivelul infrastructurii fizice, a condus la degradarea calității vieții în marile orașe din Regiunea Vest prin **aparitia congestiei traficului și intensificării poluării atmosferice și fonice.**

Obiectiv specific: Creșterea conectivității și accesibilității în și din Regiunea Vest, a siguranței deplasărilor, precum și decongestionarea și fluidizarea traficului în marile aglomerări urbane.

- **Problema identificată: Disparități teritoriale cu privire la accesul la infrastructură și facilități de bază și digitale în educație.**

Regiunea Vest nu este economic sustenabilă cu valorile prezente ale participării în educație și are de recuperat decalaje față de indicatorii europeni și uneori chiar față de nivelul național. Valorile indicatorilor din 2019 reflectă deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,3% rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 17,4% persoane cu vârsta cuprinsă între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (25,4%).

În anul 2019, populația școlară a Regiunii Vest era de 308.477 persoane, din care 78,19% în mediul urban. Prin corelare cu populația totală, Regiunea Vest deține cea mai mică pondere a populației școlare din toate regiunile României, influențată de sporul natural negativ și natalitatea scăzută. Gradul de utilizare a sălilor de clasă disponibile a scăzut în intervalul 2011 – 2019 în medie cu 14%.

Adaptarea studenților la schimbările rapide ale pieței forței de muncă și inserția acestora depinde în mare măsură de parteneriatul universități-angajatori. Cele 7 universități publice din Regiunea Vest sunt un atu al regiunii, prin formare, în domenii diferite, a resurselor umane de înaltă calificare necesară dezvoltării socio-economice.

Deficiențele majore identificate în regiune sunt reprezentate de: **dotările învechite existente la nivelul unităților școlare, lipsa infrastructurii educaționale în noile cartiere rezidențiale, infrastructura din mediul rural nealinată la condițiile minime de funcționare, precum și nevoia de modernizare a universităților - săli de studiu, amfiteatre, laboratoare.**

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului la educație de calitate, prin oferirea de condiții moderne de învățare, precum și dezvoltarea aptitudinilor populației școlare, în corelare cu specificul economic regional.

- **Problema: Potențial turistic natural insuficient valorificat, generat de lipsa unei infrastructuri turistice adecvate.**

Turismul beneficiază de un potențial substanțial la nivel regional având capacitatea de a aborda o parte dintre provocările regionale de dezvoltare și fiind considerat un sector prioritar și

catalizator al dezvoltării economice locale. Prin capacitatea sa de a crea locuri de muncă și oportunități economice, inclusiv pentru grupurile vulnerabile, turismul și-a demonstrat potențialul de transformare la nivel local și regional, generând creșteri și în alte sectoare economice.

Totuși, Regiunea Vest nu s-a consacrat ca o regiune turistică în mentalul societății românești, motivul principal fiind slaba valorificare a resurselor naturale și antropice, care pot genera fluxuri turistice importante.

Stimularea sectorului turismului, prin îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor turistice din stațiuni, va contribui la revitalizarea acestor zone, prin integrarea lor în circuitul turistic și în economia regională.

Obiectiv specific: Valorificarea resurselor turistice naturale existente în stațiunile turistice acreditate.

- **Problema: Slaba valorificare a resurselor culturale.**

Punerea în valoare a patrimoniului cultural, inclusiv UNESCO, contribuie la creșterea coeziunii teritoriale și poate întări identitatea locală, fiind și o sursă importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale și stimularea industriilor creative și culturale. Acțiunile educative și culturale care să promoveze patrimoniul construit sunt foarte limitate la nivel regional. Acestea au rolul de a garanta folosirea responsabilă și eficiența în utilizare a obiectivului reabilitat.

Oferta culturală este susținută în Regiunea Vest în principal prin intermediul instituțiilor publice de cultură. Totuși, se remarcă un **deficit de infrastructuri culturale amenajate în scopul petrecerii timpului liber**.

Obiectiv specific: Revitalizarea obiectivelor de patrimoniu cultural, sprijinirea de facilități și infrastructuri culturale publice în scopul dezvoltării unei oferte culturale regionale.

- **Problema: Atractivitate scăzută a centrelor urbane, în raport cu rolul lor în rețeaua urbană națională și regională, precum și deficiențe în asigurarea unor servicii urbane de calitate.**

63,1% din populația regiunii trăiește în mediul urban. Conform Băncii Mondiale, gradul de urbanizare în Regiunea Vest este de 90%, dacă s-ar lua în considerare și populația zonelor urbane funcționale.

Centrele urbane din regiune se confruntă cu o scădere demografică, în perioada 2011-2019 populația urbană diminuându-se cu 5%, ca urmare a unui proces de migrare a populației din orașe către rural și periurban. Migrația populației se realizează în special către localitățile rurale din proximitatea orașelor mari, dezvoltându-se zone urbane funcționale și generând nevoi de investiții pentru asigurarea serviciilor publice de educație, transport public, agrement, sănătate, la o calitate similară cu cele din arealul urban.

Aspecte ale vieții urbane precum eficiența energetică scăzută a clădirilor rezidențiale și a celor publice, sistem educațional neadaptat la noile tendințe digitale și ale pieței muncii, mobilitate urbană deficitară cauzată de creșterea utilizării autoturismelor personale, lipsa spațiilor verzi și degradarea continuă a spațiilor publice, își pun amprenta asupra asigurării unui confort urban crescut pentru populație și reduc capacitatea orașelor de a-și îndeplini funcțiile urbane.

Centrele urbane ale regiunii întâmpină provocări precum calitatea slabă a serviciilor publice, poluarea, degradarea spațiilor publice, dar dispun și de un potențial de dezvoltare, generat de concentrarea populației și a activităților economice, posibilități de educație și petrecere a timpului liber.

Obiectiv specific: Consolidarea rolului orașelor și municipiilor Regiunii Vest în rețeaua urbană națională și regională.

Lecții învățate

Cadrul instituțional propus pentru perioada de programare 2021-2027 are la bază lecțiile învățate în perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020.

POR 2014-2020 a fost fragmentat în 15 axe prioritare. Ghidurile solicitantului au fost stufoase și necorelate, cu reguli diferite pentru situații similare. Ghidurile și procedurile au suferit modificări succesive, greu de urmărit de solicitanții de finanțare.

Mecanismul de evaluare a fost îngreunat de reglementarea excesivă, derulându-se cu un consum mare de resurse umane, materiale și temporale. Procesul de evaluare-selecție-contractare a unui proiect a avut 4 etape și a implicat o durată îndelungată – în medie 11-12 luni de la depunere până la semnarea contractului. Depunerea și evaluarea proiectului tehnic, după semnarea contractului de finanțare a produs întârzieri suplimentare în procesul de absorbție a fondurilor. Domeniul achizițiilor publice a produs blocaje semnificative în implementare.

Astfel, POR Vest 2021-2027 are în vedere:

- claritate în stabilirea mecanismelor de implementare, a tipurilor de investiții finanțate și a criteriilor de eligibilitate;
- elaborarea ghidurilor în paralel cu programul, astfel că se devansează termenul de depunere a proiectelor;
- **simplificarea și debirocratizarea procesului de depunere a proiectelor** prin reducerea numărului de documente solicitate și preluarea de la instituțiile naționale, prin încheierea de protocoale, a anumitor informații relevante;
- **simplificarea procesului de evaluare și contractare** - evaluare într-o singură etapă;
- **solicitarea documentațiilor la un nivel de maturitate ridicată**, adică la nivel de Proiect Tehnic elaborat, inclusiv cu Autorizația de Construire;

- **simplificarea și digitalizarea sistemului de raportare și comunicare între autoritățile programului și în relația cu beneficiarii.** Propunem **digitalizarea și informatizarea proceselor** și integrarea bazelor de date pentru extragerea automată a informațiilor și a rapoartelor, la nivel de proiect și la nivel de program;
- **susținerea capacității administrative a beneficiarilor publici în a pregăti proiecte mature**, prin crearea unei structuri suport de experți tehnici la nivelul ADR Vest și prin suport financiar pentru pregătirea de proiecte mature, în concordanță cu conținutul programului;
- **utilizarea costurilor simplificate** în relația cu beneficiarii;
- **responsabilizarea beneficiarilor** atât la nivel de documente strategice, cât și la nivel de proiecte;
- **simplificarea** mecanismelor de raportare, monitorizare și verificare pe teren a proiectelor;
- **consolidarea capacității administrative** a AM și a beneficiarilor de proiecte prin implementarea acțiunilor din **roadmap**.

Abordarea privind dezvoltarea urbană integrată

Regiunea Vest este o regiune urbanizată, 63,1% din populație fiind concentrată în cele **42 de centre urbane ale Regiunii Vest**, din care 12 municipii (4 municipii-reședință de județ și 8 municipii) și 30 de orașe.

La nivelul municipiilor și orașelor din Regiunea Vest sunt prezente probleme de dezvoltare urbană, care se manifestă și au intensități diferite de la o categorie de orașe la alta, precum și de la un oraș la altul. Localitățile urbane se confruntă cu o serie de provocări cum ar fi, segregarea socio-spațială, poluarea, congestia traficului, lipsa de atractivitate a transportului public urban, lipsa spațiilor verzi și slaba calitate a acestora, deficiențe care împiedică accesul la o infrastructura educațională modernă, nevoia de regenerare a spațiilor urbane, insuficienta valorificare a resurselor culturale, clădiri publice și cartiere cu blocuri de locuințe vechi, cu un consum energetic ridicat și aspect estetic deteriorat etc. În același timp, ele dispun și de un potențial de dezvoltare ridicat, generat de concentrarea populației și a activităților economice, posibilități de educație și petrecere a timpului liber etc. Astfel, **așezările urbane din regiune necesită intervenții integrate** și adaptate specificului local, care să le crească atractivitatea față de populație și să polarizeze teritoriul rural învecinat.

Ținând cont de faptul că dezvoltarea centrelor urbane este esențială pentru dezvoltarea spațiului rural adiacent, fiind o soluție pentru creșterea oportunităților economice și îmbunătățirea accesului populației la serviciile publice edilitare și sociale, toate cele 42 de centre urbane din Regiunea Vest sunt vizate de abordarea privind dezvoltarea urbană integrată, în conformitate cu Regulamentul nr. 1058/2021 privind FEDR și FC. Alocările financiare de care dispun orașele și municipiile din regiune sunt orientative și au fost stabilite în conformitate cu

prevederile OUG Nr. 156/2020, cu modificările și completările ulterioare, cu luarea în considerare a nivelului județean de dezvoltare.

Instrumentele de dezvoltare teritorială prin care se va implementa dezvoltarea urbană integrată în POR Vest 2021-2027 sunt:

- **„investiții teritoriale integrate”**, conform Regulamentului nr. 1060/2021, art. 28 (a). Instrumentul se va aplica în cazul celor 6 orașe și municipii din Valea Jiului - Aninoasa, Lupeni, Petrița, Petroșani, Uricani și Vulcan;
- **“un alt instrument teritorial de sprijinire a inițiativelor concepute de statul membru”**, conform Regulamentului nr. 1060/2021, art. 28 (c). Instrumentul, generic intitulat “Finanțare în baza SIDU” se va aplica celorlalte 36 de municipii și orașe din regiune.

Investițiile vor fi obligatoriu implementate pe baza unor strategii teritoriale integrate elaborate și implementate sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente. Investițiile teritoriale integrate pentru Valea Jiului se vor realiza în baza unei strategii comune de dezvoltare, *Strategia de dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului*. Celelalte municipii și orașe vor elabora strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU) la nivel de UAT-localitate urbană sau la nivel de zonă urbană funcțională, definită în SIDU. Strategiile teritoriale integrate vor fi elaborate, implementate, monitorizate și evaluate cu implicarea tuturor partenerilor relevanți de la nivel local.

Strategiile teritoriale integrate vor fi verificate de către AM POR, pentru îndeplinirea condițiilor minime din Regulamentul nr. 1060/2021, art. 29., fiind depuse concomitent cu primul proiect, inclusiv cu grila de autoevaluare. Listele de proiecte finanțabile vor fi rezultatul unui proces de selecție/priorizare realizat la nivelul autorităților teritoriale, responsabile cu elaborarea și implementarea strategiilor. Mecanismul de guvernare va fi asigurat, după caz, prin Consiliile Locale, ADI etc., care vor avea rol în selecția strategică / prioritizarea proiectelor de dezvoltare urbană.

Pentru a veni în sprijinul autorităților urbane, AM POR a elaborat un îndrumar privind strategia integrată de dezvoltare urbană, precum și pentru identificarea criteriilor de selectare a proiectelor, în concordanță cu prevederile art. 73 al Regulamentului nr. 1060/2021.

Pornind de la experiența finanțării SIDU în perioada 2014-2020, vor fi promovate măsuri pentru creșterea capacității administrative, prin sprijinirea din timp a pregătirii și aprobării SIDU, flexibilizarea structurilor formale de selecție a proiectelor la nivel local, pregătirea unui portofoliu de proiecte mature, asigurarea existenței complementarităților surselor de finanțare a SIDU, precum și flexibilizarea condițiilor de finanțare.

Prin combinarea investițiilor din mai multe priorități și obiective specifice din cadrul POR Vest 2021-2027 și pe baza strategiilor teritoriale integrate, municipiile și orașele vor realiza investiții integrate de dezvoltare urbană.

POR Vest 2021-2027 se supune **procedurii de evaluare de mediu** și nu se supune procedurii de evaluare adecvată. A fost întocmit Raportul de mediu și a fost transmis către public și mass-

media. În data de 13.12.2021 va avea loc dezbateră publică. Se estimează că **Avizul de mediu va fi eliberat până la data de 31.12.2021.**

Pentru obiectivul Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică:

Tabel 1		
Obiectiv de politică	Obiectiv specific	Justificare (rezumat)
<p>OP 1</p> <p>O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale</p>	<p>a (i)</p> <p><i>Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i></p>	<p><i>Anexa D</i> din RST 2019 și documentele strategice din domeniul CDI de la nivel național și regional²⁵ identifică principalele probleme cu care se confruntă activitatea de CDI din România, respectiv Regiunea Vest.</p> <p>Conform SEC²⁶, UE se află în urmă față de principalii săi concurenți la nivel mondial în domeniul intensității CD în rândul întreprinderilor, în special în sectoarele de înaltă tehnologie și în dezvoltarea IMM-urilor inovatoare. În ceea ce privește investițiile statelor membre în domeniul CDI acestea rămân inegale, cu diferențe de la 0,5% la 3,3% din PIB și concentrate în părțile nordice și vestice ale UE²⁷.</p> <p>În anul 2017²⁸, cheltuielile pentru CDI în cadrul Regiunii Vest au avut o pondere de 0,39% din PIB, comparativ cu nivelul național de 0,5% din PIB, reprezentând mai puțin de o cincime din obiectivul național, respectiv 2% din PIB²⁹.</p> <p>Deficitul de cercetători din entitățile CDI determină o calitate redusă a cercetării și doar cele care au o strânsă colaborare cu sectorul privat continuă să efectueze activități de cercetare care se pot compara cu standardele internaționale. În ceea ce privește indicatorul salariaților din CD la 10.000 persoane ocupate, Regiunea Vest are o valoare de 44 salariați, locul II după regiunea BI, sub media națională³⁰.</p> <p>Ocuparea forței de muncă în domeniul tehnologiilor înalte plasează Regiunea Vest pe locul 2 la nivel național, după BI (9,6%), valoarea (6,5%) fiind dublă față de media națională (3%) și superioară mediei celor 27 de state membre UE (4,1%). Acest fapt se datorează investițiilor private derulate în mare parte de companiile multinaționale din regiune, ale căror fluxuri de investiții și tehnologii înalte au generat noi divizii de testare și dezvoltare a produselor. Cu toate</p>

		<p>acestea, transferul de cunoștințe de la întreprinderile mari către IMM-uri din regiune este redus.</p> <p>Pentru a răspunde provocărilor, conform RIS3, sunt necesare intervenții regionale destinate dezvoltării unui ecosistem care să stimuleze activitatea de CDI, prin măsuri care să vizeze toate părțile implicate, în baza unei Agende de Inovare Regională. Vor fi susținute în continuare colaborările între entitățile de CDI și întreprinderi, dezvoltarea capacității de inovare din cadrul întreprinderilor, crearea/dezvoltarea structurilor de transfer de cunoștințe și a organizațiilor CDI.</p>
	<p>a (ii)</p> <p><i>Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</i></p>	<p><i>RST - Anexa D</i> subliniază necesitatea investițiilor privind consolidarea preluării tehnologiei informației și comunicațiilor de către IMM-uri, inclusiv sporirea măsurilor privind e-guvernarea, prin introducerea și consolidarea unor servicii transparente și interoperabile la nivel european.</p> <p>Având în vedere nivelul scăzut al performanței digitalizării înregistrat de Regiunea Vest, raportat la media europeană, rezultă necesitatea unor măsuri care să răspundă următoarelor probleme: adoptarea pe o scară redusă în întreprinderile din regiune a tehnologiilor digitale, acestea reprezentând doar un suport minor pentru inovare și generare de competitivitate; slaba conectare virtuală a cetățenilor și mediului privat cu administrația și instituțiile publice; inexistența unor structuri de sprijin a adoptării soluțiilor digitale inovative în procesele de business.</p> <p>Conform studiului realizat de ADR Vest în anul 2021, în Regiunea Vest, 73,4% din întreprinderile intervievate au considerat faptul că principala barieră în calea digitalizării este reprezentată de lipsa finanțării³¹.</p> <p>Integrarea tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru utilizarea eficientă a infrastructurii și resurselor nu este valorificată de către administrațiile publice locale. Intervențiile în dezvoltarea orașelor inteligente contribuie la atingerea obiectivului de transformare digitală propus de UE pentru 2030, respectiv ca serviciile cheie ale administrațiilor publice către cetățeni și mediul de afaceri să fie realizate online în proporție de 100%.</p> <p>La nivelul operatorilor economici, statisticile arată o utilizare relativ redusă a Interne-tului, peste 70% neavând platforme</p>

		<p>de comercializare on-line, deși 63% dețin pagini web, însă cu funcțiuni reduse de interacțiune. În ceea ce privește facilitățile oferite de social media, majoritatea firmelor se limitează la cele puse la dispoziție gratuit de aceste rețele, investițiile în relaționarea cu partenerii fiind reduse.</p> <p>Este necesar ca fructificarea avantajelor digitalizării să se realizeze în mod integrat, pe două direcții principale: digitalizarea IMM-urilor (mediul privat) și digitalizarea UAT-urilor (mediul public), deopotrivă în folosul cetățenilor și mediului de afaceri.</p>
	<p>a (iii) <i>Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</i></p>	<p>Cartea Albă a IMM-urilor identifică achiziția de noi echipamente și tehnologii pentru modernizarea industrială drept principalul motiv pentru care întreprinderile ar opta pentru accesarea de fonduri nerambursabile, ele fiind conștiente că o capacitatea scăzută de inovare le limitează competitivitatea economică.</p> <p>Pentru a identifica domeniile de activitate cu cel mai mare potențial de dezvoltare din regiune, în vederea recuperării decalajului privind productivitatea și competitivitatea față de UE, a fost întocmită Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027 (RIS3). Stabilirea domeniilor de specializare inteligentă s-a realizat prin procese de descoperire antreprenorială și a avut la bază analiza indicatorilor socio-economici, cererea de resurse umane calificate, capacitatea de CDI și de adaptare la noile tendințe și cerințe din partea pieței și lanțul valoric strategic.</p> <p>În contextul în care principalele caracteristici ale sistemului productiv al Regiunii Vest sunt: specializarea din ce în ce mai puternică în industriile considerate în categoria celor cu tehnologie mijlocie; specializarea întreprinderilor în producția de bază, care nu necesită un aport semnificativ de cunoștințe și competențe; un grad tot mai mare de integrare în lanțurile de valori regionale, conducând la o valoare adăugată locală mică; un grad tot mai mare de dominare a investițiilor străine directe cu legături slabe în rândul întreprinderilor și al furnizorilor locali, PDR Vest 2021-2027 prevede consolidarea competitivității regionale prin consolidarea poziției IMM-urilor pe piețele interne și externe.</p>

		<p>În regiune este necesar un mix de măsuri suport "hard" și "soft" pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial și a masei critice de IMM-uri, creșterea productivității, susținerea inovării și încurajarea competitivității IMM-urilor, pentru a facilita avansarea spre activități cu valoare adăugată ridicată.</p> <p>Acest mix de măsuri trebuie susținut și prin extinderea și îmbunătățirea relațiilor de colaborare ale sectorului privat cu structurile de afaceri, respectiv structurile asociative, inclusiv cluster, prin facilitarea accesului la servicii și soluții inovative care vor contribui la creșterea productivității, competitivității și vizibilității la nivel național și internațional a sectorului privat din Regiunea Vest.</p>
	<p>a(iv)</p> <p><i>Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</i></p>	<p><i>RST - Anexa D</i> identifică nevoile de investiții prioritare pentru a consolida creșterea și competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii, în special pentru a spori capacitățile de inovare ale întreprinderilor, prin introducerea inovării la nivel de produs, serviciu, proces sau organizațional, prin oferirea de cursuri de formare în materie de gestionare a inovării și de competențe specifice specializării inteligente, precum și în materie de competențe cu privire la rezultatele cercetării de piață.</p> <p>Tot mai multe procese sunt automatizate, iar digitalizarea va conduce la schimbări care nu se limitează doar la sectorul tehnologiei³². Implementarea tehnologiilor digitale în toate sectoarele economice, inclusiv în sectoarele non-tehnice, va necesita o forță de muncă cu un grad mai ridicat de calificare în domeniul digital, la toate nivelurile de competențe și la toate vârstele³³.</p> <p>Cunoștințele și crearea de valoare din cunoștințe constituie componente importante ale SEC, iar infrastructurile CDI au un rol important în consolidarea ecosistemelor de inovare, pentru circulația și valorificarea cunoștințelor.</p> <p>Aceste structuri dețin cunoștințe multidisciplinare și transectoriale valoroase, care trebuie transmise resurselor umane din cadrul întreprinderilor nou-înființate și IMM-urilor inovatoare, care se confruntă cu disfuncționalități sau obstacole specifice ale pieței³⁴.</p> <p>Proiectele vor propune și dezvoltarea instituțională, în special prin intensificarea cooperării între mediul CDI,</p>

		<p>economie, societatea civilă și administrația publică prin dezvoltarea și menținerea continuității procesului de descoperire antreprenorială, inclusiv prin implementarea, monitorizarea, evaluarea și actualizarea RIS3.</p> <p>În consecință, se va avea în vedere cooperarea sectorului privat cu centrele universitare, centrele de creativitate și inovare, Agenția Regională de Inovare, organizații de cercetare, organizații de transfer de cunoștințe, astfel încât resursele umane să beneficieze de investiții pentru îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă.</p>
<p>OP 2</p> <p>O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și</p>	<p>b (i)</p> <p><i>Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i></p>	<p>În contextul Pactului Verde European, renovarea clădirilor reprezintă o prioritate importantă la nivel european. Clădirile sunt responsabile pentru aproximativ 40% din consumul total de energie la nivel european și pentru 36% din emisiile de gaze cu efect de seră legate de energie.</p> <p>Una din măsurile principale ale obiectivului de creștere a eficienței energetice a României, conform PNIESC 2021-2030, este valorificarea potențialului de eficiență energetică în sectorul clădirilor, prin programe de izolare termică a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe.</p> <p>Conform <i>Strategiei Naționale de Renovare pe Termen Lung</i>, se estimează că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va trebui renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică.</p> <p>Totodată, în ciuda subvențiilor acordate, cheltuielile gospodăriilor cu serviciile energetice sunt ridicate și afectează cel mai mult populațiile cu venituri reduse.</p> <p>În conformitate cu RST - Anexa D, izolarea inadecvată a clădirilor publice și private contribuie la un consum mai mare de energie și la sărăcie energetică. Creșterea performanței energetice a clădirilor conduce la importante economii de energie și reducerea gazelor cu efect de seră, ceea ce contribuie în mare măsură la dezvoltarea unei regiuni mai ecologice și mai prietenoase cu mediul.</p> <p>Astfel, investițiile preconizate vor contribui la obiectivele PNIESC de reducere a consumului de energie primară, și ale SNRTL care vizează îmbunătățirea performanței energetice a</p>

<p>gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile</p>		<p>fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri.</p> <p>Fondul de clădiri existent în regiune se caracterizează prin consumuri energetice mari, emisii de gaze cu efect de seră ridicate și probleme structurale. PDR Vest 2021-2027 își propune ca obiectiv îmbunătățirea confortului termic și scăderea costurilor cu energia prin creșterea eficienței energetice și prin valorificarea resurselor regenerabile de energie. Având în vedere țintele naționale, în perioada 2021-2027, investițiile în eficiență energetică rămân una din prioritățile Regiunii Vest, în vederea îmbunătățirii confortului termic și scăderii costurilor cu energia în clădirile publice și rezidențiale.</p>
	<p>b (vii)</p> <p><i>Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</i></p>	<p>Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului este una din direcțiile de investiții din <i>Agenda 2030</i>, unde se regăsește necesitatea dezvoltării de spații verzi publice sigure, incluzive și accesibile.</p> <p><i>Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 – Readucerea naturii în viețile noastre</i> include un Plan de acțiune privind refacerea ecosistemelor terestre și maritime. În cadrul acestui Plan, o direcție distinctă de acțiune este reprezentată de înverzirea zonelor urbane și periurbane. Scopul principal al acțiunii este de a reduce poluarea aerului, a apei și poluarea sonoră și de a menține o legătură între oameni și natură.</p> <p><i>Strategia de dezvoltare teritorială a României</i> identifică ca provocare majoră a orașelor din România scăderea populației urbane, cauzată de migrația populației din orașe către rural și periurban, în principal din cauza existenței unor probleme de mediu. Printre soluții pot fi: creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe.</p> <p>Spațiile urbane verzi asigură o gamă largă de beneficii populației prin serviciile ecosistemice. Promovarea unor ecosisteme sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură este important să fie integrate în mod sistematic în planificarea urbană, respectiv în spațiile publice, în proiectele de infrastructură, în proiectarea clădirilor și a împrejurimilor acestora³⁵. De asemenea, este</p>

		<p>importantă asigurarea unor continuități peisagere și naturale.</p> <p>Dezvoltarea infrastructurii verzi va îmbunătăți condițiile de funcționare a ecosistemelor din orașe.</p> <p>Intervențiile propuse vor fi aliniate Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD): 11 Orașe și Comunități Durabile prin asigurarea accesului universal la spații verzi publice sigure, incluzive și accesibile și 15 Viața terestră, prin integrarea valorilor ecosistemului și a biodiversității în planificarea națională și locală³⁶.</p> <p>PDR Vest 2021-2027 prevede ca direcții de acțiune: crearea și regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin investiții în infrastructura verde din zonele urbane, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate / neutilizate / abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/economic și modernizarea / extinderea spațiilor verzi existente.</p>
	<p>b (viii)</p> <p><i>Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</i></p>	<p>Conform <i>Anexei D a RST 2019</i> s-au identificat nevoi de investiții cu un rang înalt de prioritate pentru a promova mobilitatea urbană multimodală durabilă, ca o măsură pentru a descuraja utilizarea autoturismului personal.</p> <p>Asigurarea accesului la un sistem de transport sigur, accesibil și durabil pentru cetățeni, cu o atenție specială la nevoile persoanelor vulnerabile, precum și sprijinirea legăturilor economice, sociale și de mediu între zonele urbane și periurbane prin consolidarea planificării regionale, reprezintă două direcții de acțiune din cadrul ODD 11 Orașe și Comunități Durabile.</p> <p><i>Pactul verde european</i> prevede o reducere cu 90% a emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transporturi, astfel încât UE să devină o economie neutră din punct de vedere climatic până în 2050.</p> <p><i>De asemenea, Cartea albă: Foaia de parcurs către un spațiu european unic de transport</i> indică faptul că este necesară o strategie mixtă de abordare a mobilității care să ia în calcul infrastructura pentru modurile de transport nemotorizate pentru a reduce congestia și emisiile de gaze cu efect de seră, crearea unor condiții mai bune pentru mersul pe jos și cu bicicleta și acordarea unei atenții speciale utilizatorilor</p>

		<p>vulnerabili prin realizarea unei infrastructuri de transport mai sigure.</p> <p>În anul 2015, Comisia Europeană a adoptat Declarația “Ciclismul, un mod de transport prietenos cu mediul”, al cărui obiectiv a fost acela de a pune statutul de ciclism pe o poziție egală cu celelalte moduri de transport, în ceea ce privește politicile și investițiile. Ulterior a fost adoptată și <i>Strategia UE pentru ciclism (2017)</i>, care abordează schimbările de comportament, infrastructura, multimodalitatea și sistemele inteligente de transport necesare pentru promovarea ciclismului.</p> <p><i>PNIESC 2021-2030</i> recunoaște potențialul de reducere a emisiilor de GES ca urmare a îmbunătățirii mobilității în zonele urbane, prin transportul public ecologic, cu zero emisii de carbon.</p> <p>Conform <i>PDR Vest 2021-2027</i>, poluarea urbană și congestia datorată cotei modale crescute a transportului cu autovehicule personale rămâne una din problemele majore a tuturor orașelor din regiune.</p> <p>Introducerea PMUD în legislația din România a impulsionat autoritățile locale să se orienteze spre o abordare bazată pe analiza multicriterială, planificare și corelare a investițiilor.</p>
<p>OP 3</p> <p>O Europă mai conectată prin creșterea mobilității</p>	<p>c (ii)</p> <p><i>Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a</i></p>	<p>Transportul și mobilitatea sunt recunoscute ca sectoare importante ale UE, esențiale pentru o dezvoltare durabilă sporind creșterea economică și îmbunătățind accesibilitatea și legăturile urban-rurale.</p> <p>România se află sub media europeană la sectorul infrastructură și transport la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform studiului <i>European Transport and Infrastructure ScoreBoard (2019)</i>.</p> <p>În <i>Raportul de țară privind România</i> se subliniază că rețeaua rutieră este una dintre cele mai puțin dezvoltate din UE, ceea ce are un impact negativ asupra competitivității țării. Starea precară a infrastructurii rutiere limitează mobilitatea forței de muncă și agravează disparitățile. Conform Raportului sunt necesare investiții semnificative pentru a crește cantitatea și calitatea infrastructurii, inclusiv siguranța deplasărilor.</p>

	<p><i>mobilității transfrontaliere</i></p>	<p>Dezvoltarea unei infrastructuri rutiere de calitate, sigure, fiabile, durabile și rezistente pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea umană, cu accent pe accesul facil și echitabil pentru toți, este una din țintele asumate prin ODD 9 Industrie, inovație și infrastructură.</p> <p><i>PDR Vest 2021-2027</i> are ca obiectiv dezvoltarea infrastructurilor de transport cu rol de artere suport pentru rețelele TEN-T, contribuind astfel la îmbunătățirea conectivității și mobilității intraregionale și facilitând creșterea mobilității durabile și inteligente între localități.</p> <p>Investițiile în infrastructura de drumuri județene sunt cu atât mai importante, în contextul în care Regiunea Vest este localizată la granița vestică a României, la confluența rețelelor mari de transport european și este unică în România din perspectiva faptului că este traversată de ambele culoare europene TEN-T care trec prin țară: Rin-Dunăre și Orient / Mediterana de Est. Astfel, modernizarea cu prioritate a infrastructurii arterelor suport pentru rețelele TEN-T care să pună baza unui transfer eficient între modurile de transport, a centurilor ocolitoare ale orașelor care să decongestioneze traficul urban, precum și dezvoltarea unui sistem de transport public intra și interjudețean, trebuie încurajate în perioada 2021-2027.</p>
<p>OP 4</p> <p>O Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale</p>	<p>d (ii)</p> <p><i>Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței</i></p>	<p><i>Monitorul educației și formării 2019</i> subliniază că România are încă decalaje mari față de statele UE în ceea ce privește majoritatea indicatorilor cheie privind educația. Slaba performanță a sistemului de învățământ și de formare nu ajută România să recupereze decalajele față de UE. Cheltuielile publice pentru educație reprezintă doar 2,8%³⁷, fiind cel mai scăzut procent din UE, unde media este de 4,6%, nefiind corelate cu nevoile ridicate de investiții.</p> <p>Conform raportului <i>România Educată</i>, investițiile în infrastructura educațională trebuie să urmărească, dincolo de asigurarea condițiilor minime de funcționare, și crearea unor medii de învățare moderne și reziliente, precum și adaptate grupurilor vulnerabile, în acord cu obiectivele Agendei 2030 și Cadrului strategic european³⁸ care încurajează investiții în infrastructură, conectivitate și echipamente digitale.</p>

	<p><i>pentru educația și formarea la distanță și online</i></p>	<p>Prin Declarația de la Roma, România și-a asumat angajamentul de a combate șomajul oferind tinerilor “<i>cea mai bună educație și formare</i>” și a armonizat direcțiile naționale cu cele europene prin Cadrul strategic și legislativ național³⁹. Planul Strategic Instituțional 2019-2022 include următoarele obiective strategice: reducerea și prevenirea părăsirii timpurii a școlii; dezvoltarea învățământului terțiar; dezvoltarea unui sistem de învățământ profesional și tehnic; valorificarea pe deplin a capitalului uman în direcția unei dezvoltări inteligente și durabile.</p> <p>În Regiunea Vest, în perioada 2011-2019, populația școlară a scăzut constant. La nivel regional, scăderea populației școlare cu 11,3% a fost mai mare decât media înregistrată la nivel național, de 7,8%. În urban, populația școlară a scăzut cu 9,96%, iar în rural cu 15,82%.</p> <p>Dezideratul de a crește accesul la educație în regiune și de a asigura un proces educațional modern și de calitate, implică o bază materială modernă, care corespunde standardelor actuale educaționale, dotarea atractivă a sălilor de clasă, a laboratoarelor, atelierelor, terenurilor și sălilor de sport și a bibliotecilor. Identificarea nevoilor în educație are la bază un studiu realizat de ADR Vest împreună cu reprezentanții inspectoratelor școlare și reprezentanții unităților de învățământ din Regiunea Vest, dar și Raportul de sinteză privind evaluarea impactului investițiilor POR din perioada 2014-2020.</p>
	<p>d(vi)</p> <p><i>Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i></p>	<p><i>Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural</i>⁴⁰ consideră că patrimoniul cultural este o resursă pentru viitor, care trebuie să fie protejată, dezvoltată și promovată, inclusiv prin încurajarea sinergiilor cu creația contemporană. Totodată, se subliniază faptul că patrimoniul cultural are potențialul de a contribui pozitiv la viețile oamenilor și se recunoaște puterea de coeziune a acestuia în construirea unei Europe mai favorabile incluziunii.</p> <p><i>Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030</i> vizează realizarea unui turism competitiv pe termen lung prin dezvoltarea turismului rural, balnear și cultural, și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică.</p> <p><i>Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 – 2026</i> subliniază faptul că existența obiectivelor de</p>

		<p>patrimoniul UNESCO reprezintă un beneficiu major în atragerea și încurajarea dispersiei vizitatorilor în țară și în special în zonele rurale.</p> <p><i>Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019-2030</i> are ca prioritate Creșterea accesibilității zonelor turistice și a calității infrastructurii turistice, urmărind astfel prelungirea sezonului și a duratei sejurului.</p> <p><i>Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022</i> consideră cultura - factor de dezvoltare durabilă, astfel încât reafirmă importanța identității și a specificității locale și regionale, care implică nevoia de protejare a patrimoniului cultural și de conștientizare a valorii acestuia de către comunitate.</p> <p><i>PDR Vest 2021-2027</i> are ca prioritate crearea unui brand turistic regional prin promovarea potențialului endogen și valorificarea patrimoniului cultural pentru creșterea atractivității turistice și dezvoltării sustenabile locale.</p> <p>Pentru Regiunea Vest, un alt atu consistent este dat de prezența unui număr însemnat de stațiuni turistice, cu funcție mixtă, atât curative cât și recreative, cu dotări variate și adaptate acestor nevoi care se regăsesc în fiecare județ. De asemenea, Regiunea Vest deține un patrimoniu cultural unic, inclusiv cu monumente de valoare universală înscrise în patrimoniul UNESCO.</p>
<p>OP 5</p> <p>O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale</p>	<p>e (i)</p> <p><i>Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului</i></p>	<p>Agenda 2030 subliniază că orașele au un rol major în dezvoltarea viitoare a lumii, astfel că cel puțin 65% din obiectivele agendei pot fi atinse doar la nivel de zone urbane⁴¹.</p> <p>Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor este una din direcțiile de investiții propuse de ODD 11, unde se subliniază necesitatea de a moderniza cartierele, de a consolida o urbanizare favorabilă incluziunii și durabilă, capacitatea de planificare urbană și management participativ, integrate și durabile, de a consolida eforturile de conservare a patrimoniului cultural, de a asigura accesul universal la spații publice sigure, inclusive și accesibile.</p>

	<p><i>durabil și a securității în zonele urbane</i></p>	<p><i>Noua Cartă de la Leipzig</i> reafirmă importanța abordării integrate a dezvoltării urbane prin promovarea abordării pe specificitatea teritoriilor și guvernanta pe mai multe niveluri.</p> <p>Obiectivul 11 al <i>SNDD a României 2030</i>⁴² dedicat orașelor și comunităților durabile vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor prin accesul la servicii de bază adecvate și sigure; accesul la transport public eficient; promovarea conceptului de oraș inteligent; consolidarea eforturilor de conservare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului.</p> <p>Direcțiile de acțiune ale <i>Politicii Urbane a României</i>, dezvoltată cu sprijinul Băncii Mondiale la nivel național, urmăresc atingerea unor obiective precum: orașe ecologice și reziliente, orașe competitive și productive, orașe echitabile și incluzive și orașe bine guvernate.</p> <p>Comunicarea <i>O nouă agendă europeană pentru cultură</i> identifică cultura ca fiind o <i>forță transformatoare pentru regenerarea comunităților</i>. Cei 33 de ani de succes al Capitalelor Europene ale Culturii constituie o dovadă în acest sens. În prezent se utilizează o nouă abordare adaptativă pentru configurarea mediului construit, abordare care este ancorată în cultură⁴³.</p> <p><i>PDR Vest</i> subliniază faptul că în perioada 2021-2027, politica de dezvoltare urbană trebuie să vizeze dezvoltarea tuturor tipurilor de orașe și să includă ca și domenii de finanțare prioritățile identificate de Agenda globală 2030 și Agenda Urbană a UE în vederea dezvoltării urbane sustenabile: transport, energie, locuire, economie, patrimoniu cultural și natural, precum și spații verzi și publice.</p>
--	---	---

2. Priorități

Trimitere: articolul 22 alineatul (2) și alineatul (3) litera (c) din RDC

ID	Titlu [300]	AT	Bază de calcul	Fond	Categorie de regiune sprijinită	Obiectiv specific selectat
1	Prioritatea 1	Nu	41.248.700 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 1 a (i)

	O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice					<i>Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i>
			17.750.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 1 a(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
			129.695.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 1 a(iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive
			12.000.000 EUR		Mai puțin dezvoltate	OP 1 a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat
2	Prioritatea 2 O regiune cu orașe Smart și o	Nu	29.000.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 1 a(ii) Valorificarea avantajelor

	administrație digitalizată					digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice
3	Prioritatea 3 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	Nu	99.276.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 2 b(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră
			34.000.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 2 b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare
4	Prioritatea 4 O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă	Nu	133.759.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 2 b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon
5	Prioritatea 5 O regiune accesibilă	Nu	134.606.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 3 c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale

						durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere
6	Prioritatea 6 O regiune educată și atractivă	Nu	104.930.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 4 d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online
			59.934.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 4 d (vi) <i>Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>
7	Prioritatea 7 O regiune pentru cetățeni	Nu	164.062.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	OP 5 e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social,

						economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane
8	Prioritatea 8 Asistență Tehnică	Da	41.970.000 EUR	FEDR	Mai puțin dezvoltate	NA
..	Prioritate dedicată angajării	Nu		FSE+		
..	Prioritate dedicată CSRs	Nu		FSE+		
..	Prioritate dedicată acțiunilor inovative	Nu		FSE+		
	Prioritate dedicată Deprivare materială	Nu		FSE+		

* Aceasta include alocarea FTJși sprijinul complementar transferat din FEDR și FSE+

2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1 Titlul priorității [300] (se repetă pentru fiecare prioritate)

Prioritatea 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.1.1.1 Obiectiv specific (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[8 000]

Având în vedere nivelul performanței CDI, comparativ cu performanța europeană, este necesar ca regiunea să dezvolte ecosistemul CDI prin măsuri care să vizeze **helixul cvadruplu regional** și care să contribuie la rezolvarea următoarelor probleme:

- **slaba colaborare** între mediul academic, incluzând și entitățile de cercetare-dezvoltare-inovare, mediul economic și administrația publică și ONG-uri;
- **slaba capacitate de inovare tehnologică, de proces sau produs/serviciu a întreprinderilor;**
- **discrepanțe** între județele regiunii referitoare la capacitatea de inovare;
- **număr redus** de membri dinamici ai ecosistemului de inovare;
- **impact redus al transferului de cunoștințe și necorelarea cererii cu oferta.**

Există **discrepanțe majore între județele regiunii în ceea ce privește localizarea infrastructurii de CDI**, 83,3% fiind în TM, 11,3% în AR, 3,4% în CS și 2% în HD. Este nevoie de reconversia și operaționalizarea infrastructurii de CDI existente, prin integrarea de servicii pentru firme, precum și de îmbunătățirea competențelor personalului și implementarea unui model de afaceri pentru gestionarea infrastructurilor, în beneficiul și împreună cu mediul privat.

Există un număr redus de entități de inovare și transfer tehnologic (EITT) - 5 (4 în municipiul Timișoara și 1 în Arad)⁴⁴.

Referitor la capacitatea IMM-urilor de inovare, datele EIS-2021 pentru Regiunea Vest denotă o performanță slabă.

O analiză privind inovarea din întreprinderi a concluzionat faptul că Regiunea Vest ocupă locul 5 din cele 8 regiuni la indicatorul întreprinderi inovatoare, în contextul în care regiunea ocupă locul 3 la densitatea întreprinderilor. După tipologia firmelor, se observă potențialul de inovare mai ridicat al întreprinderilor mici comparativ cu cele mari.

Provocarea majoră o **constituie punerea în aplicare a mecanismelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare**, astfel încât să crească cheltuielile pentru activități inovatoare și să se consolideze cooperarea în interiorul ecosistemului regional de inovare, în baza unei Agende de Inovare Regională.

Se are în vedere o **abordare integrată a susținerii ecosistemului regional de inovare**, prin investiții în active fixe și necorporale, legate direct de activități de CDI în domeniile de specializare inteligentă regională. Sprijinul poate fi alocat și achiziționării de cunoștințe / tehnologii rezultate din activități de cercetare, cu scopul de a dezvolta sau adopta soluții inovatoare.

Spiritul de inovare în afaceri trebuie cultivat încă din școală și corelat cu nevoile din piața muncii, astfel încât generațiile viitoare să înțeleagă acest concept și să aibă posibilitatea de a pune în aplicare idei inovatoare. În acest sens, se urmărește completarea ecosistemului de inovare prin **crearea unor Centre de Creativitate și Inovare (CCI)**. Aceste centre vor urmări diseminarea la scară largă a rezultatelor activității de CDI prin instruire, publicare sau transfer de cunoștințe, precum și realizarea de servicii de cercetare în numele întreprinderilor. Aceste centre trebuie să fie motorul cooperării dintre sectorul privat, universități și organizațiile de cercetare și diseminare cunoștințe.

CCI-urile vor lua forma unor Open-Labs de inovare conform celor 6 domenii de specializare inteligentă identificate prin RIS3 Vest. Acestea vor acorda asistență directă IMM-urilor și vor urmări crearea unui echilibru pe piață prin corelarea cererii și ofertei de CDI și accelerarea transferului de cunoștințe și abilități de cercetare, dezvoltare și inovare către utilizatorii finali.

Vor fi sprijinite investiții pentru achiziția de dotări și echipamente, care asigură posibilitatea implementării întregului proces de creare/adoptare a unei soluții inovatoare, de la faza de conceptualizare și dezvoltare, până la prima producție, inclusiv implementare, testare și diversificare. Investițiile în clădiri vor reprezenta cheltuieli conexe, într-un procent limitat și în strânsă corelare cu necesitatea dotărilor și echipamentelor propuse în cadrul operațiunilor și numai ca parte componentă a dezvoltării ofertei și profesionalizării serviciilor. De asemenea, se va sprijini și creșterea calificărilor și competențelor personalului, finanțate complementar prin OS a(iv).

Investițiile vor fi orientate către activități care conduc la ridicarea gradului de maturitate tehnologică de la TRL⁴⁵ 4 către TRL 9, integrat sau etapizat, însă doar după identificarea precisă a produsului, serviciului și pieței. Se vor finanța proiecte care vizează **dezvoltarea experimentală și cercetarea industrială**. Întreprinderile mari vor fi sprijinite doar dacă proiectele propuse implică o cooperare cu IMM-urile, în activități de CDI. Cercetătorii care participă la proiectele de CDI trebuie să fie direct implicați în procesele de inovare de la nivelul IMM-urilor, prin utilizarea în folosul acestora a echipamentelor achiziționate.

În acord cu Strategia UE transpusă în Comunicarea 628/2020, investițiile vor viza consolidarea inovării, transferul de tehnologie și încurajarea adoptării soluțiilor de CDI, precum și difuzarea inovării prin transferul de cunoștințe și cooperarea dintre sectorul public și cel privat. **Transpunerea rezultatelor CDI în economie reprezintă unul din cele patru obiective strategice definite pentru noul SEC⁴⁶**.

În vederea realizării activităților necesare creșterii capacității de inovare se poate implementa un sistem de vouchere de inovare care va urmări:

- Activități în domeniile de specializare inteligentă;

- Accelerarea transferului tehnologic între universități, organizațiile de cercetare și întreprinderi;
- Rezolvarea unor probleme de CDI punctuale a IMM-urilor, care prezintă un potențial real pentru produse / servicii noi sau semnificativ îmbunătățite, cu impact în piață;
- Intensificarea activităților de cercetare industrială; dezvoltarea experimentală; studii de fezabilitate tehnică; protecția drepturilor de proprietate intelectuală; inovare de proces și organizațională; servicii suport și de consultanță pentru inovare.

Se intenționează crearea unui sistem de vouchere de sprijin etapizat și granular, în funcție de nivelul de maturitate tehnologică propus a se realiza, însă plecând de la produs / serviciu și piață:

- a. Demonstrare operațională - TRL 8 – TRL 9,
- b. Realizare Prototipuri – TRL 6 – TRL 7,
- c. Dezvoltare și transfer tehnologic - TRL 4 – TRL 5.

Tipuri de acțiuni:

A. Definirea ecosistemului CDI regional prin investiții în crearea și dezvoltarea de unități care desfășoară activități specifice de CDI, indiferent de forma juridică a acestora:

1. **Crearea și Dezvoltarea unor organizații și infrastructuri de CDI**, în strânsă corelare cu nevoile reale ale pieței, în domeniile definite în Strategia Regională de Specializare Inteligentă (RIS3);
2. **Crearea și operaționalizarea a 4 Centre de Creativitate și Inovare** în domeniile de specializare inteligentă cuprinse în RIS3.

B. Dezvoltarea mecanismelor și a instrumentelor care stimulează cererea întreprinderilor pentru inovare:

1. Sprijinirea departamentelor și a activităților de cercetare-dezvoltare-inovare din cadrul IMM-urilor;
2. Colaborarea efectivă între organizațiile și infrastructurile de cercetare și întreprinderi;
3. Colaborarea între întreprinderi, inclusiv între cele mari și IMM-uri;
4. Dezvoltarea unui sistem de *vouchere de inovare*.

C. Creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat și ajutor de minimis.

Investițiile vor viza domeniile RIS3, fiind rezultatul procesului de descoperire antreprenorială la nivel regional, pentru toate proiectele fiind obligatorie cooperarea cu IMM-urile.

Investițiile sunt complementare intervențiilor propuse prin POCIDIF, POEO, POTJ, POS, PNS și PNRR.

Prin **POCIDIF** se vor finanța proiecte strategice din domenii de interes național, sprijinirea participării la Programul Horizon Europe, a cercetării transnaționale și a mobilității cercetătorilor.

În **POEO** sunt propuse spre finanțare intervenții pentru adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și progresul tehnologic.

În măsura în care Planul de Tranziție Justă al județului Hunedoara va identifica investiții în CDI, se va asigura complementaritatea investițiilor acordate prin **POTJ**.

Prin **POS** sunt propuse infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

PNS va finanța cooperarea în cadrul PEI⁴⁷ între fermieri, procesatori și unități CD/universități și alți actori relevanți pentru dezvoltarea și/sau aplicarea de soluții inovative în sectorul agroalimentar.

PNRR, în cadrul pilonului 3, componenta 9, propune 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții. Acestea vizează reformarea politicilor investiționale de CDI, vouchere de suport pentru mediul de afaceri și CDI, mentorat pentru Orizont Europa, atragere de resurse umane înalt specializate, operaționalizare a 5 Centre de Competență pentru misiunile din Orizont Europa.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grupul țintă este reprezentat de întreg ecosistemul de inovare al Regiunii Vest: microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii din sectoarele de specializare inteligentă; întreprinderi mari, doar dacă cooperează cu IMM-uri în activități de CDI; universități; unități CDI; entități de inovare și transfer tehnologic; clustere; incubatoare; noi membri ai ecosistemului și alte structuri asociative sau de afaceri. De asemenea, angajații companiilor, respectiv proprietarii și utilizatorii de infrastructuri CDI, elevii, studenții și cercetătorii pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse. Entitățile descrise în cadrul grupului țintă trebuie încurajate să adopte soluții care să conducă la un ecosistem de inovare dinamic și proactiv.

Ațiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Cu privire la integrarea principiilor egalității de gen, nediscriminării și a incluziunii la nivelul proiectelor sprijinite în cadrul acestui OS a(i), beneficiarul va urmări situațiile în care vulnerabilitățile

create de aceste diferențe aferente celor trei dimensiuni sunt relevante pentru proiect, din perspectiva grupului țintă și/sau a impactului proiectului asupra unor categorii de persoane.

În situația în care prin proiect se urmărește și crearea de noi locuri de muncă, beneficiarul își va asuma în perioada de implementare ca în procesul de recrutare și selecție a noilor salariați să nu existe în anunțul de angajare orice referință, criteriu, cerință care să restricționeze accesul la muncă al persoanelor, în mod egal și nediscriminatoriu, pe considerente de sex, apartenența la minorități, categorie sau medii defavorizate, marginalizate, dizabilități etc. Anunțurile de angajare vor trebui să ofere șanse egale tuturor categoriilor de persoane, inclusiv prin asigurarea accesibilității la informație.

De asemenea, în alegerea personalului existent care participă la implementarea proiectului propus spre finanțare solicitantul își va asuma că selecția cercetătorilor s-a făcut într-un mod deschis, transparent, nediscriminatoriu, cu asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, fără existența unor disparități de gen, sex, origine etnică, rasă, confesiune religioasă etc. și va justifica selecția acestora, prin corelarea expertizei, experienței, competențelor acestora cu specificul activităților desfășurate prin proiect și a cerințelor profesionale aferente.

În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*. În cadrul acestui OS, se va urmări ca solicitantii să își asume că rezultatele proiectelor vor permite persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Nu se aplică instrumente teritoriale. Acțiunile pot fi implementate în întreaga regiune. Se pot avea în vedere inclusiv schimburi cu regiuni avansate pentru a învăța de la acestea. Chiar dacă părțile interesate ale sistemului de inovare sunt situate în cea mai mare parte în zonele urbane, totuși sunt avute în vedere și nevoile zonelor rurale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

În conformitate cu scopul b) al Planului de Acțiune SUERD (martie 2020), dar și conform principiilor enunțate în *Guidance Paper for Embedding of the EUSDR into EU Programmes*, OS a(i) își propune să contribuie în mod activ la adoptarea priorităților SUERD la nivelul POR VEST în vederea asigurării unui grad ridicat de complementaritate cu alte acțiuni similare. Astfel, OS a(i) își va aduce o

contribuție la acțiunile AP7 a SUERD fiind elaborat, spre exemplu, să susțină atât misiunea acesteia, cât și punctul 2 privind politica de coeziune a cadrului strategic⁴⁸.

De asemenea, viitorii beneficiari vor fi încurajați să devină parte integrantă a grupurilor de lucru stabilite la nivelul AP8 SUERD: Inovare și Transfer Tehnologic, Inteligență Artificială, Clustere și Dezvoltare Regională, Dunărea Digitală, Femei Antreprenoare, să ia parte la inițiative precum *Synchronised Call – INNOVATION EXPRESS 2.0*⁴⁹, sau să capitalizeze pe proiecte deja implementate în zona Dunării precum WomenInBusiness, KnowingIPR, MadeInDanube, DanuBioValNet, SmartFactoryHub, DanubeS3Cluster⁵⁰, deschizându-le astfel apetitul pentru cooperare la nivel dunărean. Această abordare va fi operaționalizată și la nivelul AM POR VEST prin participarea la Rețeaua AM-urilor FEDR/CF din Regiunea Dunării, înființată în 2020, coordonată de DSP și susținută de DG Regio, dar și prin consultări regulate cu PC ale SUERD, în special în momentul în care vor exista proiecte strategice conectate direct Strategiei. În plus, prin *OS a(i)*, POR Vest este aliniat cu PA1 a PTD, ambele fiind axate pe elemente cheie precum transferul tehnologic, susținerea inovării și a specializării inteligente sau facilitarea tranziției către i4.0. Astfel, se crează premisele unei colaborări complementare la nivel transnațional, în conformitate cu nevoile spațiului dunărean și a politicii de coeziune europene.

Experiența Regiunii Vest în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma implicării beneficiarilor din această zonă în programe precum RO-SRB CBC și RO-HU CBC. Această experiență este deja capitalizată în elaborarea programului de față, acest demers fiind unul esențial, mai ales în contextul în care PA1, *A smarter Europe*, nu a fost selectată pentru finanțare în cadrul viitoarelor programe CBC relevante pentru Regiunea Vest.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Datorită nivelului foarte ridicat de risc, sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)

1	a(i)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	12	120
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	12	120
				RCO 06	Cercetători care lucrează în centre de cercetare care beneficiază de sprijin	Angajați cu normă întreagă	0	30
				RCO 07	Organizații de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	Instituții de cercetare	0	10
				RCO 08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	EUR	0	17.713.000
				RCO 10	Întreprinderi care cooperează cu organizații de cercetare	Întreprinderi	0	30

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
1	a(i)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR 03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese	Întreprinderi	0	2021	110	MyS mis, Rapoarte de monitorizare	
				RCR 04	IMM-uri care introduc inovații în materie de comercializare sau organizare	Întreprinderi	0	2021	20		

				RCR 05	IMM-uri care introduc inovații la nivel intern	Întreprinderi	0	2021	20		
				RCR 08	Publicații ale proiectelor care beneficiază de sprijin	Publicații	0	2021	20		
				RCR 102	Locuri de muncă create în domeniul cercetării în entitățile care beneficiază de sprijin	Angajați cu normă întreagă	0	2021	10		

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	001 Investiții în active fixe, inclusiv infrastructură de cercetare, în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	4.165.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	002 Investiții în active fixe, inclusiv infrastructură de cercetare, în întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	9.834.090
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	004 Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	11.305.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	009 Activități de cercetare și inovare în microîntreprinderi, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	1.785.000

1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	010 Activități de cercetare și inovare în IMM-uri, inclusiv colaborarea în rețea	4.214.610
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	012 Activități de cercetare și inovare în centre publice de cercetare, în învățământul superior și în centre de competențe, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	4.845.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	027 Procese de inovare în IMM-uri (inovare la nivel de proces, la nivel organizațional, la nivel de marketing, la nivel de co-creare și de utilizator și inovare bazată pe cerere)	850.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	028 Transfer de tehnologie și cooperare între întreprinderi, centre de cercetare și sectorul învățământului superior	4.250.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum (EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	01 Grant	41.248.700

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	33 Nicio orientare teritorială	41.248.700

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(i)	03 Neutralitatea de gen	41.248.700

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

Regiunea Vest prezintă o economie eterogenă. Pe de o parte, sectorul TIC reprezintă un sector economic cu un potențial important, contribuția acestuia la PIB-ul Regiunii Vest (4,9%) fiind peste media UE (3,4%)⁵¹, dar există disparități în regiune. Dacă în Timiș valoarea indicatorului este de 9%, în Hunedoara acesta este 1,4%, în Arad 1,1% și în Caraș-Severin 0,7%.

Pe de altă parte, **Regiunea Vest are rezultate slabe la componentele Indicelui economiei și societății digitale (DESI)**, similar României, care se situează pe ultimul loc în UE.

Deși Regiunea Vest dispune de o masă semnificativă de specialiști în domeniul TIC⁵², nivelul ridicat de competențe al resurselor umane nu este suficient valorificat și nu se reflectă într-un grad ridicat de digitalizare a societății la nivel regional.

Actuala pandemie COVID-19 și restricțiile impuse de autoritățile publice au avut un impact evident asupra conștientizării beneficiilor digitalizării societății românești, atât în cadrul companiilor private, cât și al administrației publice. Cu toate acestea, digitalizarea necesită investiții integrate pentru adaptarea sectorului public, a mediului de afaceri și a populației la tendințele din economie și societate.

Utilizarea tehnologiilor noi/TIC permite companiilor identificarea de noi nișe de business și optimizarea costurilor și a proceselor, crescând productivitatea și generând valoare adăugată.

În perioada de programare 2014-2020 susținerea digitalizării s-a realizat la un nivel incipient, fiind, în fapt, vorba de digitizare. Astfel, în cadrul apelurilor de proiecte destinate finanțării IMM-urilor, accentul s-a pus pe achiziția de active corporale, digitalizarea nefiind un obiectiv vizat în mod direct. IMM-urile au bugetat în cadrul proiectelor achiziția de programe informatice specifice activității pentru care au solicitat finanțare sau instrumente de comercializare on-line, însă de cele mai multe

ori includerea acestor activități în cadrul proiectelor nu s-a realizat în scopul direct al digitalizării întreprinderilor.

Pentru IMM-uri provocările digitalizării sunt diferite, nevoile de măsuri de sprijin trebuie adaptate în funcție de nivelul lor de digitalizare, de mărimea lor și de domeniul în care activează. Adoptarea noilor tehnologii digitale este la un stadiu incipient, două dintre obstacolele importante fiind reprezentate de competențele digitale reduse ale factorului uman și de lipsa finanțării. Conceptul Industriei 4.0 presupune o digitalizare integrală a tuturor activelor tangibile, intangibile și a proceselor.

Pentru susținerea adoptării în IMM-uri a tehnologiilor și instrumentelor digitale, precum și pentru dezvoltarea produselor și serviciilor digitale ale acestora, se va avea în vedere finanțarea componentelor infrastructurii TIC și a altor echipamente specifice, achiziția licențelor și/sau dezvoltarea aplicațiilor software, resurse de stocare și procesare, tehnologii specifice de utilizare a inteligenței artificiale etc. Digitalizarea întreprinderilor nu înseamnă doar achiziționarea de echipamente și sisteme IT, ci înglobează toate dimensiunile fundamentale ale unei afaceri, pe de-o parte prin automatizarea proceselor de producție și pe de altă parte prin integrarea analizei și simulării datelor în vederea adaptării la schimbările comportamentale ale clienților pentru a oferi produse sau servicii personalizate⁵³.

Transformarea digitală a economiei regionale devine o condiție necesară pentru asigurarea și îmbunătățirea prosperității. Având în vedere nivelul performanței înregistrate de Regiunea Vest, comparativ cu performanța medie europeană, se degajă necesitatea unor măsuri care să răspundă următoarelor probleme:

- adoptarea pe o scară redusă în întreprinderile din regiune a tehnologiilor digitale, acestea reprezentând doar un suport minor pentru inovare și generare de competitivitate;
- slaba conectare virtuală a cererii cu oferta de produse și servicii, ceea ce diminuează potențialul de creștere a poziției pe piață;
- slaba conectare virtuală a întreprinderilor cu administrația publică și cu alți furnizori de servicii publice.

Conform analizei nevoilor de digitalizare la nivelul întreprinderilor, realizată de ADR Vest, **peste 50% din întreprinderi consideră faptul că în următorii 5 ani sunt necesare investiții pentru a digitaliza umătoarele procese operaționale:** management, resurse umane, relația cu clienții, gestionare stocuri, activități logistice, operațiuni producție, arhivare documente. Mai mult de jumătate din firmele regiunii realizează **vânzări on-line sub 50 % din cifra de afaceri**. De asemenea, 38% din întreprinderi au identificat nevoia de investiții în aplicații particularizate, 36% consideră că au nevoie de investiții în echipamente IT și 16% doresc investiții în licențe software.

Din perspectiva celor 12 indicatori subsumați celor patru dimensiuni principale folosite în indexul DESI, situația în cadrul Regiunii Vest, atât în mediu rural, cât și în mediu urban, este următoarea:

- regiunea se situează peste media națională (31%) - cca. 50% dintre angajați utilizează în activitatea lor internetul și dispozitive electronice pentru a-și realiza sarcinile de serviciu;

- accesul la specialiști IT este realizat preponderent prin contracte externalizate cu firme de specialitate; peste 40% din întreprinderi întâmpină dificultăți în ceea ce privește accesul la specialiști IT;
- regiunea se situează peste performanța națională (82%), cu un procent de 88% din gospodării cu acces la internet (indiferent de viteză);
- regiunea se situează peste media națională (72%), cu un procent de 76% din populație care utilizează internetul cel puțin o dată pe zi;
- social media reprezintă cel mai utilizat canal de promovare pentru întreprinderi, respectiv 29,9%;
- doar 4% dintre întreprinderile analizate utilizează servicii online plătite pentru promovare;
- utilizarea serviciilor cloud este redusă – doar 37,4% din întreprinderi, deși 71% consideră arhivarea documentelor ca principalul proces operațional care va fi digitalizat în următorii 5 ani;
- facturile se generează automat dintr-un sistem informatic specializat pentru un procent de 60% din întreprinderi;
- 26,6% din întreprinderi realizează activități online sub 10% din cifra lor de afaceri, iar 29,4% nu realizează deloc venituri din vânzări online;
- 39,6% din întreprinderi nu realizează vânzări online către persoane fizice.

Astfel, se intenționează sprijinirea IMM-urilor în vederea atingerii unei **intensități digitale ridicate**, ținta fiind atingerea la nivel de firmă a minim 7 din cele 12 tehnologii digitale, documentul de referință fiind Studiul "Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2019 – România".

Tipuri de acțiuni:

- susținerea digitalizării în IMM-urile din sectoarele RIS3, în corelare cu indicatorii care compun indicele DESI prin achiziția de pachete personalizate, plecând de la autoevaluarea stării inițiale, prin investiții în echipamente, licențe, aplicații, soluții, servicii IT&C;
- creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, fiind analizată posibilitatea utilizării unor vouchere de digitalizare, cu respectarea regulilor de ajutor de stat și de minimis. Investițiile sunt complementare intervențiilor propuse a se finanța prin POCIDIF, POTJ, POS, PAP și PNRR⁵⁴.

POCIDIF susține investiții pentru creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică centrală în vederea creării unui sistem standardizat, interconectat și digital, precum și digitalizarea în educație și cultură.

În cazul în care digitalizarea întreprinderilor va fi identificată ca prioritate prin **POTJ**, se vor sprijini întreprinderi și din afara domeniilor de specializare inteligentă.

Prin **POS** se vor finanța digitalizarea sistemului medical și măsuri specifice FSE+ care susțin digitalizarea acestui sistem public.

PAP vizează digitalizarea activităților de control și inspecție, colectare și prelucrare de date privind sectorul pescăresc. Fondurile destinate afacerilor interne sprijină dezvoltarea și mentenanța sistemelor IT în domeniile vizate.

PNRR va sprijini digitalizarea operațiunilor necesare în relația cu asigurații, pensionarii, precum și reformarea sistemului digital din administrația fiscală și vamală. Prin Pilonul II se va sprijini transformarea digitală prin investiții privind cloud-ul guvernamental, sisteme digitale interconectate în administrația publică, semnătura și identitatea electronică, digitalizarea educației precum și infrastructura de broadband și 5G. În cadrul pilonului 3, componenta 9, va oferi suport pentru digitalizare întreprinderilor mari, precum și o schemă de minimis și o schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: IMM-urile din regiune, angajații IMM-urilor, cetățenii regiunii. De asemenea, angajații companiilor pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Din punct de vedere a tipologiei activităților propuse în cadrul proiectelor, se vor sprijini doar activități de achiziții produse/servicii și va lipsi componenta de infrastructură. Prin urmare, din punct de vedere al accesibilității la mediul fizic, nu se va realiza o monitorizare suplimentară față de cerințele pe care beneficiarul este obligat să le respecte la locația de implementare, prin prisma cadrului legislativ specific și pe care acesta și le-a asumat, ca o condiție de eligibilitate, la depunerea cererii de finanțare.

Din perspectiva celor 12 tehnologii digitale ce se urmăresc a fi atinse în urma implementării, proiectele sprijinite în cadrul OS a(ii) sunt considerate relevante din punct de vedere al promovării egalității de șanse, nediscriminării și incluziunii sociale având în vedere vulnerabilitățile care pot rezulta din diferențele structurale aferente acestor trei dimensiuni.

Astfel, beneficiarii vor justifica, suplimentar asumării la momentul depunerii cererii de finanțare a respectării cadrului legislativ specific în activitatea desfășurată, respectarea principiilor egalității de

șanse și de gen, nediscriminării și incluziunii, în situația în care se dorește atingerea tehnologiilor digitale care se referă la "Internet pentru cel puțin 50% din angajați", "Utilizare specialiști ICT", "Dispozitive mobile pentru acces internet pentru cel puțin 20% din angajați", argumentând la modul practic ce măsuri au fost luate în calcul pentru a oferi tratament egal și nediscriminatoriu tuturor angajaților/specialiștilor, indiferent de sex, etnie, religie, orientare politică, apartenența la categorii defavorizate, dizabilități etc.

Atingerea tehnologiilor digitale care se referă la "Existența unui website sau homepage", "Existența unui website cu funcții avansate", "Social media", "Servicii de publicitate pe internet plătite" "Achiziția de servicii cloud", "Trimiterea de facturi electronice adecvate procesării automate", "Cel puțin 1% din cifra de afaceri este obținută prin e-commerce", "Minim 10% din total vânzări on-line sunt "business to consumer" obligă solicitantii să ia măsuri pentru adaptarea mediului informational și comunicațional la nevoile rezultate din deficiențe fizice, senzoriale, psihice, mentale etc. ale unor persoane din categorii vulnerabile.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Nu se aplică instrumente teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Complementar cu acțiunile amintite mai sus, programul poate aduce o contribuție la misiunea, obiectivelor specifice, acțiunilor și țintelor Ariei Prioritare 8 a SUERD prin intermediul OS a(ii). Astfel, programul își propune să acorde sprijin pentru digitalizarea IMM-urilor, organizațiilor CDI și autorităților publice. Nivelul de cooperare pornește de la cooperare unilaterală (nivelul 1) poate ajunge cel puțin la cooperarea de comun acord (nivelul 3), fiind necesar în vederea asigurării unui punct de plecare comun privind efortul de fructificare a avantajelor digitalizării și tranziției către i4.0. Vor fi încurajate, de asemenea, complementarități cu proiecte precum SmartFactoryHub, Digitrans sau DanubePeerChains etc., dar și participarea la proiecte asumate la nivelul PA8, precum dezvoltarea unei platforme digitale la nivel de SUERD, sprijinirea activităților unui viitor Hub Digital de Inovare al SUERD sau a interconectării serviciilor deja existente.

Experiența Regiunii Vest în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma implicării beneficiarilor din această zonă în programe precum România-Serbia și România-Ungaria. Această experiență este deja capitalizată în elaborarea programului de față. De exemplu, nevoia de a face pasul dinspre digitizare spre digitalizare este una specifică atât Regiunii Vest, cât și zonelor de graniță din Serbia și Ungaria care fac parte din programele amintite mai sus. De asemenea, POR VEST își propune să evite potențiale duplicări de rezultate sau finanțări, păstrându-și, în același timp, specificitățile date de analiza teritorială și celelalte studii relevante zonei.

În plus, Prioritatea 1 a POR Vest este aliniată cu Aria prioritară 1 a Programului Transnațional Dunărea (PTD), ambele fiind axate pe elemente cheie precum transferul de cunoștințe, susținerea

inovării și a specializării inteligente sau facilitarea tranziției către industria 4.0, inclusiv digitalizare. Astfel, se crează premisele unei colaborări complementare la nivel transnațional, în conformitate cu nevoile spațiului dunărean și a politicii de coeziune europene.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprejiniul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
1	a(ii)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	100	400
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	100	400
				RCO 13	Valoarea serviciilor a produselor și a proceselor digitale dezvoltate pentru întreprinderi	EUR	7.500.000	22.970.000

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa dateilor[200]	Observații [200]
1	a(ii)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR 13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	Întreprinderi	0	2021	400	MyS mis, Rapoart e de monitorizare	
1	a(ii)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR 25	IMM-uri cu o valoare adăugată mai mare per angajat	Întreprinderi		2021	200		

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	013 Digitalizarea IMM-urilor (inclusiv comerț electronic, activități economice electronice și procese economice în rețea, centre de inovare digitală, laboratoare vii, antreprenori web și startup-uri în domeniul TIC, B2B)	17.750.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	01 Grant	17.750.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	33 Nicio orientare teritorială	17.750.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	03 Neutralitatea de gen	17.750.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

În cadrul acestui OS, investițiile se vor realiza într-o abordare integrată, astfel încât dezvoltarea economică a regiunii să se bazeze în primul rând pe potențialul său endogen: un număr ridicat de firme în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, rata de înființare situată pe un trend crescător în ultimii 5 ani, prezența investitorilor străini în economia locală (ISD) care dispun de tehnologii avansate și know-how, existența unor structuri asociative de tipul clusterelor.

Din totalul întreprinderilor active în Regiunea Vest, **20.697 reprezintă IMM-uri din domeniile RIS3 definite la nivelul Regiunii Vest**, care au activitate și raportează date financiare, ceea ce reprezintă un procent de **37%**. În dinamică, datele arată pentru perioada 2016-2018 o creștere anuală constantă cu circa 12% a numărului de firme cu activitate. O încetinire a acestei evoluții se remarcă în anul 2019, când numărul firmelor care au migrat din zona celor fără activitate în zona celor cu activitate a scăzut la 6%.

70% din firmele care activează în domeniile RIS3 sunt localizate în mediul urban și 30% în mediul rural. Din punctul de vedere al tipului acestor întreprinderi, **87,79%** se încadrează în categoria **microîntreprinderilor**, **10,30%** sunt **întreprinderi mici**, iar **1,91%** sunt **întreprinderi mijlocii**. Din punctul de vedere al localizării acestora, 52,83% își au sediul în județul Timiș, 23,58% în județul Arad, 15,89% în județul Hunedoara și 7,70% în județul Caraș-Severin.

În cadrul acestora își desfășoară activitatea 119.572 salariați. Cifra de afaceri cumulată a acestor IMM-uri este de 5,6 mld. euro (2019), contribuția celor 4 județe din cadrul regiunii, fiind similară distribuției numărului de IMM-uri în cadrul județelor: Timiș 57,73%, Arad 23,10%, Hunedoara 12,75% și Caraș-Severin 6,42%.

Datele prezentate pun în evidență **disparitățile majore dintre cele 4 județe ale regiunii**. Județul Arad are un aport care depășește cu circa 4% aportul cumulativ al județelor Hunedoara și Caraș-Severin. În același timp, cele 3 județe au o contribuție totală sub cea a județului Timiș – județul dominant al regiunii.

Din perspectiva domeniilor de specializare inteligentă (DSI), se remarcă faptul că cea mai importantă contribuție, din punct de vedere al ponderii cifrei de afaceri, o are sectorul Eficiență energetică și construcții (clădiri) sustenabile (33%), urmat de Agricultură și industrie alimentară (25%), Industria manufacturieră și prelucrătoare (21%), Automotive și sectorul TIC (10%), Industriile culturale și creative (8%) și Turism, sănătate și calitatea vieții (3%).

Întreprinderile se confruntă cu deficiențe considerabile în ceea ce privește productivitatea și capacitatea de investiții. Multe IMM-uri sunt extrem de precaute în creșterea producției sau diversificarea portofoliului lor de produse. Acest lucru este datorat în principal incertitudinilor de pe piață, ratelor ridicate ale dobânzilor practicate de băncile locale la creditele pentru achiziționarea de echipamente/linii tehnologice noi, precum și lipsei de garanții.

Pentru a atinge obiectivul de creștere și competitivitate a sectorului micro, întreprinderilor mici și mijlocii, vor fi implementate măsuri de sprijinire a investițiilor în IMM-uri, în special pentru a crește progresul tehnologic și capacitatea acestora de a implementa inovații, precum și pentru a stimula cererea de inovații din partea IMM-urilor.

Pentru **susținerea dezvoltării IMM-urilor din domeniile RIS3** se are în vedere finanțarea activităților care vor conduce în mod direct la **creșterea productivității și a capacității de inovare**, în acord cu îmbunătățirea tehnologiilor și tranziția către industria 4.0, inclusiv crearea de locuri de muncă. Se va pune accent ca proiectele depuse de IMM-uri să conducă la **creșterea capacităților de producție, îmbunătățirea tehnologiilor și a activităților de inovare și internaționalizare, prin utilizarea directă a echipamentelor** care încorporează tehnologii avansate. Se va avea în vedere ca

finanțarea proiectelor de dezvoltare a IMM-urilor să fie susținută și de investiții în active necorporale (procese manageriale, de producție, utilizarea IT și a proprietății intelectuale), precum și creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

Analizând **dinamica înființării firmelor în domeniile RIS3** în anii 2017, 2018 și 2019, se constată că trendul este crescător: 3.742 de firme s-au înființat în 2017, 4.313 în 2018 și 4.317 în 2019. Din cele 4.317 de firme înființate în 2019 doar 2.076 (48,13%) aveau activitate la finalul anului 2019. Și în ceea ce privește înființarea de noi IMM din domeniile RIS3 se reflectă disparități în regiune. În anul 2019, 52,7% din totalul firmelor au fost înființate în județul Timiș, 21,1% în județul Arad, 17,5% în județul Hunedoara și doar 8,7% în județul Caraș-Severin.

Astfel, sunt necesare investiții pentru sprijinirea IMM-urilor din domeniile RIS3, atât pentru cele cu vechime în activitate, pentru a dezvolta activitățile desfășurate prin creșterea performanței și a productivității, cât și pentru sprijinirea dezvoltării firmelor nou-înființate în județele unde densitatea acestora este redusă, respectiv Caraș-Severin și Hunedoara. În acest sens, pentru susținerea dezvoltării și creșterii IMM-urilor nou înființate, vor fi avute în vedere abordări integrate, care să finanțeze atât dezvoltarea serviciilor din infrastructurile de sprijin a afacerilor, cât și acordarea de granturi pentru IMM-urile localizate în cadrul acestora. Suplimentar, se va încuraja organizarea acestora sub forma unor platforme de cooperare, pentru stimularea și dezvoltarea antreprenoriatului.

În Regiunea Vest există **clustere concentrate pe sectoarele dominante** – automotive, TIC, construcții, agro-food, energie, formate pentru a facilita interacțiunea și cooperarea dintre actorii care își desfășoară activitatea în aceste sectoare prioritare pentru economia regiunii. Se vor susține intervenții pentru **dezvoltarea și/sau modernizarea facilităților comune în clustere**.

Tipuri de acțiuni:

- Îmbunătățirea productivității și competitivității IMM-urilor, prin dezvoltarea capacității de producție și/sau a serviciilor, inclusiv prin susținerea internaționalizării;
- Susținerea și dezvoltarea structurilor și serviciilor de sprijin a afacerilor în domeniile RIS3, în mod integrat cu sprijinirea IMM-urilor (inclusiv întreprinderi noi) localizate în cadrul acestora;
- Sprijin pentru întreprinderi noi, în județele Caraș-Severin și Hunedoara, însoțite de suport personalizat de tip: consiliere, mentoring, coaching, în fiecare etapă a dezvoltării;
- Susținerea dezvoltării și operaționalizării clusterelor de inovare, inclusiv dezvoltarea lanțurilor valorice și construirea poziției pe piață a clusterului și a membrilor săi;
- Creșterea calificărilor și competențelor, finanțate complementar prin OS a(iv).

În funcție de evoluția situației de pandemie, pentru a contracara efectele socio-economice vor fi analizate și propuse spre finanțare și alte tipuri de intervenții la nivelul IMM-urilor care au fost afectate de perturbări semnificative (de ex. costuri de exploatare).

Sprrijinul pentru sectorul IMM-urilor va urmări transformarea digitală, adaptarea la noile tendințe și tehnologii, în special în domeniul automatizării, robotizării, digitalizării și utilizării tehnologiei ecologice.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin în cazul acestor acțiuni va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat și ajutorului de minimis, precum și instrumente financiare specifice pentru companii tinere cu produse și servicii inovative, aflate în momente de cotitură în ceea ce privește dezvoltarea afacerii și care necesită infuzii de capital pentru dezvoltare și diversificare.

În domeniul competitivității și productivității IMM-urilor, intervențiile sprijinite vor fi complementare cu POCIDIF, POEO, POTJ, PAP, PNS și PNRR.⁵⁵

Prin **POCIDIF** se va oferi sprijin întreprinderilor prin instrumente financiare, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă la nivel național.

Prin **POEO** se propun programe de sprijin antreprenorial, inclusiv prin activarea potențialului antreprenorial al unor persoane aparținând grupurilor dezavantajate.

Prin **POTJ** se vor finanța investiții în crearea de noi întreprinderi, accesul la servicii de consultanță care conduc la diversificarea și reconversia economică a zonelor vizate de program.

Prin **PAP** se vor susține investiții pentru dotarea ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, dezvoltarea fermelor de acvacultură, precum și investiții în sprijinirea lanțului de comercializare a peștilor și/sau produselor din pește.

PNS va asigura sprijin pentru IMM-uri în agricultură, industrie alimentară, susținerea activităților microîntreprinderilor din mediu rural precum și dezvoltarea activităților neagricole.

PNRR, în cadrul pilonului 3, componenta 9, propune 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții, printre acestea regăsindu-se sprijinul pentru investiții prin instrumente financiare pentru sectorul privat.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, clustere, incubatoare, alte structuri de afaceri, administratori de instrument financiar, start-up-uri.

De asemenea, angajații companiilor, respectiv proprietarii și utilizatorii de infrastructuri pentru afaceri pot fi considerați grup țintă al intervențiilor propuse.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

În situația în care prin proiect se urmărește și crearea de noi locuri de muncă beneficiarul își va asuma în perioada de implementare ca în procesul de recrutare și selecție a noilor salariați să nu existe în anunțul de angajare orice referință, criteriu, cerință care să restricționeze accesul la muncă al persoanelor, în mod egal și nediscriminatoriu, pe considerente de sex, apartenența la minorități, categorie sau medii defavorizate, marginalizate, dizabilități etc. Anunțurile de angajare vor trebui să ofere șanse egale tuturor categoriilor de persoane, inclusiv prin asigurarea accesibilității la informație.

În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*. În cadrul acestui OS, se va urmări ca solicitanții de finanțare să își asume că prin rezultatele proiectelor propuse se va asigura persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Pentru proiectele sprijinite care includ și componenta de infrastructură, solicitantul va lua toate măsurile pentru a asigura accesibilitatea la mediul fizic la locația de implementare a proiectului prevăzute în legislația națională, precum și adaptarea spațiului construit.

Pentru echipamentele achiziționate prin proiect, beneficiarul se va asigura că acestea vor fi adaptate accesului și manevrării de către persoane cu dizabilități prin respectarea cerințelor minime legale în vigoare specifice fiecărui tip de echipament. În cererea de finanțare se vor justifica achizițiile echipamentelor cu adaptări suplimentare prin prisma utilizatorilor acestor echipamente, în limitele competențelor și abilităților necesare pentru a fi asigurată siguranța și securitatea la locul de muncă, precum și a limitelor tehnice posibile ale echipamentelor.

Echipamentele și serviciile de tip ICT achiziționate și/sau furnizate prin proiect obligă solicitanții să ia măsuri pentru adaptarea mediului informațional și comunicațional la nevoile persoanelor cu diferite dizabilități (fizice, senzoriale, psihice etc.).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile în microîntreprinderi, clustere, structurile suport pentru afaceri se vor implementa în mediul urban, inclusiv la nivelul zonelor urbane funcționale, precum și în stațiunile turistice atestate. Investițiile în întreprinderi mici și mijlocii non-agricole se pot implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural.

Nu se aplică instrumente teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Rolul inovării ca factor esențial în efortul de creștere a competitivității regionale, asigurării tranziției către o societate digitală și implementării agendei verzi a UE a devenit evident în procesul de recuperare economico-socială post Covid19. El a fost reconfirmat atât de noua Strategie Industrială a UE (SIUE, mai 2021), cât și de recent publicatul Tablou Regional privind Inovarea (TRI, iunie 2021). Astfel, conform SIUE, promovarea măsurilor de susținere a ecosistemului industrial în vederea tranziției către i4.0, cu accent pus pe IMM-uri, ar trebui să fie o prioritate în regiunile mai puțin dezvoltate, mai ales atunci când nevoia este una evidentă, iar modelul de operaționalizare este unul viabil. Trebuie menționat faptul că România, deși este cel mai slab actor din categoria inovatorilor emergenți, a înregistrat, conform RIS 2021, o creștere în ceea ce privește IMM-urile inovatoare angajate în colaborări cu actori terți. Totuși, fără un sprijin instituțional concret și predictibil, astfel de trenduri pozitive nu vor accelera, deoarece România are un procent foarte ridicat de IMM-uri non-inovatoare cu potențial de inovare, dar nefructificat sau care nu sunt dispuse să inoveze (peste 85%).

În acest context, OS a (iii), va contribui la angajamentul asumat de statele membre SUERD în formatul *Joint Statement of the Ministers responsible for the implementation of the EUSDR*⁵⁶. Implicarea structurilor de guvernare SUERD și a altor actori regionali (e.g. DSP, SUERD PNC, PTD PNC) în procesul de programare s-a dovedit a fi un exercițiu folositor. Astfel, toate provocările identificate de analizele elaborate la nivel de program, precum RIS3, sunt coerente și în conformitate cu planul de acțiune SUERD. Spre exemplu, o astfel de abordare a evidențiat faptul că acțiuni precum îmbunătățirea creșterii durabile a IMM-urilor, asigurarea competitivității acestora, inclusiv crearea de locuri de muncă sau suportul pentru clusterelor și lanțurile valorice DSI, pot fi scalate și prin integrarea acestor eforturi într-un context intraregional.

Misiunea PA8, aceea de a susține competitivitatea IMM-urilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor, precum și obiectivele, acțiunile și țintele sale, oferă instrumentele necesare prin care intervențiile implementate la nivel POR VEST își pot găsi complementaritate la nivelul altor instrumente de finanțare.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Pentru acest obiectiv specific se are în vedere sprijinul sub formă de instrumente financiare. Decizia finală privind amploarea și forma sprijinului se va lua ulterior analizei, în conformitate cu art. 58 alin. 3 din Regulamentul General, în funcție de rezultatele analizei ex-ante. Aceasta va identifica deficiențele pieței și va furniza informații privind mix-ul adecvat de instrumente financiare necesar pentru redresarea eșecurilor pieței, precum și potențialii beneficiari. Având în vedere rata de cofinanțare crescută la nivelul Regiunii Vest, modalitatea de implementare și alocarea necesară vor fi stabilite ca urmare a recomandărilor acestei evaluări.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
1	a(iii)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	Întreprinderi	60	220
				RCO 02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	Întreprinderi	60	200
				RCO 03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	Întreprinderi		Conform Ex ante
				RCO 04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	Întreprinderi	6	20
				RCO 05	Întreprinderi noi care beneficiază de sprijin	Întreprinderi	120	400
				RCO 15	Capacități create pentru pepinierele de afaceri	Întreprinderi	0	80

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
1	a(iii)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 01	Locuri de muncă create în entitățile care beneficiază de sprijin	Angajați cu normă întreagă		2021	600	My Smis, Rapoarte de monitorizare	
				RCR 03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese	Întreprinderi		2021	20		
				RCR 18	IMM-uri care utilizează servicii ale unor pepinier de afaceri după crearea	Întreprinderi		2021	56		

					pepinier elor						
				RCR 25	IMM-uri cu o valoare adăugată mai mare per angajat	Întrep rinder i			2021	200	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	020 Infrastructuri de afaceri pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	17.000.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	021 Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	60.195.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	024 Servicii avansate de sprijin pentru IMM-uri și grupuri de IMM-uri (inclusiv servicii de management, marketing și proiectare)	31.250.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	025 Incubare, sprijinirea întreprinderilor de tip <i>spin-off</i> și <i>spin-out</i> și a start-up-urilor	17.000.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	026 Sprijin pentru clusterelor de inovare, inclusiv între întreprinderi, organizații de cercetare și autorități publice și rețele de afaceri, în primul rând în beneficiul IMM-urilor	4.250.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	01 Grant	98.445.000
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	02 Sprijin prin instrumente financiare: capital sau cvasicapital	31.250.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	33 Nicio orientare teritorială	129.695.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iii)	03 Neutralitatea de gen	129.695.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

A patra și a cincea revoluție industrială, dar și impulsul la nivelul UE pentru o economie verde, au accelerat tranziția către o economie digitalizată cu tehnologie avansată, care necesită o forță de muncă calificată. Lanțurile valorice sunt într-un proces de schimbare. Combinația dintre ritmul

rapid al progresului tehnologic și competiția globală implică faptul că autoritățile, întreprinderile, universitățile și cetățenii trebuie să se adapteze rapid pentru a valorifica potențialele beneficii și pentru a nu rămâne în urmă.

Specializarea inteligentă, precum și tranziția economică, digitală și industrială necesită o forță de muncă înalt calificată și oferă oportunități pentru întreprinderi noi sau pentru tranziția companiilor existente, dacă oamenii dispun de spiritul și cunoștințele antreprenoriale.

Având în vedere schimbările masive pe care digitizarea și digitalizarea le aduce vieții de zi cu zi a oamenilor, adoptarea tehnologiilor moderne prin dobândirea de competențe adecvate este o necesitate relevantă pentru dezvoltarea socio-economică a Regiunii Vest.

RIS 3 Vest 2021-2027 subliniază faptul că odată cu evoluția tehnologică și tranziția către industriile 4.0 și 5.0 trebuie avute în vedere și competențele digitale, în special cele avansate necesare pentru dezvoltarea de tehnologii de vârf, în cooperare cu industriile relevante (de ex. calcul de înaltă performanță, inteligență artificială, internetul obiectelor, blockchain și securitate cibernetică).

Regiunea Vest înregistrează deficiențe atât în menținerea tinerilor cercetători, cât și în **asigurarea unei forțe de muncă calificată și mediu calificată**. Astfel, **școlile din învățământul profesional și tehnic necesită îmbunătățiri și investiții** în vederea creșterii atractivității și accesibilității acestora. Accesul la o rezervă mai mare de forță de muncă specializată, completată cu tineri absolvenți mai bine instruiți, ar consolida avantajele comparative ale regiunii în sectorul CDI.

Centrele de Creativitate și Inovare, sprijinite în cadrul obiectivului specific dedicat dezvoltării capacităților de cercetare-dezvoltare-inovare și adoptarea tehnologiilor avansate, vor putea fi transformate în motorul cooperării dintre sectorul privat și organizațiile de cercetare și diseminare cunoștințe, astfel încât resursele umane din întreprinderi să beneficieze de sprijin pentru formare profesională, pentru implementarea eficace și eficientă a proiectelor finanțate, din domeniile de specializare inteligentă.

Având în vedere tipologia de investiții aferentă OS a(i), a(ii), a(iii), se vor sprijini și acțiuni pentru îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă. Se va lua în calcul cooperarea sectorului privat cu centrele universitare, centre de creativitate și inovare, organizații de cercetare, organizații de transfer de cunoștințe și administrația publică.

În consecință, se vor sprijini și **acțiuni de formare a resursei umane**, adaptate nevoilor specifice ce rezultă și din implementarea proiectelor finanțate din domeniile de specializare inteligentă

Tipuri de acțiuni:

- Îmbunătățirea competențelor tehnice, manageriale, antreprenoriale în domeniile de specializare inteligentă, având în vedere următoarele tipologii de abilități:

- **Abilități tehnice:** necesare pentru rezolvarea problemelor inovative, proiectarea, operarea, îmbunătățirea și întreținerea utilajelor și a structurilor tehnologice, abilități profesionale de IT;
- **Abilități de management:** legate de planificarea afacerii, respectarea reglementărilor și controlul calității, planificarea resurselor umane și alocării eficiente a resurselor;
- **Abilități creative:** utile în crearea de produse noi cu valoare adăugată, în a experimenta în afara normelor convenționale care definesc mediile de afaceri tradiționale și a transforma diverse probleme sociale și economice în oportunități antreprenoriale;
- **Abilități antreprenoriale:** abilități specifice pentru companii noi, cum ar fi crearea unui plan de afaceri sustenabil, acceptarea și gestionarea riscurilor, gândirea strategică, capacitatea de a crea rețele noi, capacitatea de a face față provocărilor și cerințelor noi legate de tranziția către industria 4.0 și 5.0;
- **Abilități ecologice (green):** abilități specifice pentru a genera sau modifica produse, servicii și procese în conformitate cu principiile economiei circulare și a nevoii de adaptare continuă la schimbările climatice, respectiv a reglementărilor privind schimbările climatice;
- **Alte abilități** în afară de cele detaliate anterior care sunt necesare și justificate pentru operațiunile depuse.

De asemenea, pentru a crește capacitatea de inovare a regiunii, într-o abordare integrată care să vizeze toți factorii interesați ai activității de CDI (mediul academic, mediul privat, organizații de CDI, entități de transfer de cunoștințe, administrația publică) a fost identificată nevoia dezvoltării unei Agenții Regionale de Inovare (ARI). Aceasta va constitui un catalizator regional al inovării, în domeniile de specializare inteligentă regionale identificate în RIS3.

Operaționalizarea la nivelul Regiunii Vest a ARI va contribui direct la consolidarea capacității mediului academic, a organizațiilor de cercetare și a entităților din infrastructura de transfer tehnologic (EITT-uri) de a se conecta la nevoile sectorului de afaceri, în vederea generării de procese/produse inovative în domeniile de specializare inteligentă regionale. Pe de o parte, ARI va sprijini **concentrarea resurselor de CDI existente la nivel regional și pe de altă parte identificarea, concentrarea și diseminarea nevoilor de dezvoltare și inovare de la nivelul mediului de afaceri, încurajând astfel crearea unei rețele regionale de brokeri de servicii de cercetare și sprijinind comercializarea activităților de cercetare și dezvoltare.**

ARI își va asuma rolul de **hub regional de inovare** care sprijină dezvoltarea capacității instituționale și culturii organizaționale a actorilor din helixul cvadruplu. De asemenea, ARI va avea în portofoliu atât elaborarea, implementarea și monitorizarea RIS3 și a Agendei de Inovare Regională, cât și facilitarea accesului la finanțare, în special al IMM-urilor, inclusiv pentru programe europene gestionate direct de Comisia Europeană.

Tipuri de acțiuni:

- continuarea procesului de descoperire antreprenorială derulat în regiune în perioada 2013-2020;
- susținerea proceselor de elaborare, monitorizare și evaluare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă;
- dezvoltarea, crearea de rețele și stabilirea cooperării între actorii ecosistemului regional de inovare;
- elaborarea Agendei de Inovare Regională care să acopere domeniile de specializare inteligentă regionale și domenii noi de cercetare, identificate ca parte a procesului de descoperire antreprenorială;
- funcționarea și dezvoltarea ulterioară a Agenției Regionale de Inovare.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat și ajutorului de minimis, iar investițiile sunt complementare intervențiilor propuse a se finanța prin POCIDIF, POTJ și POEO.

Prin **POCIDIF** se propune formarea și perfecționarea profesională a resurselor umane implicate în activități de CDI din cadrul infrastructurilor de CDI sprijinite, precum și sprijinirea capacității administrative a actorilor implicați în MDA⁵⁷ (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel național).

În cazul în care investiții în calificarea, instruirea și reinsertia pe piața muncii a resurselor umane din zona de program vizată, va fi indentificată ca prioritate prin **POTJ**, se va asigura complementaritatea cu POR Vest.

POEO va acorda sprijin pentru adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grupurile țintă ale acțiunilor finanțate pot fi atât persoane, cât și organizații care vor fi implicate sau afectate pozitiv de acțiunile propuse. Acestea ar trebui încurajate să adopte soluții care să ducă la un ecosistem de inovare îmbunătățit. Mai concret, grupul-țintă include atât actorii publici, cât și cei privați ai sistemului de inovare, precum IMM-urile și angajații acestora, organizațiile de tip cluster, autoritățile publice, intermediari, organizațiile de educație și formare, instituțiile de cercetare private și publice, inclusiv ARI.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Activitățile sprijinite în cadrul acestui OS vizează creșterea competențelor tehnice, creative, de management, antreprenoriale, inovative etc. specifice domeniilor de specializare inteligentă, a angajaților din cadrul IMM-urilor. Cursurile de formare a resursei umane vor fi contractate de la prestatori externi, prin urmare aspectele cu privire la accesibilitatea fizică a spațiului construit nu au relevanță pentru acest tip de acțiune, nefiind sprijinită componenta de infrastructură.

Prin natura acestei activități, beneficiarii vor acorda acces nediscriminatoriu la activitățile de formare oferite și vor justifica, la modul concret, criteriile avute în vedere pentru selectarea angajaților care vor beneficia de cursuri de instruire (de ex. nevoia de specializare raportat la activitatea desfășurată în cadrul societății) și că în acest proces de selecție au fost respectate principiile egalității de gen, de șanse, nediscriminării și incluziunii sociale.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Nu se aplică instrumente teritoriale

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Județele care compun Regiunea Vest sunt definite de particularități economice și sociale specifice cât și potențialuri de convergență economică diferite. De asemenea, gradul de conexiune cu piața de muncă europeană variază. Astfel, în timp ce câteva zone s-au industrializat, în general în jurul marilor orașe, majoritatea au încă probleme în a se adapta la tranziția către i4.0 și în a-și dezvolta competențele necesare în domeniile de specializare identificate la nivel regional. Genul acesta de clivaje, dezvoltate vs. nedezvoltate, integrate vs. izolate, urbane vs. periferice, industrializate vs. neindustrializate (sau dezindustrializate) pot fi atenuate prin implementarea proceselor i4.0, inclusiv dezvoltarea de competențe și abilități profesionale, în conformitate cu cele 6 domenii de specializare inteligentă identificate la nivelul Regiunii Vest. În cadrul acestui obiectiv specific, intervențiile viitoare vor putea, în condițiile date, să-și demonstreze capacitatea de a acționa precum catalizator regional privind ridicarea nivelului de competențe ale angajaților prin valorificarea experiențelor și realizărilor tematice (e.g. proiecte precum InnoSchool, Digitrans, NewGenerationSkills, eDigiStars) curente sau din trecut. O.S. a(iv) înțelege necesitatea de a sprijini transferul regional de competențe pentru specializarea inteligentă, armonizarea intervențiilor la nivel antreprenorial și testarea tehnologiilor i4.0 pentru a restabili sau a câștiga competitivitate atât la nivel regional, cât și la nivel european. Acest lucru necesită o cooperare mai strânsă în cadrul domeniilor de intervenție S3 și al politicilor, cu accent special pe IMM-uri, tranziția industrială și a competențe profesionale conexe.

În acest context, O.S. a(iv) POR Vest este aliniat cu OS 1.2 al PTD 2021-2027 dar și cu misiunea și obiectivele specifice AP7 SUERD, în special *To revert brain drain and foster brain circulation* și *To further implement Smart Specialization Strategies in all Danube countries* sau ale AP8 i.e. *To improve digital skills of entrepreneurs* sau *To improve know-how transfer about Digital Innovations to local small and medium-sized enterprises (SME)*⁵⁸.

Programul va avea în vedere și oportunitățile de cooperare cu programele Interreg din regiune, precum RO-HU CBC, RO-SRB CBC sau conexe, precum HUSKROUA.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprrijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
1	a(iv)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializarea inteligentă, pentru tranziția industrială și antreprenoriat	Întreprinderi	70	707
				RCO 16	Participarea părților interesate instituționale la procese de descoperire antreprenorială	Participări ale părților interesate instituționale	80	160

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
1	a(iv)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 98	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenoriat, ecologice, altele)	Participanți	0	2021	2.121	My Smis, Rapoarte de monitorizare	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iv)	023 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială,	9.025.000

				antreprenoriat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iv)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile de programe și a organismelor implicate în execuția fondurilor	2.975.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iv)	01 Grant	12.000.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iv)	33 Nicio orientare teritorială	12.000.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(iv)	03 Neutralitatea de gen	12.000.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 2. O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată

☐	Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐	Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐	Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+*

☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁵⁹
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.1.1.1 Obiectiv specific⁶⁰ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

<p><i>Câmp de text[8 000]</i></p> <p>Conform Indicelui economiei și societății digitale (DESI) din 2021, România se situează pe locul 27 în UE la capitolul digitalizare, cu un scor de 32,9 față de 50,7 media UE⁶¹. Indicatorul „Serviciile publice digitale” plasează România pe ultimul loc în UE, în clasament existând 4 regiuni, toate din România, în care ponderea adulților care folosesc serviciile de e-guvernare este sub 10%, printre acestea și Regiunea Vest (9%).</p> <p>Principala problemă care definește situația privind e-guvernarea la nivel național, dar și regional este reprezentată de insuficienta dezvoltare a serviciilor publice electronice. Există un număr mic de servicii publice electronice puse la dispoziție de instituțiile și autoritățile publice care depășesc nivelul 2 de sofisticare digitală (interacțiunea cu cetățeanul se face într-un singur sens, de exemplu, descărcarea formularelor electronice)⁶².</p> <p>Există un grad scăzut de aderare a instituțiilor publice la două dintre cele mai importante instrumente naționale orizontale de e-guvernare: Punctul de Contact Unic electronic și Ghișeul.ro. În România 91% dintre municipii și orașe sunt înregistrate. În Regiunea Vest sunt înrolate în platforma P.C.U. un număr de 40 localități urbane, (95% din total) și 107 localități rurale (38%). Dintre localitățile înrolate, un număr restrâns de localități au dezvoltat efectiv servicii digitale pentru cetățeni care depășesc nivelul 2 de sofisticare digitală (Ineu, Grădinari, Reșița, Lugoj și</p>

Timișoara). Celelalte localități înrolate permit doar descărcarea unor documente fără a fi în format editabil.

În regiune, pe platforma *Ghișeul.ro* sunt înrolate **52 de instituții ale administrației publice**. Cel mai mare grad de înrolare este al localităților din Hunedoara (**86%**; 12 orașe). Caraș-Severin se plasează pe locul II (**63%**; 6 orașe), fiind urmat de Arad (**60%**; 6 orașe) și Timiș (**50%**; 5 orașe).

Conectarea virtuală a întreprinderilor cu administrația publică și cu alți furnizori de servicii publice, este evaluată de întreprinderi ca fiind moderată, iar cel mai mare grad de digitalizare este atribuit depunerii de declarații. Totuși, aceasta nu poate fi considerată 100% o interacțiune digitală, având în vedere faptul că declarațiile sunt transmise de obicei via e-mail și mai puțin prin platforme integrate la nivelul administrațiilor locale.

Studiul *E-guvernarea în municipiile României* realizează o analiză orizontală a web-site-urilor din România din punctul de vedere al implementării platformelor web de livrare a serviciilor publice electronice în toate cele 320 de orașe⁶³. Doar 5 orașe din țară au primit calificativ foarte bine pentru nivelul de dezvoltare al e-guvernării, printre care se află Timișoara și Hunedoara din Regiunea Vest. Din punctul de vedere al nivelului de dezvoltare a e-guvernării în orașele din Regiunea Vest, studiul clasifică cele 42 orașe din regiune, astfel: foarte bine, 2 orașe: Timișoara și Hunedoara, bine: 8 orașe, satisfăcător: 19 orașe, slab: 7 orașe, foarte slab: 6 orașe. Situația nivelului de dezvoltare a "e-guvernării" arată că 3 din județele din Regiunea Vest au doar calificativ satisfăcător: Timiș, Arad, Hunedoara, iar Caraș-Severin are calificativ foarte slab.

Dezvoltarea durabilă și reziliența sunt obiective ale orașelor inteligente, răspunzând astfel noului cadru pentru dezvoltare durabilă reprezentat de **Agenda 2030, Obiectivul 11**, care își propune ca orașele să fie **deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile**. Orașele inteligente sunt parte importantă a tranziției către o Europă digitală.

Obiectivul principal al unui proiect de tipul „Smart city” este de a susține dezvoltarea durabilă a orașului și de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor, prin propunerea unor soluții inovative, adaptate specificului local, bazate pe tehnologia informației.

În anul 2017, ARSC⁶⁴ a lansat Harta Proiectelor Smart City⁶⁵, un program pilot prin care se prezintă stadiul de implementare a proiectelor Smart City. În regiune erau în implementare sau deja funcționale 58 de proiecte "smart". Dintre acestea, 45% sunt localizate în județul Timiș, 30% în județul Hunedoara, 20,5% în județul Arad și 4,5% în județul Caraș-Severin, în principal doar în municipiile reședință de județ. Analiza proiectelor relevă fragmentarea acestora și lipsa unui concept integrat. Astfel, impactul asupra procesului de transformare a orașelor în "smart cities" a rămas limitat.

Conform statisticilor realizate la nivel național de Vegacomp⁶⁶, pe o perioadă de 4 ani consecutiv, începând cu 2018, se arată faptul că investițiile în acest domeniu la nivel național au crescut constant. Astfel, din totalul de 124 de orașe de la nivel național cu proiecte smart în anul 2021, orașele Arad și Timișoara ocupă locurile 6 și 8, cu 29 respectiv 26 proiecte smart. Municipiile Deva

și Reșița se poziționează pe locurile 11, respectiv 17 în clasamentul național, iar Municipiul Hunedoara ocupă locul 10.

O măsură de certificare a transformării orașelor în smart city este **standardul ISO 37120**, care reprezintă primul standard internațional cu indicatori necesari certificării serviciilor urbane și de calitate a vieții. Nu există în nicio localitate din Regiunea Vest instrumente și metodologii de raportare la acest standard.

În mod evident standardizarea influențează pozitiv dezvoltarea orașelor inteligente, în măsura în care sub rezerva aplicării standardelor internaționale, autoritățile pot elabora proiecte de o înaltă calitate. Prin raportarea la standarde, programe de succes ale UE (CONCERTO, CIVITAS, Horizon2020), precum și alte inițiative relevante (Eurocities, Convent of Mayors for Climate and Energy, 100 Resilient Cities, European Innovation Partnership on Smart City and Communities, European Energy Award) se poate asigura caracterul inovativ al soluțiilor propuse de administrațiile publice locale și regionale. Aceste soluții inovative identificate contribuie la transformarea "smart" a administrațiilor publice prin soluții de digitalizare.

Intervențiile de tip smart-city sprijinite vor avea următoarele caracteristici:

- **Implementează elemente inovative**, respectiv noi funcționalități digitale care conduc la realizarea și transformarea eficientă, accesibilă și la un cost redus al serviciilor, produselor și proceselor publice în beneficiul cetățenilor și întreprinderilor;
- Sunt **destinate** cetățenilor și întreprinderilor;
- Sunt **integrabile**, respectiv asigură interoperabilitatea cu alte soluții ale administrațiilor locale, regionale sau ale terților;
- Sunt **scalabile**, transparente și responsabile, respectiv pot fi replicate și în alte administrații;
- **Dotările și infrastructura** vor fi finanțate într-un procent redus și limitat și vor fi strict necesare funcționalizării investiției.

Resursele financiare vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează crearea de noi servicii publice furnizate prin mijloace electronice către cetățeni și agenți economici.

Orașele smart vor rezulta în urma implementării de soluții inteligente în toate sectoarele/domeniile de dezvoltare. Cele **6 domenii majore de dezvoltare în cadrul unui Smart City**, potrivit Comisiei Europene sunt: Smart People, Smart Environment, Smart Economy, Smart Governance, Smart Mobility și Smart Living⁶⁷. Activitățile de tip smart city vor fi avute în vedere pentru finanțare etapizat și granulat, în funcție de dimensiunea și tipologia localității urbane, fiind încurajate parteneriatele.

Tipurile de acțiuni:

- **Digitalizarea administrației publice:** platformă cu servicii și aplicații digitale oferite de instituții publice, plecând de la nevoile și în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor, realizate în proiecte integrate la nivel regional/județean;
- Aplicații de tip **Smart City** în cele 6 domenii majore enumerate.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin în cazul acestor acțiuni va fi grantul nerambursabil, există complementaritate cu POCIDIF, POTJ, PNS și PNRR.

Prin **POCIDIF** sunt vizate investiții în creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică centrală.

În cazul în care investiții în digitalizarea serviciilor administrațiilor publice din zona de program vizată, va fi indentificată ca prioritate prin **POTJ**, se va asigura complementaritatea cu POR Vest.

PNS va sprijini înființarea/adaptarea unui sistem de informare, inovare și consultanță în agricultură (AKIS), precum și susținerea acțiunilor de tip „smart villages” prin LEADER⁶⁸.

PNRR în pilonul 2, componenta 7, va avea în vedere acțiuni referitoare la creșterea interoperabilității serviciilor publice centrale digitale: sistemul de colectare a taxelor fiscale și vamale; sisteme aferente domeniilor de muncă, protecție socială, pensii, sănătate, mediu, justiție, administrație agricolă, cultură; competențe digitale pentru funcția publică. De asemenea, PNRR în pilonul 4, componenta 10, își propune operaționalizarea unor sisteme de Smart City / Smart Village.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grupul țintă: populația din mediul urban și zona urbană funcțională (definite în SIDU), populația regiunii, agenții economici, angajații administrațiilor publice.

Fiecare instituție care oferă un serviciu public trebuie să identifice și să satisfacă nevoile cetățenilor și mediului de afaceri, **într-o abordare integrată**, care presupune interoperabilitatea serviciilor publice digitale. Scopul final este furnizarea unor servicii de calitate care să conducă la o implicare activă în managementul local al comunităților: depunere documente / cereri online și primirea soluționării lor în mod automat, plata de impozite, taxe și amenzi online pe website-ul instituției, verificarea on-line a statusului documentelor depuse la instituție, acces rapid la informații de interes public, colectarea și procesarea de date, procese legislative transparente și în interesul cetățenilor și al mediului de afaceri etc.

Pentru crearea unor proiecte de tip "smart city" administrația locală trebuie să-și definească o viziune asupra localității și asupra nevoilor identificate, pentru a reprojeta spațiul urban și a integra noile tehnologii.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Intervențiile sprijinite în cadrul acestui obiectiv specific vizează cu precădere componenta "soft" a digitalizării serviciilor publice în folosul cetățenilor și a mediului de afaceri, componenta "hard" fiind prezentă într-un procent limitat și strict necesară activităților "soft" și nu include clădiri. Prin urmare aspectele cu privire la accesibilitatea fizică a spațiului construit nu au relevanță pentru acest tip de acțiune.

Componenta principală a activităților este reprezentată de achiziția de soft/servicii ICT pentru a crește gradul de digitalizare a interacțiunii dintre autoritățile/instituțiile publice locale și cetățeni și mediul de afaceri. Prin urmare, beneficiarii sunt obligați să ia măsuri pentru adaptarea mediului informațional și comunicațional la nevoile persoanelor cu diferite dizabilități (deficiențele fizice, senzoriale, psihice etc.) și vor justifica la modul concret, măsurile întreprinse în acest sens (de exemplu, includerea în caietele de sarcini a unor cerințe specifice de adaptare a aplicațiilor informatice implementate la nevoile persoanelor cu dizabilități).

Pentru comunicare, se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoane cu diferite dizabilități sau în vârstă.

Tipurile de acțiuni propuse au ca scop transformarea administrațiilor și instituțiilor publice în instituții deschise, eficiente, transparente și favorabile incluziunii, **pentru toți utilizatorii, care să corespundă nevoilor și cerințelor cetățenilor și ale întreprinderilor.**

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Nu sunt avute în vedere instrumente teritoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Prin AP2 și obiectivele specifice selectate, programul poate aduce o contribuție directă la acțiunile AP 7 a SUERD, prin susținerea, de exemplu, a tranziției către o societate bazată pe cunoaștere și efortul comun de a transforma zona Dunării într-o regiune inteligentă și în folosul cetățenilor (acțiunea 6 AP7). De asemenea, POR Vest este aliniat eforturilor de a răspunde provocărilor

identificate de AP 11 SUERD, *Securitate, acțiunea 5: Setting up a structure of Danube River Forum*, prin considerarea capacității și securității structurilor administrative locale și regionale în procesul de digitalizare, cooperare internațională și tranziție către formatul orașelor inteligente.

Experiența Regiunii Vest în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma implicării beneficiarilor din această zonă în programe precum RO-HU CBC și RO-SRB CBC. Această experiență este deja capitalizată. De exemplu, nevoia de a face pasul dinspre digitizare spre digitalizare și de a asigura un ecosistem administrativ predictibil, transparent și responsabil pentru cetățeni și întreprinzători este una specifică atât orașelor și localităților Regiunii Vest, cât și zonelor de graniță din Serbia și Ungaria care fac parte din programele amintite mai sus. Astfel, POR Vest poate participa în mod activ, prin viitoarele scheme de finanțare, la crearea unor zone administrative moderne și funcționale la nivel de transfrontalier, conducând astfel la reducerea barierelor administrative pentru locuitorii din zonele de graniță de la vestul României. ISO 1, selectat în cadrul RO-HU CBC și RO-SRB CBC raportat la care P2, OS a(ii) al POR VEST poate identifica, în anumită măsură, elemente comune, va acționa precum un catalizator în acest sens.

În plus, Prioritatea 2 a POR Vest 2021-2027 este posibil congruentă cu PA1 dar și ISO 1 ale Programului Transnațional Dunărea, ambele fiind axate pe elemente cheie precum digitalizare, guvernare transparentă și în folosul cetățeanului sau planificare spațială. Astfel, se crează premisele unei colaborări complementare la nivel transnațional, în conformitate cu nevoile spațiului dunărean.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Srijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoriile de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	RCO 14	Instituții publice care beneficiază	Instituții publice		22

						ă de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	RCR 11	Utilizatori de servicii, produse și procese digitale publice noi și optimizate	Utilizatori/an	320.000	2021	2029	My Smis, Rapoarte de monitorizare	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	016 Soluții TIC, servicii electronice și aplicații pentru administrația publică	29.000.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
---	--	--	--	--	--

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	01 Grant	29.000.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	33 Nicio orientare teritorială	29.000.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+, * FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	a(ii)	03 Neutralitatea de gen	29.000.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (I) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (I) din Regulamentul FSE+ ⁶⁹
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.1.1.1 Obiectiv specific⁷⁰ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

b(i) Promovarea măsurilor de eficiență energetică și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

În Regiunea Vest, în 2019 existau **845.243 locuințe, 63% fiind în mediul urban** (locul II pe țară). Dintre acestea, 1,8% sunt în proprietate publică și 98,2% în proprietate privată. Din total locuințe, 345.884 sunt situate în blocuri de apartamente din mediul urban⁷¹. Au fost inventariate **7.096 blocuri de locuințe multifamiliale**, aproape 50% din acestea fiind situate în municipiile reședință de județ. Din punctul de vedere al regimului de înălțime, în mediul urban din Regiunea Vest predomină blocurile cu P+4E, care reprezintă cca. 74% din numărul total al blocurilor de locuințe⁷². Un număr de 662 de blocuri (9%) au un regim de înălțime mai mare decât P+4, majoritatea fiind amplasate în municipiile reședință de județ, respectiv 491 blocuri. Blocurile de locuințe cu regim de înălțime mai mic decât P+4E, inventariate în regiune, sunt în număr de 1.184 (17%) și se întâlnesc în număr mai mare, de obicei, în localități urbane de dimensiuni mai mici, fiind legate de industriile dominante în trecut din acestea.

La nivel de județ, cele mai multe blocuri de locuințe se întâlnesc în județul Hunedoara (cca. 35% din total), urmat de Timiș (26%), Arad (20%) și Caraș-Severin (19%).

Majoritatea locuințelor colective sunt construite anterior anului 2000 (peste 90% din numărul total de blocuri de locuințe fiind construite în perioada 1950-1999), au suferit puține lucrări de investiții și se caracterizează prin confort și eficiență energetică scăzută, în raport cu standardele actuale⁷³, existând astfel un potențial mare de reducere a consumului de energie. Totodată, în locuințele colective, aflate covârșitor în proprietatea persoanelor private, locuiesc deopotrivă locatari cu venituri medii sau peste medie, dar și categorii de populație dezavantajate din punct de vedere al veniturilor, care întâmpină dificultăți în privința acoperirii cheltuielilor cu serviciile energetice. Numărul blocurilor de locuințe pentru care UAT-urile au indicat faptul că predomină locatari cu venituri reduse se cifrează la 1.574, ceea ce reprezintă 22% din numărul total de blocuri de locuințe la nivel regional, fiind concentrate în proporție covârșitoare în județul Hunedoara (1.280 de

blocuri). Practic în județul Hunedoara, în 50% dintre blocurile de locuințe raportate de autoritatea locală (2.515 blocuri de locuințe în total), predomină proprietari cu venituri reduse.

În total, la nivel de regiune, conform datelor disponibile de la nivelul UAT-urilor, au fost reabilitate termic 793 blocuri, din diferite surse de finanțare, reprezentând 11,17% din totalul blocurilor. Prin POR 2014-2020 s-au reabilitat termic sau se vor reabilita până în anul 2023, un număr de **223 blocuri**.

Conform studiului desfășurat cu privire la inventarul clădirilor rezidențiale, din datele completate de către UAT-uri, a reieșit o **nevoie de finanțare a 1.311 blocuri**, din care 1.194 cu regim de înălțime mai mic sau egal cu P+4 și 117 blocuri cu regim de înălțime mai mare decât P+4.

Referitor la clădirile publice deținute de autoritățile publice locale, conform inventarului realizat de ADR Vest, a rezultat că există în mediul urban din regiune un număr de 1.936 clădiri publice⁷⁴. Pe județe, cele mai multe se regăsesc în județul Timiș - 41%, apoi în județul Hunedoara - 28%, județul Arad - 21%, iar cele mai puține se regăsesc în județul Caraș-Severin - 10%. În funcție de destinația acestora, predomină clădirile cu destinație socială (infrastructură educațională, sanitară, socială) în pondere de 73%.

Conform datelor existente la nivelul regiunii, în ultimii 10 ani au fost reabilitate termic 215 clădiri publice aflate în proprietatea UAT-urilor, din urban. Prin POR 2014-2020 s-au reabilitat termic sau se vor reabilita până în anul 2023, un număr de **56 de clădiri publice** cu o suprafață utilă de 148.126 mp (24 clădiri în județul Hunedoara, 18 clădiri în județul Caraș-Severin, 9 clădiri în județul Arad și 5 clădiri în județul Timiș).

O statistică cu privire la clădirile autorităților publice centrale realizată de MDLPA⁷⁵ indică faptul că, în Regiunea Vest sunt localizate 461 clădiri ale autorităților publice centrale, având o suprafața utilă de circa 571.062 mp. Pe județe, cele mai multe sunt în județul Timiș – 208.

Conform studiului desfășurat cu privire la inventarul clădirilor publice, din datele completate de către UAT-urile din mediul urban, a reieșit o **nevoie de finanțare a 423 clădiri publice**, din care 284 sunt clădiri cu destinație socială, 46 sunt instituții de cultură, 54 reprezintă sedii administrative ale autorităților/instituțiilor publice locale și 39 reprezintă alte destinații.

Domeniul reabilitării termice a clădirilor a generat un interes crescut în perioada de programare 2014-2020, cu precădere în cazul clădirilor publice. Appetitul pentru accesarea fondurilor în cazul blocurilor de locuințe nu a fost unul ridicat, principalele provocări identificate fiind: ratele de cofinanțare ridicate și lipsa de fonduri a asociațiilor de proprietari pentru acoperirea cofinanțării, reguli birocratice și restrictive legate de acordul proprietarilor și obligativitatea ca agenții economici localizați în blocuri să asigure 100% din cheltuielile aferente reabilitării, existența lucrărilor executate de proprietari în regie proprie etc. Prin urmare, există o nevoie strategică de simplificare a procedurilor de accesare a fondurilor în acest sector (ex. simplificarea evaluării cererilor de finanțare, reducerea ratei de cofinanțare, implementarea unei scheme de ajutor de minimis pentru agenții economici care desfășoară activități economice etc.), concomitent cu o mai bună concentrare a finanțării asupra clădirilor care asigură o reducere a consumului de energie mai mare.

În cadrul sectorului clădirilor rezidențiale se are în vedere finanțarea clădirilor multifamiliale și **vor avea prioritate la finanțare blocurile de locuințe care prin intervențiile realizate vor conduce la atingerea celei mai mari rate de reducere a consumului de energie**. Vor fi sprijinite intervențiile care ating cel puțin o economie de energie de 40%, fiind încurajate și intervențiile în urma cărora se realizează o economie de energie de minim 60%, în special la blocurile de locuințe cu regim de înălțime >P+4, în cazul cărora această țintă de economie poate fi atinsă cu costuri unitare rezonabile din punct de vedere economic. În cazul blocurilor de locuințe în care ponderea gospodăriilor vulnerabile afectate de sărăcia energetică este semnificativă, precum și în cazul locuințelor sociale ratele de co-finanțare vor fi ajustate corespunzător pentru a reflecta capacitatea limitată de co-finanțare a acestora. În plus, proiectele vor trebui să includă activități de informare și conștientizare cu privire la consumul de energie (ex. consiliere/informare cu privire la optimizarea consumului de energie în gospodărie etc.).

Prioritizarea clădirilor publice se va realiza în funcție de consumul actual de energie și impactul în termeni de economii de energie obținute după intervenții, precum și în funcție de destinația clădirilor. Astfel, vor fi sprijinite investiții de tip “deep renovation”, care conduc la o economie a consumului de energie de minim 60%. Se va acorda prioritate clădirilor cu funcțiuni sociale cum ar fi: școli, spitale, centre sociale etc.

Tipurile de acțiuni, atât pentru clădirile rezidențiale, cât și pentru clădirile publice sunt următoarele:

- îmbunătățirea izolației termice, modernizarea termică a anvelopei clădirii;
- îmbunătățirea sistemului de încălzire și a sistemului tehnic al clădirii⁷⁶ (ex. instalații pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare etc.);
- utilizarea surselor regenerabile de energie;
- consolidarea capacității autorității de management, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și conștientizare cu privire la optimizarea consumului de energie în gospodărie.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil, iar măsurile propuse pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor vor fi condiționate și fundamentate pe baza recomandărilor auditului energetic, conform metodologiei de calcul a performanței energetice a clădirilor, precum și certificate ex-post, prin intermediul certificatelor de performanță energetică emise după realizarea intervențiilor.

Acțiunile propuse vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante (ex. SIDU, planuri de acțiune privind energia durabilă, alte documente de planificare), fiind complementare cu PODD –

intervenții în eficiență energetică la nivelul companiilor, POTJ – intervenții în eficiență energetică în județul Hunedoara conform Planului Județean de Tranziție Justă sau PNRR și le vor consolida efectul. **PNRR**, în cadrul pilonului 1, componenta 5, propune un **fond "renovation wave"** care să finanțeze adecvat lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent, printr-un program de investiții structurat în două axe, una dedicată clădirilor rezidențiale și alta clădirilor publice.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC::

Câmp de text[1 000]

Grup țintă:

Pentru clădirile rezidențiale: locatarii din mediul urban din cadrul clădirilor rezidențiale, inclusiv persoanele din categorii defavorizate, asociațiile de proprietari.

Pentru clădirile publice: utilizatorii clădirilor publice, în special cele cu caracter social (școli, spitale, clădiri sociale etc.).

Ațiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

În finanțarea intervențiilor pentru creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuințe, **este important de luat în considerare fenomenul de "sărăcie energetică"** și capacitatea de co-finanțare a proiectelor de către asociațiile de proprietari. Pentru proprietarii cu venituri reduse se are în vedere utilizarea unor măsuri de sprijin suplimentare, precum o rată de cofinanțare redusă pentru gospodăriile vulnerabile, pe baza informațiilor furnizate de **autoritățile publice locale**.

La depunerea proiectelor, solicitanții de finanțare își vor asuma că infrastructura aferentă clădirilor rezidențiale și publice va fi adaptată pentru persoanele cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces pentru toate tipurile de clădiri (rezidențiale și publice) și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile în clădirile rezidențiale vor fi concentrate doar în zonele urbane, inclusiv în ZUF.

Investițiile în clădirile publice cu funcții sociale se vor implementa cu prioritate în zonele urbane, inclusiv în ZUF.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific se aplică instrumente teritoriale, în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (a) – ITI Valea Jiului, respectiv art. 28 (c) – ”Finanțare în baza SIDU”.

Proiectele trebuie să fie incluse într-o strategie teritorială integrată, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor/orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local.

AM POR va verifica strategiile teritoriale integrate în baza unei grile de verificare și a unei autoevaluări realizate de către autoritățile locale.

Lista proiectelor finanțabile, va fi rezultatul unui proces de selectare/priorizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului).

În procesul de selectare a proiectelor, AM POR va verifica proiectele, asigurându-se de încadrarea în alocarea financiară aferentă apelului de proiecte.

Cele 6 orașe și municipii din ITI Valea Jiului vor beneficia de alocări orientative, ca teritoriu integrat, în funcție de numărul de locuitori și nivelul local de dezvoltare. În momentul de față, Strategia pentru dezvoltare economică, socială și de mediu a Văii Jiului parcurge procedura de evaluare strategică de mediu, estimându-se aprobarea acesteia în trimestrul I al anului 2022.

Cele 9 municipii din regiune (municipiile reședință de județ și celelalte municipii) vor beneficia de alocări predefinite orientative stabilite cu aprobarea CDR Vest, în corelare cu prevederile OUG 156/2020, cu modificările și completările ulterioare.

Cele 27 de orașe vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv, în limita unui buget maxim pentru fiecare județ, stabilit în funcție de populație și nivelul județean de dezvoltare.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale –articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Regiunea Vest, la fel ca întreaga regiune a Dunării se bazează, în mare măsură, pe combustibili fosili atât în ceea ce privește producția, cât și consumul de energie. În ciuda schimbărilor favorabile și semnificative din multe țări, sectorul energetic este foarte departe de a fi unul cu un nivel scăzut de emisii de carbon. La nivel regional, producția și consumul de energie durabilă necesită o trecere la surse de energie regenerabile, deoarece ponderea combustibililor fosili în producție este, ca nivel de utilizare, între 65% și 80%.

Prin Prioritatea 3 și obiectivele specifice selectate, POR Vest poate aduce o contribuție la obiectivele și acțiunile AP2 2 și 6 ale SUERD care promovează, de exemplu, eficiența energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri (acțiunile 2, 5, 8 și 9, AP2 SUERD) și consolidarea capacității autorității de management, a promotorilor de proiecte și a autorităților publice în domeniul eficienței energetice prin campanii de informare, educație și conștientizare (acțiunea 2, AP6 SUERD).

Provocările și acțiunile identificate de POR Vest sunt, de asemenea, în conformitate cu angajamentele cheie ale Pactului Verde European (Green Deal) în ceea ce privește furnizarea de energie curată, accesibilă și sigură. Mai mult decât atât, experiența Regiunii Vest în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România-Serbia și România-Ungaria. În plus, prin Prioritatea 3 POR VEST este aliniată Priorității 1 a RO-SRB CBC și Priorității 2 a Programelor RO-HU CBC și Programului Transnațional Dunărea (PTD), acestea fiind axate pe elemente cheie precum energia regenerabilă sau decarbonizare. Astfel, se crează premisele unei colaborări complementare la nivel transnațional, în conformitate cu nevoile spațiului dunărean și a politicii de coeziune europene, colaborare ce poate da posibilitatea capitalizării unor proiecte implementate anterior (e.g. 3Smart, CSSC Lab).

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

Principalele bariere⁷⁸ care împiedică finanțarea investițiilor prin intermediul instrumentelor financiare, accentuate și de criza pandemică și creșterea recentă a prețurilor la energie sunt: venituri scăzute ale populației; legislație slabă în privința asociațiilor de proprietari (luarea colectivă a deciziilor, capacitatea de a semna contracte, de a împrumuta de la bănci etc.); bugetare restrictivă (lipsa unei bugetări multianuale, imposibilitatea reportării economiilor de energie în bugetele locale pe anii viitori, nivel ridicat al datoriei municipale); lipsa cadrului legislativ pentru CPE, precum și dezvoltarea scăzută a pieței ESCO.

Mai mult, prin PNRR sunt propuse instrumente financiare în domeniul eficienței energetice a clădirilor care pot acoperi potențialul limitat al pieței în momentul de față în privința acestor forme de finanțare.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
3	b (i)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 18	Locuințe cu o performanță	Locuințe	0	12.000

					energetică îmbunătățită				
				RCO 19	Clădiri publice cu o performanță energetică îmbunătățită	Metri pătrați	0	95.000	
				RCO 74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	Persoane	0	1.100.000	
				RCO 75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	Contribuții la strategii	0	37	

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
3	<i>b (i)</i>	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR26	Consum anual de energie primară (din care:	MWh/an	290.435		141.878	<i>My smis, Rapoartele de</i>	

				al locuințel or, clădirilor publice, întreprin derilor)					<i>monito rizare</i>
			R C R 2 9	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	Tone CO2 echival ent/an	52.2 00		24.934	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	042 Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	59.377.185
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	045 Renovarea în vederea creșterii eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică legate de infrastructurile publice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	39.650.625
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	169 Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	186.142
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților și organismelor din program legate de punerea în aplicare a fondurilor	62.048

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare
--

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	01 Grant	99.276.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	02 Municipii, orașe și suburbii (ITI)	10.946.000
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	18 Municipii, orașe și suburbii	70.081.000
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	19 Zone urbane funcționale	18.249.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(i)	03 Neutralitatea de gen	99.276.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

În Regiunea Vest, 63,1% din populație trăiește în mediul urban, de cele mai multe ori în cartiere de blocuri care se confruntă cu probleme care țin de amenajarea improprie a spațiilor verzi, din punct de vedere al aspectului și al funcțiilor, dar și cu lipsa sau incoerența spațiilor verzi.

La nivel de județ, cea mai mare valoare a suprafeței de spațiu verde per locuitor o are județul Hunedoara (25,5 mp/locuitor), urmat de județul Caraș-Severin (21,50 mp/loc.), județul Timiș (21,19 mp/loc.), iar cele mai mici valori se înregistrează în județul Arad (19,56 mp/loc.), cu un minim de 6,13 mp/locuitor înregistrat în municipiul Arad.

Evoluția suprafețelor spațiilor verzi a cunoscut, la nivel național, un trend ascendent în perioada 2011-2018. Rata de creștere a spațiilor verzi din Regiunea Vest (7,97%) este mult sub media națională (20,37%) și inferioară tuturor regiunilor de dezvoltare, cu excepția regiunii B1⁷⁷. Suprafața spațiilor verzi în mediul urban a crescut de la 2.594 ha la 2.801 ha, dar în același timp a avut loc o scădere a ponderii suprafeței de spațiu verde în mediul urban din regiune în suprafața totală națională a spațiilor verzi urbane, de la 11,6% în 2011 la 10,41% în 2018. În anul 2018, Regiunea Vest ocupa locul 6 privind suprafața spațiilor verzi din mediul urban. Deși ponderea suprafeței spațiilor verzi în suprafața intravilanului a înregistrat o ușoară creștere în perioada analizată de la 5,72% la 5,85%, rata de creștere a spațiilor verzi din intravilan (2,34%) este inferioară ratei de creștere a intravilanului localităților urbane, respectiv 5,51%.

În regiune, cea mai mare rată de creștere o are județul Arad, fiind peste media națională. În județul Arad, creșterea suprafeței spațiilor verzi se datorează în cea mai mare parte orașului Arad (20 ha) și Lipova (114 ha). Cu toate că municipiul Arad a înregistrat o creștere a suprafeței spațiilor verzi, rămâne orașul cu cea mai mică suprafață de spațiu verde din toate orașele regiunii.

Județul Caraș Severin nu se încadrează în trendul regional de creștere, suprafața spațiilor verzi a scăzut, din cauza orașelor Anina (-19 ha) și Oravița (-17 ha) și a faptului că niciun oraș din Caraș-Severin nu a înregistrat în perioada analizată creșteri ale suprafețelor de spații verzi.

În județul Hunedoara, creșterea spațiilor verzi s-a realizat în mod echilibrat, în mai multe orașe: Deva (32 ha), Vulcan (29 ha), Petrița (20 ha), Călan (11 ha), Aninoasa, Brad, Orăștie (sub 10 ha).

Deși are cea mai mare suprafață de spații verzi din județele regiunii, județul Timiș a înregistrat o creștere nesemnificativă a suprafeței spațiilor verzi (0,5%), datorată orașelor mici: Făget, Gătaia sau Ciocova (sub 5 ha). Timișoara, în ciuda denumirii de "oraș al parcurilor", nu a înregistrat în această perioadă nicio creștere a suprafețelor verzi.

În anul 2018 în municipiile și orașele din Regiunea Vest erau 51 de parcuri urbane⁷⁸ având o suprafață de 195,74 ha, ceea ce corespunde unei valori de 1,3m² de parcuri urbane / 1.000 locuitori. Pe județe, cea mai mare valoare se înregistrează în Timiș (4,17m² / 1.000 locuitori), celelalte județe având valori sub 1m² / 1.000 locuitori⁷⁹.

De asemenea, 38 din 42 de orașe sunt traversate de cursuri de apă, pentru care pot fi propuse măsuri de îmbunătățire a biodiversității prin reabilitarea malurilor, inclusiv de întreținere a vegetației existente.

În majoritatea orașelor există suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la menținerea aspectului inestetic al unor zone din cadrul orașelor. Lipsa spațiilor verzi are un impact negativ asupra calității vieții și stării de sănătate a populației.

Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele noi care pot ajuta orașele din regiune să-și crească reziliența și durabilitatea. Infrastructura verde are rolul de a îmbunătăți calitatea vieții în multe moduri, abordând aspectele de mediu, sociale și economice, bazate pe utilizarea multifuncțională a capitalului natural.

În lumina multifuncționalității sale, infrastructura verde sprijină implementarea și respectarea legislației și politicilor UE de mediu, cum ar fi protecția naturii, calitatea aerului, apa, precum și cu politicile de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice⁸⁰.

Infrastructura verde facilitează vizibilitatea localităților, poate favoriza reglarea ecosistemului urban și poate contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului, dar și să sporească atractivitatea locală și să faciliteze atașamentul cetățenilor față de localitate. Spațiile verzi pot contribui la crearea de legături între membrii unei comunități, fiind accesibile unui grup mare de locuitori (persoane cu dizabilități, bătrâni, copii).

Rețeaua verde îmbunătățește condițiile de mediu și prin urmare calitatea vieții și a sănătății oamenilor. De asemenea, susține economia verde și îmbunătățește biodiversitatea. Asigurarea de conexiuni peisagere și ecologice între categoriile infrastructurii verzi, prin legarea suprafețelor naturale și semi-naturale aflate în vecinătate, aduce beneficii în crearea de coridoare de mobilitate pentru speciile de faună, favorizând răspândirea speciilor de floră, ceea ce ar putea conduce la îmbunătățirea confortului urban la nivelul localităților. Infrastructura verde include suprafețe bogate în biodiversitate precum păduri, iazuri, pajiști înflorite care sunt rezervoare de biodiversitate cu capacitate de repopulare și revitalizare a mediilor degradate.

Odată cu ratificarea României a Cartei de la Leipzig pentru orașe europene durabile, printre altele, una dintre priorități este crearea și asigurarea unor spații publice de calitate.

Se va încuraja afilierea localităților urbane din Regiunea Vest la platforma UE privind înverzirea urbană, în cadrul acordului de parteneriat privind orașele verzi (Green City Accord) încheiat cu municipalități și primării⁸¹.

Printre **provocările majore** identificate în regiune se regăsesc:

- Neîndeplinirea standardelor din legislație în ceea ce privește suprafața spațiilor verzi de la nivelul orașelor;
- Existența unor zone în cadrul orașelor cu terenuri abandonate/degradate/neutilizate ca urmare a încetării unor activități economice și industriale sau a slabei planificări urbane. Ele își pun amprenta asupra calității mediului și esteticii urbane, afectând calitatea vieții în orașe;
- Proporție mare de zone cu suprafață impermeabilă, generând insule de căldură;
- Potențial de agreement nesatisfăcător al spațiilor verzi existente;

- Distribuția spațială inegală a spațiilor verzi în orașe, care nu asigură accesul echitabil tuturor;
- Recentele măsuri de limitare a deplasării persoanelor din cauza pandemiei COVID 19 au arătat valoarea spațiilor urbane verzi, pentru bunăstarea fizică și mentală a cetățenilor.

Tipuri de acțiuni:

- **Refacerea și crearea de noi spații verzi în intravilanul localităților urbane.** Se vor realiza investiții atât asupra unor spații verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate, abandonate, degradate care sunt propuse spre a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:
 - a) spații verzi publice cu acces nelimitat: parcuri, grădini, scuaruri;
 - b) amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice și a muzeelor în aer liber;
 - c) spații verzi pentru agrement;
 - d) spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor);
 - e) păduri de agrement urbane;
 - f) culoare de protecție față de infrastructura tehnică: perdele forestiere urbane, fâșii plantate, însă doar în cadrul unor proiecte care includ cel puțin încă o componentă din cele de mai sus.

Proiectele vor fi completate de activități de informare, conștientizare, implicare civică și educație care să conducă la formarea în Regiunea Vest a unei atitudini pozitive față de mediu potrivit principiului *“from a single measure to city-wide network”*, dar și dezvoltarea unei mase critice de practicieni în domeniul proiectelor care vizează infrastructura verde.

În funcție de specificul proiectelor pentru care se solicită finanțare, se va urmări corelarea activităților propuse cu Planurile de Management ale Spațiului Hidrografic Banat, Criș, Jiu și Mureș.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de *„a nu prejudicia în mod semnificativ”*, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Cel târziu la finalizarea implementării investiției fiecare spațiu verde finanțat trebuie să se regăsească în Registrul local al spațiilor verzi al fiecărei localități.

Se va urmări ca toate intervențiile ce vor fi propuse să respecte articolul 73 alineatul (2), litera (e) CPR. În acest sens, toate proiectele trebuie să parcurgă procedura de evaluare a impactului asupra mediului, iar proiectele ce intră sub incidența Directivei nr. 92/43 (CEE) vor face obiectul procedurii de evaluare adecvată privind efectele potențiale asupra Siturilor Natura 2000.

Acțiunile propuse vor fi complementare cu PODD și POTJ. În POR Vest 2021-2027 nu sunt avute în vedere investiții care vizează siturile zone special protejate, Natura 2000 și nici decontaminarea siturilor poluate, care sunt finanțate prin PODD și, respectiv, POTJ.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grupul țintă este reprezentat de toate grupele de populație, inclusiv vizitatorii zonelor urbane din Regiunea Vest, actori publici și privați, care beneficiază de un management de mediu îmbunătățit la nivel regional și local. Sunt încurajate pilotarea de soluții noi și transferul de bune practici la nivelul proiectelor care vizează măsuri de protecție a mediului și reabilitarea unor spații verzi degradate / abandonate.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Pe lângă asigurarea unei suprafețe optime de spațiu verde, orașele din regiune trebuie să aibă în vedere și necesitățile de recreere ale diverselor grupe de utilizatori și distribuția echitabilă a acestora în orașe. Nu doar asigurarea suprafeței optime este importantă, ci și distribuția spațială a zonelor verzi în cadrul orașelor. Este necesar ca spațiile verzi să fie accesibile pietonilor, bicicliștilor și utilizatorilor transportului public. Crearea de coridoare ecologice la nivelul orașelor favorizează dezvoltarea biodiversității ce poate fi exploatată ca resursă în valorificarea traseelor de mobilitate non-motorizată (alei de promenadă, piste biciclete, alergare).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile vor fi concentrate doar în zonele urbane, inclusiv în ZUF.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific se aplică instrumentul teritorial prevăzut la art. 28 (c) al Regulamentului nr. 1060/2021 – "Finanțare în baza SIDU".

Proiectele trebuie să fie incluse într-o strategie teritorială integrată, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor și orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM POR va verifica strategiile teritoriale integrate în baza unei grile de verificare și a unei autoevaluări realizate de către autoritățile locale.

Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/priorizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului).

În procesul de selectare a proiectelor, AM POR va verifica proiectele, asigurându-se de încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui municipiu, oraș sau apel de proiecte.

Pentru a veni în sprijinul autorităților urbane, AM POR a elaborat un îndrumar privind strategia integrată de dezvoltare urbană, inclusiv o grilă de autoevaluare a SIDU, precum și pentru identificarea criteriilor de selectare a proiectelor, în concordanță cu prevederile art. 73 al Regulamentului nr. 1060/2021.

Cele 42 de municipii și orașe, inclusiv cele 6 orașe și municipii din Valea Jiului, vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Provocările și acțiunile identificate de POR Vest sunt, de asemenea, în conformitate cu angajamentele cheie ale Pactului Verde European (Green Deal) în ceea ce privește furnizarea de energie curată, accesibilă și sigură, cu Facilitatea de Recuperare și Reziliență (Recovery and Resilience Facility), cu scopul de a sprijini tranziția verde și sustenabilitatea mediului înconjurător și cu Agenda Teritorială 2030 sau Carta de la Leipzig 2020.

Prin intermediul acestui obiectiv specific, la fel ca și în cazul AP7, OS e(i), programul va căuta să se alăture modelelor relevate de cele 5 inițiative pilot ale Noului Bauhaus European în ideea de a contribui la efortul de diseminare și valorificării oportunităților de impact. Ținând cont și de suprapunerea cu faza de diseminare a Bauhaus, programul își propune să beneficieze de pe urma planului de a replica experiențele, modelele, soluțiile, prototipurile dezvoltate în cadrul acestui program la nivelul cât mai multor orașe sau zone extra-urbane din Regiunea Vest.

De asemenea, programul va căuta să armonizeze politicile amintite mai sus cu programele operaționale interreg specifice Regiunii Vest. Mai exact, programul este aliniat cu AP2 a Programului Transnațional Dunărea și a RO-HU CBC, care au selectat pentru implementare același obiectiv specific, și își propune să asimileze experiențe similare din programe precum URBACT, ESPON, Interreg Europe sau proiecte deja implementate (e.g. AgriGo4Cities, ARCHEODANUBE).

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific. Intervențiile planificate, caracterizate prin beneficii sociale ridicate, sunt de o asemenea natură încât nu se pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
3	b (vii)	FED R	Mai puțin dezvoltate	RCO 36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	Hectare	0	40
				RCO 74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0	1.100.000
				RCO 75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	Contribuții la strategii	0	37

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoarea de bază sau de	An de referință	Țintă(2029)	Sursa date lor[200]	Observații [200]

							ref eri nță				
3	b (vii)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau îmbunătățite	Persoane		2021	300.000	<i>MyS mis, Rap oart e de moni toriz are</i>	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	079 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	33.915.000
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	169 Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	63.750
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților și organismelor de program legate de punerea în aplicare a fondurilor	21.250

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	01 Grant	34.000.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	18 Municipii, orașe și suburbii	34.000.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(vii)	03 Neutralitatea de gen	34.000.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 4. O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă

☐	Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐	Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐	Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+*
☐	Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁸²
☒	Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐	Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.A.1.1 Obiectiv specific⁸³ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

b(viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

Un procent de **13% din totalul transportului local de pasageri din țară se desfășoară în Regiunea Vest** (locul 3 pe țară)⁸⁴, dar numărul de călători cu transportul public este în scădere. Județul Timiș domină transportul public de pasageri – 83% din total pasageri transportați cu mijloacele de transport în comun din regiune, urmat la mare distanță de județul Arad cu 13%. Județele Caraș-Severin și Hunedoara totalizează 3%, respectiv 1% din total regiune⁸⁵.

Conform INS, numărul autoturismelor private a cunoscut o creștere de peste 60% în regiune, de la 372.910 autoturisme în 2010 la 608.677 în 2019. Rezultă că există un autoturism la fiecare al treilea locuitor, iar raportat la populația care ar putea conduce un autovehicul, raportul este de 1 autoturism la 2,5 locuitori peste 18 ani.

În urma unei analize⁸⁶, la nivelul orașelor din cadrul Regiunii Vest, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat privat este de cca. 48%, în timp ce ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public este de doar 8%. Cea mai mare pondere a deplasărilor cu mijloace de transport motorizat este în județele Timiș (52%) și Arad (50%), iar cele mai scăzute în județele Caraș-Severin (46%) și Hunedoara (44%). Deplasările cu mijloace de transport public înregistrează valori în jur de 9% în cadrul județelor Arad (9,37%), Hunedoara (9,27%), și Timiș (9,13%), iar o valoare mai scăzută față de media regională este în județul Caraș-Severin (6%).

Investițiile în dezvoltarea transportului public electric sau ecologic sunt insuficiente față de nevoile existente. Gradul mai scăzut de atractivitate a transportului public electric se datorează vechimii parcului de tramvaie (între 30-60 ani), cu consecințe negative asupra mediului, a confortului și siguranței călătorilor, gradului de uzură al liniei de tramvai (între 60-80%), stații nemodernizate, lipsa sistemului e-ticketing și informare călători⁸⁷.

Nevoia crescută de deplasări cu originea sau destinația în zona periurbană din jurul marilor orașe conduce la necesitatea dezvoltării atât a infrastructurii "curate", cât și a sistemelor de transport public. În lipsa unor conexiuni viabile cu centrul urban, majoritatea fluxului de transport se desfășoară cu mașina personală. În Timișoara 37% din populație locuiește în afara municipiului, în Arad procentul este de 46%, pentru Deva 61%, iar pentru Reșița 10%.⁸⁸.

Utilizarea soluțiilor verzi de transport este în creștere, în special în marile centre urbane, iar facilitarea adoptării rapide a mobilității electrice poate contribui semnificativ la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a poluării aerului.

Ponderea ciclismului în cota modală la nivel regional este încă redusă (10,8%), fiind în cea mai mare parte influențată de lipsa unei infrastructuri de ciclism sigure. Cea mai dezvoltată infrastructură de piste de biciclete urbane există în județul Arad (154,65 km). Rețele mai reduse se regăsesc în județele Caraș-Severin (41,40 km), Timiș (28,5 km) și Hunedoara (9,02 km). Ponderea deplasărilor efectuate cu bicicleta în interiorul orașelor din cadrul regiunii este cea mai ridicată în județul Arad (17%), urmată de județul Timiș (14%), iar ponderile mai scăzute se regăsesc în județele Caraș-Severin (9%) și Hunedoara (4%).

În 2014-2020 s-au făcut pași importanți în ceea ce privește dezvoltarea mobilității urbane prin accesarea de fonduri prin POR, în baza PMUD, cu accent pe transportul public electric și/sau nemotorizat, dar nevoile de investiții sunt încă semnificative. Astfel, în mediul urban trebuie continuate investițiile în dezvoltarea modurilor de transport durabile cu zero emisii: transportul public, moduri de transport pietonal și cu bicicleta, bazate pe PMUD.

La nivelul regiunii există în momentul actual o foarte mare **nevoie de dezvoltare, extindere și optimizare a liniilor de transport public curat**, care să satisfacă direcțiile și nevoile de deplasare ale cetățenilor în raport cu domiciliul și locul de muncă din prezent. Astfel, în vechile cartiere ale orașelor se simte nevoia reorganizării, optimizării și eficientizării liniilor și traseelor vechi, în raport cu noile nevoi de deplasare ale locuitorilor.

Luând în considerare direcțiile de dezvoltare și extindere a sistemelor de transport public, atât la nivelul municipiilor și orașelor, cât și la un areal mai extins care să acopere cel puțin zona metropolitană și eventual chiar zona urbană funcțională, este evident faptul ca **parcul de mijloace de transport electrice trebuie atât modernizat, cât și extins** pentru a putea acoperi cererea de transport și nevoile în continuă creștere. Parcul de mijloace de transport public existente în anul 2018 la nivelul Regiunii Vest era alcătuit din 277 tramvaie, 50 troleibuze, 338 autobuze și microbuze. La acestea se vor adăuga un număr de 227 de mijloace de transport achiziționate prin POR 2014-2020.

La nivelul municipiilor și orașelor aglomerate și a celor ce beneficiază de un sistem de transport public, este necesară **dezvoltarea și implementarea unor sisteme de transport inteligente și a unor sisteme de management al traficului** care să contribuie la decongestionarea unor zone și artere. Sistemele de e-ticketing reprezintă o componentă necesară în vederea modernizării și transparentizării gestiunii serviciilor de transport public.

Este nevoie de continuarea investițiilor pentru promovarea ciclismului în orașe. Alături de mersul pe jos, ciclismul este cel mai "curat" mod de transport. Odată cu dezvoltarea unor rețele din ce în ce mai extinse de piste de biciclete, dezvoltarea sistemelor de bike-sharing poate contribui la accesibilitatea acestui mijloc de deplasare nemotorizat.

Sinergiile între măsurile de siguranță și durabilitate trebuie promovate mai mult prin încurajarea utilizării modurilor de transport cu emisii zero concomitent cu asigurarea unui mediu mai sigur

pentru pietoni și bicicliști. De asemenea, formele de mobilitate noi și mai sigure pot fi promovate în același timp cu accesul îmbunătățit la mobilitate pentru toți membrii societății, în special pentru persoanele cu dizabilități și ponderea tot mai mare a persoanelor în vârstă.

Pentru stimularea extinderii sistemului de transport public electric în orașe este necesar ca autoritățile publice locale să formeze și o **rețea de infrastructură publică pentru încărcarea vehiculelor electrice**, cu o acoperire adecvată.

De asemenea, este necesară îmbunătățirea eficienței gestionării traficului și a cererii de transport, inclusiv promovarea transportului intermodal și a lanțurilor integrate de transport.

Toate investițiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific sunt de tipul zero emisii (*carbon-free*).

Tipuri de acțiuni:

A. Investiții privind sistemele de transport public local de călători și sistemele pentru transport alternativ nemotorizat

- Modernizarea, dezvoltarea, extinderea, optimizarea liniilor de tramvai și troleibuz;
- Achiziționarea materialului rulant pentru sistemul de transport public urban curat;
- Achiziționarea de troleibuze, autobuze pentru transport urban curat, inclusiv stații de încărcare și alimentare;
- Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii pentru transportul nemotorizat;
- Dezvoltarea sistemelor de bike-sharing, achiziția de biciclete sau a altor mijloace de transport ecologice.

B. Alte investiții integrate în cadrul celor specificate la punctul A, destinate reducerii emisiilor de CO₂ în zona urbană

- Dezvoltarea de sisteme inteligente de transport, e-ticketing, management de trafic;
- Dezvoltarea unor soluții de organizare a traficului care facilitează circulația eficientă a transportului public, inclusiv măsuri de siguranță rutieră;
- Dezvoltarea, extinderea, optimizarea stațiilor de transport public, inclusiv a stațiilor și conexiunelor inter-modale.
- Construcția și modernizarea de parcări "park and ride" care asigură tranziția către transportul public.

Pentru atingerea cu succes a scopului acestui obiectiv specific este necesară sprijinirea activităților de informare, promovare și conștientizare a locuitorilor cu privire la avantajele utilizării transportului public în comun și a mijloacelor nemotorizate pentru calitatea mediului natural.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „a

nu prejudicia în mod semnificativ”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Proiectele vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante: SIDU și PMUD. În acest moment, 26 din localitățile urbane din Regiunea Vest au PMUD elaborat sau în curs de elaborare.

Proiectele finanțate prin POR Vest 2021-2027 vor fi complementare cu investițiile promovate prin **POT** 2021-2027 care vizează dezvoltarea sistemelor de cale ferată urbană pentru zonele metropolitane (construcția, modernizarea infrastructurii, cât și achiziționarea de material rulant ecologic - trenuri metropolitane), asigurând astfel sisteme integrate de transport public la nivelul regiunii.

PNRR, pilonul 4, componenta 10, finanțează vehicule noi nepoluante cu zero emisii gaze de eșapament; sisteme de transport inteligent și e-ticketing.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC::

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: actori publici și privați, instituții responsabile de planificarea și gestionarea serviciilor și rețelelor de transport regional, operatorii de transport public, furnizorii și administratorii de infrastructură și alți actori de transport local sau regional. Grupul țintă include, de asemenea, populația din orașe, zonele urbane funcționale și zone rurale, care poate beneficia de un sistem public de transport verde și de servicii regionale îmbunătățite de transport de călători (de exemplu, navetiștii, turiștii, elevii și studenții).

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Sinergiile între măsurile de siguranță și durabilitate trebuie promovate mai mult prin încurajarea utilizării modurilor de transport cu emisii zero concomitent cu asigurarea unui mediu mai sigur pentru participanții la trafic. Formele de mobilitate noi și mai sigure pot fi promovate în același timp cu accesul îmbunătățit la mobilitate pentru toți membrii societății, în special pentru persoanele cu dizabilități și cele în vârstă.

Beneficiarul își va asuma ca mijloacele de transport în comun să fie accesibile și prietenoase cu familiile, să țină cont de diferite tipuri de dizabilități, ca stațiile de transport să fie acoperite și dotate cu bănci pentru persoanele cu dizabilități, panourile de afișaj să fie corespunzătoare tuturor utilizatorilor, ca spațiul public să fie adaptat pentru persoanele cu nevoi speciale (căi de acces, stații transport în comun, parcări, mobilier urban, sisteme de ghidaj și informare).

Proiectele vor fi completate de activități de informare, conștientizare și educație care promovează utilizarea transportului public în comun și siguranța traficului.

Beneficiarul își va asuma prin proiecte adaptarea spațiului public pentru persoanele cu dizabilități (ex. căi de acces, stații transport în comun, parcări, mobilier urban, sisteme de ghidaj și informare).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile vor fi concentrate doar în zonele urbane, inclusiv în ZUF.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific se aplică instrumente teritoriale, în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (a) – ITI Valea Jiului, respectiv art. 28 (c) – ”Finanțare în baza SIDU”.

Proiectele trebuie să fie incluse într-o strategie teritorială integrată, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor/orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM POR va verifica strategiile teritoriale integrate în baza unei grile de verificare și a unei autoevaluări realizate de către autoritățile locale.

Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului).

În procesul de selectare a proiectelor, AM POR va verifica proiectele, asigurându-se de încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui municipiu sau apel de proiecte.

Cele 6 orașe și municipii din ITI Valea Jiului vor beneficia de alocări orientative, ca teritoriu integrat, în funcție de numărul de locuitori și nivelul local de dezvoltare.

Cele 9 municipii din regiune (municipiile reședință de județ și celelalte municipii) vor beneficia de alocări predefinite orientative stabilite cu aprobarea CDR Vest, în corelare cu prevederile OUG 156/2020, cu modificările și completările ulterioare.

Cele 27 de orașe vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv, în limita unui buget maxim pentru fiecare județ, stabilit în funcție de numărul de locuitori și nivelul județean de dezvoltare.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Acoperind o zonă la intersecția a trei țări, România, Ungaria și Serbia, Regiunea Vest acordă o importanță deosebită aspectelor legate de mobilitatea sustenabilă, menită să reducă impactul negativ asupra mediului înconjurător și să îmbunătățească standardul de viață al cetățenilor care trăiesc sau lucrează în regiune, inclusiv muncitorii transfrontalieri. Prioritatea 4 a POR Vest, *O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă*, vine în întâmpinarea obiectivului strategic 4 al SUERD, **Îmbunătățirea mobilității și a conectivității**, așa cum este el definit în Planul de Acțiune. De menționat că acest obiectiv strategic este asumat de toate statele membre SUERD și aliniat deciziei

Consiliul European care a convenit asupra unei agende pentru UE pentru următorii cinci ani: O nouă agendă strategică 2019-2024. Subsecvent, Prioritatea 4 a POR Vest este aliniată acțiunii 4 AP1b SUERD privind asigurarea unui sistem sustenabil de transport metropolitan, inclusiv elementele legate de mobilitate, sau a acțiunilor 6 și 7 prin promovarea punctelor multimodale de transport în comun sau a tehnologiilor prietenoase cu mediul înconjurător.

De asemenea, se poate evidenția congruența dintre Prioritatea 4 a POR Vest și Prioritatea 1 a Programului Transnațional Dunărea prin angajarea comună în direcția dezvoltării de tehnologii și rețele de transport inteligente, durabile și ecologice, precum și soluții de e-mobilitate sau ISO1, în special aspectele privind mobilitatea periurbană sau urban-rurală. De asemenea, viitoarele intervenții vor putea capitaliza pe proiectele implementate în cadrul obiectivului specific *Support environmentally-friendly and safe transport systems and balanced accessibility of urban and rural areas* finanțat în perioada 2014-2020 de Programul Dunărea⁸⁹.

O atenție deosebită a fost acordată programelor transfrontaliere, cu Ungaria și Serbia pentru a asigura complementaritatea cu intervențiile care au fost sau vor fi co-finanțate de UE prin intermediul acestor programe de cooperare teritorială. Aceste aspecte au fost discutate în cadrul unor întâlniri bilaterale între AM POR VEST și AM RO-HU sau AM RO-RS.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
4	b(viii)	FE DR	Less developed	RCO 55	Lungimea liniilor noi de tramvai și metrou	Km	0	1
				RCO 56	Lungimea liniilor de tramvai și	Km	0	17

					metrou reconstruite sau modernizate			
				RCO 57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	Pasageri	1320	6570
				RCO 58	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	Km	0	125
				RCO 59	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	Puncte de realimentare/reîncărcare	30	44
				RCO 60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	Municipii și orașe	0	12
				RCO 74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	Persoane	0	1.100.000
				RCO 75	Strategii de dezvoltare	Contribuții la strategii	0	17

					teritorială integrată care beneficiază de sprijin				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoriile de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursa datelor [200]	Observații [200]
4	b(viii)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	Utilizatori/an	4.11 1.09 0	2021	4.604.420	My Smis, Rapoarte de monitorizare	
		FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 63	Numărul anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi sau modernizate	Utilizatori/an	21.1 19.8 60	2021	25.04 5.670		
		FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 64	Numărul anual de utilizatori	Utilizatori/an	0	2021	12.07 5.250		

			oltate		ai pistelor ciclabile						
--	--	--	--------	--	--------------------------	--	--	--	--	--	--

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	081 Infrastructuri de transporturi urbane curate	64.916.303
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	082 Material rulant de transport urban curat	46.633.125
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	083 Infrastructuri pentru bicicliști	11.446.313
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	084 Digitalizarea transportului urban	8.478.750
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	086 Infrastructuri pentru combustibili alternativi	1.950.113
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	169 Inițiative privind dezvoltarea teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	250.798
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile de programe și a organismelor implicate în execuția fondurilor	83.598

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	01 Grant	133.759.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	02 Municipii, orașe și suburbii (ITI)	14.748.000
4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	18 Municipii, orașe și suburbii	94.425.000

4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	19 Zone urbane funcționale	24.586.000
---	------	----------------------	---------	----------------------------	------------

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	b(viii)	03 Neutralitatea de gen	133.759.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 5. O regiune accesibilă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁹⁰
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.A.1.1 Obiectiv specific⁹¹ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

OS c(ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

Analiza diagnostic a PDR Vest 2021-2027 arată faptul că infrastructura rutieră conectivă regională este încă într-o stare necorespunzătoare și prezintă disfuncționalități care conduc la rute mari pentru accesul la rețeaua TEN-T.

Conform INS, în anul 2018 în Regiunea Vest se regăseau 4.670 km de drumuri județene. Ponderea drumurilor județene modernizate la nivel regional este de aproximativ 51%. În ceea ce privește starea de viabilitate a drumurilor, doar 44,9 % au o stare bună și foarte bună și un procent foarte mare, 32,3% este reprezentat de drumurile în stare rea și foarte rea. Din punct de vedere al calității infrastructurii rutiere, 56,9% din drumurile județene prezintă îmbrăcăminte rutieră cu durabilitate mai mare, care pot fi folosite pentru traficul greu, de mare intensitate și cu rezistență sporită împotriva factorilor climaterici. Un procent mare, 21,1%, este reprezentat de drumurile din pământ și pietruite.

În Regiunea de Vest, la nivelul anului 2018, indicatorul *Accidente rutiere fatale la un milion de locuitori* plasează regiunea pe primul loc în țară, cu 114 accidente și pe locul 5 dintre regiunile din UE⁹². Abordând îmbunătățirea infrastructurii și gestionarea **siguranței rutiere**, POR Vest 2021-2027 va contribui la reducerea impactului accidentelor și atingerea obiectivului UE de a se apropia cât mai mult de un **nivel zero al deceselor cauzate de accidente rutiere** până în 2050⁹³.

Prin POR 2007–2013, respectiv 2014-2020 la nivelul Regiunii Vest au fost modernizați 497,13 km de drumuri județene, scopul acestor proiecte fiind de a asigura conectivitatea populației la rețeaua principală TEN-T în condiții de siguranță, respectiv de a îmbunătăți considerabil starea de viabilitate a drumurilor județene. Implementarea proiectelor din perioada de programare 2014-2020 aduce la nivel regional o creștere a drumurilor modernizate de la 51% la 56,77%, o creștere cu 5,2% a procentului de drumuri județene în stare de viabilitate bună și foarte bună și asigură pentru 24,36% din populația Regiunii conexiunea directă sau indirectă la Rețeaua TEN-T.

Concluziile *Raportului de evaluare al POR 2014-2020* cu privire la infrastructura rutieră apreciază că modernizarea drumurilor județene și asigurarea accesului la coridoarele TEN-T au în continuare o relevanță foarte mare pentru dezvoltarea regiunilor, generând un impact semnificativ asupra creșterii accesibilității zonelor rurale și urbane situate în proximitatea rețelei TEN-T și implicat a creșterii economice. *Raportul* subliniază și faptul că prioritizarea prealabilă la nivel regional a proiectelor de modernizare a infrastructurii rutiere a creat un cadru favorabil pentru pregătirea din timp a acestora, recomandând inițierea din timp a procesului de identificare și prioritizare a proiectelor la nivel regional pentru următoarea perioadă.

Prin POR Vest 2021-2027 se urmărește:

- creșterea accesului direct sau indirect la TEN-T, asigurarea siguranței rutiere pentru toți participanții la trafic, scurtarea timpilor de deplasare, protecția mediului înconjurător și implicit creșterea competitivității întreprinderilor și a mobilității forței de muncă. De asemenea, se are în vedere îmbunătățirea conectivității la nivel interjudețean și regional prin concentrarea asupra drumurilor județene care pot oferi legături directe între județele învecinate și care se leagă apoi la rețeaua TEN-T direct sau indirect;
- îmbunătățirea conectivității la rețeaua TEN-T, în special de realizare de accese, drumuri de legătură și noduri de legătura la autostrada A1 care tranzitează județele Arad, Timiș și Hunedoara;
- preluarea traficului județean de călători și mărfuri de la nivelul municipiilor și orașelor, inclusiv realizarea sau reabilitarea lucrărilor de artă de tipul podurilor și pasajelor;
- promovarea unor măsuri de "calmare" a traficului în localitățile liniare în scopul diminuării riscurilor de accidente și de a îmbunătăți siguranța rutieră. Acest aspect împreună cu îmbunătățirea sistemelor de semnalizare verticală, de orientare, de prioritate și de semnalizare orizontală prin marcaje rutiere, trebuie abordat cât mai rapid astfel încât să se poată vorbi la nivelul localităților de o accesibilizare și o conectare corespunzătoare obținută în condiții de siguranță, atât pentru traficul de tranzit, cât și pentru traficul motorizat sau nemotorizat local. Proiectele de infrastructură pot fi însoțite de campanii de siguranță rutieră.

Investițiile în infrastructura rutieră județeană vor facilita creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață pentru populație, contribuind la reducerea disparităților de dezvoltare rural-urban prin îmbunătățirea accesului locuitorilor din mediul rural către oportunități crescute în domeniul învățământului, sănătății, locurilor de muncă etc. oferite de orașele și municipiile regiunii.

La atingerea obiectivului de a asigura conectivitatea în regiune va contribui și dezvoltarea unui sistem ecologic de transport public **atât intrajudețean, cât și interjudețean**, care ar constitui o alternativă viabilă, civilizată și modernă prin care să fie facilitată deplasarea persoanelor între județele Regiunii Vest, atât în scopuri lucrative, cât și în scopuri de recreere și turism. Pentru a oferi baza sistemului regional de transport este necesar să se contureze o rețea vertebrală regională de rute, astfel încât într-o primă etapă se urmărește dezvoltarea unui sistem pilot de transport public verde cu autobuze electrice.

O infrastructură eficientă pentru transport, alături de un **sistem public de transport** intra și interjudețean va duce la beneficii imediate pentru mediu, dar și o mai bună mobilitate a forței de muncă și conectivitate cu centrele economice, atracțiile turistice etc.

Totodată, investițiile strategice în reconfigurarea infrastructurii de transport, de tipul centurilor, arterelor ocolitoare, pasajelor din jurul marilor orașe, care să contribuie inclusiv la decongestionarea traficului pe arterele principale, vor avea efect direct asupra îmbunătățirii traficului interurban și din zona funcțională.

Pentru dezvoltarea rețelei de drumuri județene se vor finanța proiecte strategice regionale în urma prioritizării proiectelor de către CDR Vest și validării acestora de către Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor pentru asigurarea corelării și complementarității cu Master Planul General de Transport al României. Astfel, au fost prioritizate la finanțare drumurile județene care asigură complementaritatea cu prioritățile naționale de dezvoltare (asigură conexiune la coridoarele de transport transeuropene, respectiv legătura directă sau, după caz, indirectă la rețelele TEN-T Centrală sau Globală), precum și cu prioritățile de dezvoltare a infrastructurii regionale promovate prin PDR Vest 2021-2027. Totodată, au fost prioritizate drumurile județene care sunt în concordanță cu prioritățile județene și demonstrează un impact pozitiv asupra dezvoltării economice și sociale la nivelul județului, regiunii. În sprijinul asigurării unei dezvoltări echilibrate la nivel regional, în prioritizarea proiectelor care vor fi finanțate s-a avut în vedere repartizarea echilibrată între județele regiunii. În scopul asigurării unui portofoliu de proiecte matur, parte din documentațiile tehnice vor fi pregătite cu sprijin din POAT 2014-2020.

Tipuri de acțiuni:

- modernizarea și extinderea rețelei de drumuri județene care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de creștere a siguranței rutiere și ecologice;
- crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, care asigură conectivitatea directă sau indirectă cu rețeaua TEN-T, inclusiv lucrări de artă, măsuri de siguranță rutieră și ecologice;
- construirea unor noi segmente de drum județean pentru conectarea la autostrăzi sau drumuri expres;
- decongestionarea traficului din jurul marilor orașe prin investiții în infrastructura rutieră, prin construirea, modernizarea, reabilitarea de pasaje sau noduri rutiere, construirea de pasarele pietonale, șosele de centură;
- dezvoltarea unui sistem de transport intra și interjudețean orientat spre nevoile utilizatorilor, inclusiv achiziția de mijloace de transport ecologice.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Prin POR Vest 2021-2027 nu se vor finanța proiecte care implică doar lucrări de reparare și mentenanță a drumurilor județene existente, ci investiții de modernizare care implică creșterea parametrilor constructivi ai drumului.

Proiectele sunt complementare cu POT. Astfel, prin POR se vor finanța investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T și soluții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului, iar prin POT se va finanța TEN-T rutier, infrastructura rutieră națională, TEN-T feroviar,

infrastructura feroviară națională, îmbunătățirea mobilității naționale, transport multimodal, căi navigabile și porturi, precum și siguranța rutieră.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: Populația regiunii, turiștii, populația care tranzitează regiunea, agenții economici, autoritățile publice locale singure sau în parteneriat în calitate de proprietari, utilizatori ai infrastructurii de transport modernizate sau noi.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Aspectul principal care abordează cele trei dimensiuni - egalitatea de gen, nediscriminarea și incluziunea socială se referă la siguranța rutieră. În proiecte vor fi propuse și măsuri de educație pentru siguranță rutieră, centrate pe diferite grupe de vârstă, interactive, bazate pe conștientizarea traficului rutier și a pericolelor acestuia, comportamentul corespunzător la volan și în apropierea drumurilor, alegeri pentru siguranța personală și a celorlalți.

Solicitantul va justifica în cererea de finanțare cum va respecta cele trei principii în măsurile de siguranță rutieră promovate.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile în drumuri județene se vor implementa la nivelul regiunii, fără a se aplica instrumente teritoriale, în baza unui set de criterii de priorizare.

Investițiile în decongestionarea traficului se vor finanța la nivelul municipiilor reședință de județ, precum și la nivel de zonă urbană funcțională.

Sistemul de transport intra și interjudețean vizează întreaga regiune.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

În cadrul procesului de programare s-a urmărit atât asigurarea unei intervenții logice la nivelul programului, cât și în raport cu acțiunile și țintele principalelor politici și strategii regionale. Astfel, pe lângă congruența evidentă cu Aria prioritară 4, prezentul OS este orientat în mod direct către AP1b a SUERD, acțiunea 1, prin investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T și soluții pentru decongestionarea și fluidizarea traficului sau acțiunea 5 cu privire la

îmbunătățirea infrastructurii transfrontaliere regionale și locale și a accesului către zonele rurale prin facilitarea infrastructurii de transport secundar și terțiar. România, alături de Austria, sunt țările care coordonează această arie prioritară, iar experiența instituțională acumulată va fi fructificată pentru a asigura implementarea unor intervenții eficiente și de impact la nivel regional.

Mai mult decât atât, experiența Regiunii Vest în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune ale beneficiarilor din această zonă în programe precum România-Serbia și România-Ungaria, astfel încât investițiile în infrastructură care vor fi finanțate în cadrul AP5 vor capitaliza și se vor alinia, pe cât posibil, pe investițiile deja realizate prin intermediul acestor instrumente financiare e.g. ROHU 2014-2020, Axa prioritară PA2 - Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor, Prioritatea de investiții 7b - Îmbunătățirea mobilității regionale prin conectarea nodurilor secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, inclusiv a nodurilor multimodale.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Srijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă (2029)
5	c (ii)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 44	Lungimea drumurilor noi sau reabilitate – din afara TEN-T	Km	0	20
		FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – din afara TEN-T	Km	0	137
		FEDR	Mai puțin	RCO 57	Capacitatea materialului	Pasageri	0	400

			dezvoltate		rulant ecologic pentru transportul public colectiv			
--	--	--	------------	--	--	--	--	--

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă (2029)	Sursele datelor [200]	Observații [200]
5	<i>c (ii)</i>	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 55	Număr anual de utilizatori de drumuri noi construite, reconstruite, reabilitate sau modernizate	Pasażeri - km/an	152.133.249	2021	276.088.481	<i>My Smis, Rapoartele de monitorizare</i>	
5	<i>c (ii)</i>	FE DR	Mai puțin	RSR 01	Număr anual	Utilizatori/an	0		120.000	<i>My Smis,</i>	

			dezvoltate		I de utilizatori ai transporturilor publice intra și inter județene noi					Raportele de evaluare	
--	--	--	------------	--	---	--	--	--	--	-----------------------	--

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	082 Material rulant de transport urban curat	6.000.000
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	089 Legături rutiere secundare nou construite sau reabilitate către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T	16.660.000
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	090 Alte drumuri de acces naționale, regionale și locale nou construite sau reabilitate	20.360.000
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	093 Alte drumuri reconstruite sau modernizate (autostrăzi, drumuri naționale, regionale sau locale)	91.586.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	01 Grant	134.606.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
5	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	33 Nicio orientare teritorială	134.606.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	c(ii)	03 Neutralitatea de gen	134.606.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 6. O regiune educată și atractivă

☐ Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor
☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ⁹⁴
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.1.1.1 Obiectiv specific⁹⁵ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

d(ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

Infrastructura de educație din Regiunea Vest în anul 2019 era alcătuită din 630 unități de stat și private. Acestea li se adaugă 1.101⁹⁶ unități școlare arondate, urmare a procesului de comasare și închidere a unităților, cauzat de schimbările demografice.

Rețeaua școlară regională, care însumează 1.731 de unități, **prezintă nevoi de investiții complexe și diferite, în funcție de nivelul de educație**, care trebuie să se alinieze atât standardelor actuale din domeniul educației, cât și trendului demografic regional. Cele 1.731 de unități școlare cuprind un număr de 14.491 săli de clasă, 3.058 laboratoare și 534 de ateliere.

În ceea ce privește **populația școlară** din regiune, cea mai numeroasă este cea aferentă nivelului de învățământ primar și gimnazial (43,03%), urmată de cea din învățământul superior (18,13%), învățământul liceal (17,85%) și din învățământul antepreșcolar și preșcolar (14,89%). Valori reduse se înregistrează pentru învățământul profesional (2,91%), cel postliceal și de maiștri (3,19%). În perioada 2011-2019 creșteri ale populației școlare s-au înregistrat la nivelul învățământului primar și la nivelul liceelor cu profil agricol, silvic, vocațional și profesional. Cu toate acestea, laboratoarele și atelierele acestor unități școlare nu sunt dotate cu echipamente moderne, din cauza resurselor financiare limitate și prin urmare nu sunt adaptate progresului tehnologic rapid și nu răspund nevoilor actuale de competențe din piața muncii.

Deși numărul de elevi a scăzut, sunt unități școlare unde se regăsește fenomenul de **supraaglomerare, cu precădere în mediul urban**⁹⁷. **Gradul de ocupare a infrastructurii școlare** pentru Regiunea Vest¹² indică o ocupare mai pronunțată pentru nivelul preșcolar (136,9%). Noile reglementări legislative prevăd o reducere a numărului maxim de elevi per clasă, în funcție de nivelul de educație. Astfel, regiunea se confruntă cu necesitatea unui număr mai mare de săli de clasă, pentru alinierea la noile standarde educaționale și pentru a răspunde provocărilor actuale generate de pandemia COVID-19.

Un alt fenomen apărut în perioada 2008-2019 este dezvoltarea zonelor periurbane ale municipiilor reședință de județ Timișoara și Arad, în cadrul cărora populația a cunoscut un trend crescător, creând o presiune asupra sistemului educațional local.

În cele două perioade anterioare de programare, 183 de unități școlare au primit finanțare pentru investiții în infrastructură, reprezentând aproximativ **11% din numărul total al unităților din regiune**, fiind utilizate de aproximativ **15% din populația școlară a regiunii**. Dotarea facilităților de educație (săli de clasă, ateliere, laboratoare etc.) nu a constituit o prioritate, ci a reprezentat doar o componentă redusă a proiectelor, investițiile fiind orientate cu precădere către lucrări de modernizare sau extindere a infrastructurii. Competențele digitale și trecerea la sistemul online de predare-învățare, ca o consecință a noilor realități generate de pandemia COVID-19, depind de accesul la infrastructura IT și la internet, iar realitatea a dovedit că sistemul educațional a făcut cu greu față provocărilor determinate de învățământul on-line. Utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare în procesul de predare, indică necesitatea dotării școlilor și cu echipamente multimedia.

Investiții sunt necesare și la nivelul **învățământului superior**. Contextul educațional actual obligă mediul universitar la o adaptare rapidă la noile realități atât în ceea ce privește structura formatelor educaționale implementate în mediul online, cât și în ceea ce privește infrastructura educațională la nivelul spațiilor de învățare, moderne, digitale și atractive.

Investițiile propuse pentru dezvoltarea sistemului educațional în regiune cuprind două direcții fundamentale:

- **eliminarea inegalităților dintre mediul urban și rural din regiune**, în ceea ce privește accesibilitatea și calitatea facilităților educaționale oferite. Investițiile vor ține cont de nevoile reale ale beneficiarilor în funcție de nivelul de învățământ, corelat cu trendul demografic al fiecărui areal în parte. Astfel, avem în vedere:
 - creșterea standardului calității facilităților educaționale oferite de unitățile din mediul rural, cel puțin la nivelul standardului oferit de unitățile din mediul urban;
 - creșterea standardului calității facilităților educaționale oferite de unitățile din mediul urban, la nivelul standardului european.
- **alocarea finanțărilor către investiții cu impact major și durabil în dezvoltarea societății**, pentru:
 - asigurarea accesului la o infrastructura modernă și facilități atractive în educație pentru preșcolari;
 - modernizarea dotărilor specifice ale școlilor de tip profesional, tehnic și vocațional, și ale universităților, având ca scop creșterea numărului de tineri care dețin competențe relevante corelate cu tendințele din piața muncii;
 - dotarea modernă a sălilor de clasă, a laboratoarelor, atelierelor etc. unităților școlare de la nivelele de învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional și tehnic și superior, în acord cu noile tendințe educaționale și tehnologice;

- investiții strategice în extinderea, construirea de infrastructuri educaționale, în situații bine justificate de trendul și densitatea demografică din zonă, în corelare cu gradul de ocupare la nivelul unităților de educaționale de același nivel, în arealul geografic vizat.

Pentru unitățile școlare din mediul rural investițiile vizează îndeosebi dotări ale clădirilor și asigurarea accesului la grupurile sanitare în interior, precum și utilități de bază. Investițiile în infrastructura de educație trebuie să asigure în primul rând nivelul de bază, în condițiile în care există încă unități școlare care nu au grupuri sanitare în interiorul clădirilor: în Caraș-Severin 29% din unitățile școlare nu au grupuri sanitare în interior, în județul Arad procentul este de 18%, iar județele Hunedoara și Timiș prezintă o pondere de 12%¹⁷. **În mediul urban**, unde există supraaglomerare, investițiile vor trebui orientate punctual și spre construirea unor unități școlare noi, mai ales în noile zone rezidențiale, sau extinderea celor existente.

Un rol important în creșterea calității educației și a incluziunii sociale îl au **taberele școlare**. Regiunea Vest s-a bucurat de o diversitate mare a taberelor până la începutul anilor 2000⁹⁸. Modernizarea sau refuncționalizarea acestora este esențială: pe de o parte acestea oferă locul de desfășurare a activităților extrașcolare în scop educațional, iar pe de altă parte asigură incluziunea socială, fiind adresate inclusiv persoanelor din grupurile defavorizate sau cu dizabilități.

Tipuri de acțiuni:

- **Dotarea unităților de învățământ: apeluri de proiecte distincte pentru mediul urban și rural, adaptate nevoilor specifice ale acestora.** Se va oferi sprijin pentru achiziționarea de echipamente pentru laboratoarele și atelierelor tematice, dar și pentru dotarea, inclusiv multimedia, a sălilor de clase.
- **Investiții în infrastructuri școlare:** se va prioritiza aducerea unităților din mediul rural la normele sanitare minime, precum și construirea sau extinderea unităților în zonele și la nivelele de educație unde s-a identificat această nevoie ca urmare a supraaglomerării, luând în calcul atât gradul de ocupare a unităților de învățământ, cât și tendința demografică. Vor fi eligibile și infrastructurile sportive asociate unităților de învățământ, inclusiv a centrelor de pregătire sportivă stabilite pe lângă școli sau instituții de învățământ.
- **Investiții în mobilitate școlară:** se are în vedere investiția în mijloace de transport școlar electrice, în situații în care este justificată nevoia de mobilitate, corelat cu investițiile propuse prin PNRR.
- **Investiții în modernizarea centrelor de agrement (taberelor școlare) pentru copii și tineri:** infrastructură și dotări pentru spații de cazare, spații luat masa, spații de agrement și alte servicii de petrecere a timpului liber. Se are în vedere finanțarea unei tabere pe județ.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „a

nu prejudicia în mod semnificativ”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Intervențiile sprijinite prin POR 2021-2027 vor fi complementare celor sprijinite prin POEO 2021-2027 și POIDS 2021-2027, care asigură investiții pentru achiziționarea de materiale didactice de bază, investiții de tip soft centrate pe grupurile țintă defavorizate în scopul reducerii sărăciei copiilor și incluziune socială, precum și investiții în creșterea competențelor și formarea în educație prin utilizarea infrastructurii și facilităților puse la dispoziție prin FEDR. POR Vest 2021-2027 propune investiții complementare și sinergice cu cele din **PNRR**, care propune în pilonul 6, componenta 15, investiții în unități de învățământ: creșe, școli primare și gimnaziale, TVET, universități; laboratoare; dotări materiale și resurse didactice.

Investițiile sunt de asemenea complementare cu programele de tip **ERASMUS+** și **eTwinning**.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC::

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: populația școlară, inclusiv cadrele didactice, din toate nivelele de învățământ. Un alt grup țintă este reprezentat de specialiștii din educație: formatori, consilieri educaționali, experți în resurse educaționale etc.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

În scopul respectării condiției favorizante orizontale privind implementarea și aplicarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD a ONU), intervențiile sprijinite vor ține cont de principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*. În cadrul acestui OS, beneficiarul își va asuma că rezultatele proiectelor vor permite persoanelor cu dizabilități accesul la mediul fizic, la produsele informaționale și comunicative, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

La nivelul Regiunii Vest, doar 30% din unitățile școlare au acces dedicat **persoanelor cu dizabilități**.

Solicitantul de finanțare își va asuma în mod obligatoriu că infrastructura de bază avută în vedere pentru finanțare să prezinte un acces facil pentru persoanele cu dizabilități. Astfel, infrastructura aferentă unităților școlare va fi adaptată pentru persoanele cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces, marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Cu precădere în mediul rural, investițiile vor viza și necesitățile categoriilor vulnerabile, respectiv copiii și tinerii cu dizabilități fizice și psihice, care locuiesc în zone urbane sau rurale marginalizate sau cei de etnie romă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile se vor implementa atât în zonele urbane, inclusiv în ZUF cât și în mediul rural.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific, pentru finanțarea unităților de învățământ preșcolar, primar, secundar și liceal din mediul urban, se aplică instrumente teritoriale, în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (a) – ITI Valea Jiului, respectiv art. 28 (c) – "Finanțare în baza SIDU".

Proiectele trebuie să fie incluse într-o strategie teritorială integrată, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor / orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM POR va verifica strategiile teritoriale integrate în baza unei grile de verificare și a unei autoevaluări realizate de către autoritățile locale.

Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/prioritizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului).

În procesul de selectare a proiectelor, AM POR va verifica proiectele, asigurându-se de încadrarea în alocarea financiară aferentă fiecărui municipiu sau apel de proiecte.

Cele 6 orașe și municipii din ITI Valea Jiului vor beneficia de alocări orientative, ca teritoriu integrat, în funcție de numărul de locuitori și nivelul local de dezvoltare.

Cele 9 municipii din regiune (municipiile reședință de județ și celelalte municipii) vor beneficia de alocări predefinite orientative stabilite cu aprobarea CDR Vest, în corelare cu prevederile OUG 156/2020, cu modificările și completările ulterioare.

Cele 27 de orașe vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv, în limita unui buget maxim pentru fiecare județ, stabilit în funcție de numărul de locuitori și nivelul județean de dezvoltare.

Ațiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Obiectivul specific d(ii) „Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online” din POR Vest 2021-2027 poate contribui la următoarele arii prioritare și acțiuni ale Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării: Aria Prioritară 9 „Oameni și abilități”, Acțiunea 5 „Calitatea și eficiența sistemelor de educație și formare”.

De asemenea, pot fi identificate potențiale congruențe cu PO4 (ii) al Programului Transnațional Dunărea, fiind, în fapt, același obiectiv specific. Acțiunile de cooperare implementate la nivelul Regiunii Vest vor avea ca rezultat creșterea și îmbunătățirea capacității capitalului uman regional în beneficiul societății, al economiei și al echilibrului regional. De asemenea, Regiunea Vest își va completa, prin investițiile cuprinse în program, actualele modelele de educație existente. Din potențiala cooperare cu alte programe, POR VEST își va scala intervențiile cu practici educaționale potrivite zonei dar și cu modele inovatoare adresate elevilor din categorii și medii defavorizate, ceea ce va avea ca rezultat un sistem de educație incluziv și o forță de muncă potențială extinsă și atractivă. Organizațiile participante în program vor oferi regiunii posibilitatea, poate pentru prima dată, de a se simți parte a unei rețele dedicate educației și oportunităților incluzive activă în Regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
6	d (ii)	FEDR	Mai puțin dezvoitate	RCO 66	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	Persoane	768	7.680
				RCO 67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	Persoane	5.647	56.472
				RSO 01	Numărul centrelor de agrement pentru copii și tineri (tabere) care beneficiază de sprijin	Număr	0	4

				RCO 74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	Persoane	0	1.100.000
				RCO 75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	Contribuții la strategii	0	37

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
6	d (ii)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 70	Numărul anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	Utilizatori/an	5.760	2021	5.760	<i>My Smis, Rapoarte de monitorizare</i>	
				RCR 71	Numărul anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate	Utilizatori/an	46.578	2021	46.578		

				RSR 02	Număr anual de utilizator i ai centrelor de agremen t pentru copii și tineri (tabere) care beneficia ză de sprijin	Utilizat ori/an		2021	3.52 0		
--	--	--	--	-------------------	--	--------------------	--	------	-------------------	--	--

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	121 Infrastructuri pentru educația și îngrijirea timpurie	11.834.125
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	122 Infrastructuri pentru învățământul primar și secundar	64.879.550
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	123 Infrastructuri pentru învățământul terțiar	17.850.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	127 Alte infrastructuri sociale care contribuie la incluziunea socială în cadrul comunității	10.200.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	169 Inițiative privind dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	124.744
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile de programe și organismelor implicate în execuția fondurilor	41.581

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare
--

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	01 Grant	104.930.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	02 Municipii, orașe și suburbii (ITI)	7.335.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	18 Municipii, orașe și suburbii	46.966.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	19 Zone urbane funcționale	12.229.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	28 Zone rurale	10.350.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	33 Nicio abordare teritorială	28.050.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(ii)	03 Neutralitatea de gen	104.930.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.1.1.1 Obiectiv specific⁹⁹ (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

d(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Câmp de text[8 000]

Industria turismului este un sector cu utilizare intensivă a forței de muncă, care facilitează accesul rapid pe piața forței de muncă. Astfel, o gestionare corespunzătoare a resurselor turistice ar putea conduce la creșterea numărului de locuri de muncă în zonele cu potențial turistic pentru toate grupurile sociale interesate să activeze în acest sector.

Potențialul patrimoniului natural al Regunii Vest este unul dintre cele mai importante din țară, dar resursele naturale, turistice și culturale nu sunt pe deplin valorificate. Acest aspect se reflectă și în numărul de turiști din regiune. Astfel, deși numărul acestora a crescut cu o rată de 2,5% pe an, în ultimii 5 ani, în 2019 doar 1,07 milioane turiști au vizitat regiunea (8% din total național). Cei mai mulți turiști au sosit în Timiș (37,02%), urmat de Caraș-Severin (22,82%), Arad (22,04%) și Hunedoara (18,12%)¹. 80,89% dintre turiști au fost de origine română și 19,11% au fost străini (7,63% din totalul național). Din totalul vizitatorilor străini, 58,96% au sosit în Timiș, 27,11% în Arad, în Hunedoara 9,85%, iar în Caraș-Severin 4,08%.

Pe teritoriul regiunii se află 18 stațiuni turistice¹⁰⁰, dintre care 6 stațiuni de interes național și 12 de interes local. Dintre acestea, 8 sunt în mediul rural, iar 10 în mediul urban. Mai mult, 5 au statut de stațiuni balneoclimatice sau balneare, în conformitate cu HG 1016/2011, cu modificările și completările ulterioare, fiind localizate atât în mediul urban (3 stațiuni), cât și în cel rural (2 stațiuni).

Stațiunile balneare sunt elemente cheie pentru turismul regional, datorită calității izvoarelor termale, amplasării, patrimoniului istoric, precum și apetenței internaționale pentru turismul balnear și medical. Turismul balnear este alimentat în majoritate de turismul intern, clienții stațiunilor balneare fiind în principal persoane în vârstă, cu venituri reduse, care se deplasează din motive medicale și beneficiază uneori de bilete de tratament balnear, constituind astfel principala formă de turism social. În plus, din cauza investițiilor modeste și a slabei promovări, sunt stațiuni care cunosc o stagnare sau chiar o scădere a numărului de turiști. Durata medie a sejurului din regiune, de 2,32 zile, denotă potențialul neexploatat al stațiunilor balneare și montane, unde durata medie ar trebui să fie 7-10 zile. Turismul curativ (balnear și wellness) a fost, în trecut, epicentrul activităților turistice din județul Timiș, Arad și Caraș-Severin.

Pentru turismul activ, la nivel regional au devenit consacrate stațiunile montane din județele Hunedoara și Caraș-Severin, care se bucură de o mare popularitate în sezonul de iarnă. În majoritatea stațiunilor montane, sporturile de iarnă reprezintă baza activităților turistice și s-au bucurat de investiții importante în ultima perioadă. Numărul de vizitatori sau turiști este în creștere, dar aceste stațiuni se situează sub potențialul de exploatare în absența unor investiții

¹ INS, TUR104B

coerente și integrate, care să vizeze și extinderea activităților turistice în sezon. Creșterea numărului de turiști impune modernizarea și adaptarea stațiunilor la fluxuri ridicate de turiști.

Regiunea Vest deține un patrimoniu cultural unic caracterizat prin diversitate. Acesta numără 2107 monumente istorice, 7% din totalul național. Monumentele cu valoare națională sau universală, cuprind 572 de elemente de patrimoniu, iar cele cu valoare locală, numără 1.535 elemente. Majoritatea sunt în stare de degradare și nu sunt integrate în circuite turistice. De asemenea, în regiune sunt localizate și monumente arheologice de importanță internațională: cetățile dacice din județul Hunedoara care fac parte din patrimoniul UNESCO, Cetățile Dacice din Munții Orăștiei: Sarmisegetuza, Costești-Cetățuie, Costești-Blidariu, Lunca-Piatra-Roșie și Bănița. Resursele semnificative ale patrimoniului cultural de care dispune Regiunea Vest constituie premisele necesare pentru dezvoltarea turismului cultural. Acestea pot constitui centre majore de interes turistic în regiune dar, cu toate acestea, nu se bucură de numărul de vizitatori pe care ar putea să-l atragă, din cauza degradării și lipsei conservării obiectivelor, accesibilității insuficiente, promovării inadecvate, administrării necorespunzătoare sau lipsei dezvoltării de produse organizate în legătură cu obiectivele turistice (dotări, pachete pentru turiști etc.).

Potențialul turistic cultural, balnear și montan semnificativ de care dispune regiunea face ca turismul să poată constitui o alternativă viabilă de revitalizare a activităților economice, având ca rezultat creșterea duratei șederii medii și majorarea cheltuielilor medii ale turiștilor interni și internaționali în beneficiul comunităților locale. Îndeosebi pentru zonele rurale, cu oportunități economice reduse și provocări majore privind incluziunea socială, turismul reprezintă o activitate cheie pentru dezvoltarea economică și incluziunea pe piața muncii a persoanelor dezavantajate.

Promovarea patrimoniului cultural UNESCO, corelată cu investițiile în infrastructura de turism din stațiunile turistice, vor aduce plus valoare regiunii, contribuind la dezvoltarea socio-economică a localităților rurale cu potențial turistic important, slab valorificat în momentul de față. Astfel de investiții au potențialul de a încuraja dezvoltarea locală, coeziunea socială și teritorială prin implicarea părților interesate locale și luarea în considerare și participarea comunităților locale în proiecte. Promovarea activităților turistice poate genera oportunități de angajare la nivel local, stimulează investițiile locale și externe și oferind noi surse de beneficii economice pentru comunitățile locale.

Investițiile în cadrul acestui obiectiv specific vor fi concentrate în stațiunile turistice atestate situate în mediul urban și cel rural, precum și în localitățile rurale care dețin obiective de patrimoniu UNESCO, având ca obiectiv crearea de locuri de muncă în comunitățile rurale locale, inclusiv pentru grupurile cu dificultăți de integrare pe piața muncii.

Tipuri de acțiuni:

- dezvoltarea durabilă și punerea în valoare a stațiunilor turistice din mediul urban și cel rural prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice (ex. amenajarea și dezvoltarea unor trasee pentru practicarea activităților recreative; crearea și dezvoltarea de trasee turistice tematice; dezvoltarea de produse turistice ca parte a unei oferte turistice, culturale și de

sănătate; sprijinirea dezvoltării turismului montan; zone de agrement; piste ciclabile și alei pietonale etc.), precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică;

- conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural UNESCO care generează un impact economic semnificativ la nivel județean și regional.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin propusă este grantul nerambursabil cu respectarea regulilor de ajutor de stat și ajutor de minimis.

Investițiile propuse sunt complementare celor propuse în PNS, în cadrul căruia sunt avute în vedere investiții pentru conservarea, restaurarea și reabilitarea construcțiilor și amenajărilor cu valoare culturală sau alte activități de punere în valoare a elementelor care aparțin patrimoniului neclasat (mobil, imobil, imaterial), precum și celor avute în vedere prin **PNRR**, în pilonul 4, componenta 11, de tipul: trasee turistice, realizarea rutei castelelor și bisericilor fortificate, muzee și memoriale dedicate opresiunii și conflictelor etc.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: populația regiunii, turiștii și vizitatorii, agenții economici care vor beneficia de sprijin indirect prin reabilitarea / dezvoltarea unor infrastructuri turistice

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Infrastructura va fi deschisă publicului în mod gratuit pentru intrare și utilizare, cu excepția unor infrastructuri de agrement locale situate în stațiunile turistice, aceste proiecte intrând sub incidența normelor privind regulile ajutorului de stat.

Pentru obiectivele de patrimoniu, beneficiarii își vor asuma angajamente privind respectarea principiilor egalității de șanse, nediscriminării și asigurarea accesului pentru persoanele cu dizabilități. În plus, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență sau capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile în infrastructurile turistice vor fi concentrate în stațiunile turistice atestate din zonele urbane și rurale. Investițiile în obiectivele de patrimoniu cultural UNESCO se vor concentra doar în mediul rural.

Nu sunt avute în vedere instrumente teritoriale, dar proiectele propuse spre finanțare vor face parte din strategii de dezvoltare locale, județene sau sectoriale.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Obiectivul specific *d(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială* din POR Vest 2021-2027 poate contribui la următoarele arii prioritare și acțiuni ale Strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării:

- Aria Prioritară 3 „Cultură și turism, de la oameni la oameni”, Acțiunea 1 „Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor SUERD în domeniile culturii, naturii și turismului”, Acțiunea 2 „Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării”, Acțiunea 5 „Promovarea și încurajarea dezvoltării activităților culturale și a sectoarelor creative”, respectiv Acțiunea 6 „Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării”.

Prin Prioritatea 6 POR Vest vine în întâmpinarea acestei tendințe generale și își propune să se alinieze, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional e.g. programul transfrontalier România-Ungaria, Axa prioritară 6, programul transfrontalier România-Serbia, Axa prioritară 4 sau Programul Transnațional Dunărea, Axa Prioritară 2, dar și să capitalizeze experiența acumulată de România în calitatea de coordonator, alături de Bulgaria, a Ariei Prioritare 3 SUERD, Cultură, Turism, Oameni pentru Oameni.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
6	d (vi)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Situri culturale și turistice	0	9

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
6	d (vi)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RCR 77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Vizitatori / an	211.691	2021	232.860	Mysmsis, Rapoarte de monitorizare	

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	165 Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și a serviciilor turistice	56.534.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	166 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	3.400.000

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	01 Grant	59.934.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	26 Municipii, orașe și suburbii	33.921.000
6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	28 Zone rurale	26.013.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	d(vi)	03 Neutralitatea de gen	59.934.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

Prioritatea 7. O regiune pentru cetățeni

Această prioritate se referă în mod specific la ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor

☐ Această prioritate se referă în mod specific la acțiuni sociale inovatoare
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+*
☐ Această prioritate se referă în mod specific la sprijinul pentru persoanele cele mai defavorizate în cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ ¹⁰¹
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune
☐ Această prioritate se referă în mod specific la obiectivul specific privind conectivitatea digitală prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctul (v) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

2.1.1.1 Obiectiv specific (se repetă pentru fiecare obiectiv specific selectat, pentru alte priorități decât asistența tehnică)

e(i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane

2.1.1.1.1 Intervenții ale fondurilor

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

<p><i>Câmp de text[8 000]</i></p> <p>Politica de dezvoltare urbană trebuie să vizeze dezvoltarea tuturor tipurilor de orașe și să includă, ca și domenii de finanțare, prioritățile identificate de Agenda 2030 și Agenda Urbană a UE pentru dezvoltarea urbană sustenabilă și integrată: transport, energie, locuire, economie, patrimoniu cultural și spații verzi și publice.</p> <p>Abordarea dezvoltării urbane integrate prin POR Vest 2021-2027 prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective.</p> <p>Dezvoltarea urbană integrată se va realiza în baza strategiilor teritoriale integrate prin abordarea strategică, integrată a investițiilor din cadrul OP2 – Eficiență energetică, Infrastructură verde și Mobilitate urbană, OP 4 – Educație, dar și intervenții propuse prin OP5 – Regenerare urbană, patrimoniu și infrastructuri culturale publice.</p> <p>În cadrul acestui OS se vor avea în vedere intervențiile referitoare la: regenerare urbană, patrimoniu și infrastructuri culturale.</p>

Provocările cu care se confruntă centrele urbane – economice, sociale, demografice și de mediu – sunt interconectate și se manifestă diferit de la o categorie de orașe la alta, precum și de la un oraș la altul. Astfel, o dezvoltare urbană durabilă poate fi atinsă numai în măsura promovării unei abordări strategice integrate care să combine **măsuri privind renovarea fizică a zonelor urbane, cu cele privind protecția mediului și dezvoltarea economică, socială și culturală** și printr-o abordare participativă cu implicarea tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

*SDTR*¹⁰² evidențiază faptul că toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, astfel încât să își poată menține populația și să poată juca rolul de polarizare a teritoriului învecinat și promovează creșterea calității vieții locuitorilor prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale și dezvoltarea unor spații publice de calitate.

Din răspunsurile la barometrul realizat de Banca Mondială în anul 2020 cu privire la spațiile publice, care măsoară percepția în rândul populației cu privire la calitatea acestora, rezultă că sunt în continuare necesare investiții în spațiile publice (spații verzi, piețe publice, zone pietonale etc.) de la nivelul localităților urbane din Regiunea Vest. În general, datele sondajului indică faptul că, cu cât orașul este mai mic, cu atât calitatea spațiilor publice este mai redusă și acest lucru se reflectă în percepția populației. Procentul populației care se consideră nemulțumită de calitatea spațiilor publice variază și înregistrează valori cuprinse între 52% în cazul municipiului Caransebeș, respectiv 26% în municipiul Timișoara. Astfel, **intervențiile care vizează regenerarea urbană au ca principal scop redarea spațiului urban către cetățeni.**

Pentru orașe sunt importante investițiile în patrimoniul cultural construit și în infrastructuri culturale publice care, promovate printr-o abordare integrată, cu luarea în considerare a aspectelor de mediu, economice și sociale, vor conduce la regenerarea urbană și creșterea atractivității, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă socio-economică a centrelor urbane.

Conform *Listei Monumentelor Istorice din România*, 44,7% dintre monumentele din Regiunea Vest sunt localizate în mediul urban, iar orașele Arad și Timișoara se regăsesc printre primele 24 de localități din România cu cele mai multe monumente istorice.

Regiunea are 263 de monumente listate aflate în proprietatea UAT-urilor, dintre care **154 reprezintă monumente de arhitectură, clasa A, din mediul urban**. Acestea sunt repartizate în localitățile urbane din cele 4 județe, astfel: 19 în județul Arad, 46 în județul Caraș-Severin, 24 în județul Hunedoara și 65 în județul Timiș.

În ultimii 7 ani s-au finanțat 27 de proiecte de patrimoniu, repartizate astfel: Arad 7, Caraș-Severin 1, Hunedoara 13 și Timiș 6. Pentru perioada 2021-2027, UAT-urile au în vedere mai multe categorii de obiective de patrimoniu ca prioritate de intervenție: conace, cetăți, clădiri de cult, ansambluri urbane și patrimoniu industrial. Sunt vizate în total un număr de 79 de obiective, astfel: câte 16 în județele Arad și Caraș-Severin, 20 în județul Timiș și 27 în județul Hunedoara¹⁰³.

Punerea în valoare a patrimoniului cultural din localitățile urbane contribuie la creșterea coeziunii teritoriale și poate întări identitatea locală, fiind și o sursă importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale. Acțiunile educative și culturale care să promoveze patrimoniul construit sunt foarte limitate la nivel regional. Resursele culturale din regiune sunt încă mult subestimate ca

puncte forte ale dezvoltării locale, din cauza lipsei know-how-ului și coordonării sau colaborării între autorități locale și diferite entități în generarea de evenimente, proiecte educative sau / și culturale¹⁰⁴. Prin intervenții punctuale și strategice, patrimoniul poate să declanșeze mecanisme de dezvoltare locală din zona publică și privată.

Infrastructura publică culturală este puțin utilizată sau nu susține comunitatea creativă, remarcându-se un **deficit de facilități și infrastructuri culturale publice amenajate în scopul petrecerii timpului liber**. Din analiza datelor statistice (INS) referitoare la infrastructura culturală și consumul cultural, se poate afirma că Regiunea Vest ocupă, în general, ultimele locuri în ceea ce privește infrastructura (muzee, colecții publice, teatre, cinematografe, filarmonici) și numărul de participanți la evenimente culturale. Mai mult, dezvoltarea infrastructurii culturale și numărului de evenimente în perioada 2011-2019 la nivelul Regiunii, este mult sub media națională. Astfel, numărul de instituții de spectacol a crescut la nivel național cu aproape 50%, în timp ce în Regiunea Vest creșterea a fost la jumătate (22%), iar numărul de evenimente culturale a crescut în Regiune doar cu 2%, față de 37% la nivel național. Cu toate acestea, există o creștere semnificativă a numărului de spectatori (47%), dublă față de media națională, și o creștere a numărului de vizitatori ai muzeelor și colecțiilor publice care s-a triplat în intervalul 2011-2017, crescând de la 405.204 la 1.118.633, ceea ce indică un apetit cultural în creștere.

Pe de altă parte, Eurobarometrul UE arată faptul că locuitorii regiunii sunt conștienți de importanța pe care o are promovarea culturii și bunurilor culturale în dezvoltarea regiunii, 79% din populație considerând că patrimoniul cultural este important pentru comunitatea locală.

Regiunea Vest este o regiune cu o puternică tradiție multiculturală, astfel încât **sectorul cultural poate juca un rol important în dezvoltarea socio-economică a orașelor și municipiilor din regiune**, având un aport semnificativ la creșterea economică și promovarea dezvoltării urbane durabile.

Investițiile se vor finanța numai în baza unor strategii integrate de dezvoltare, elaborate de autoritățile publice locale cu implicarea tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

Tipuri de acțiuni sprijinite prin intermediul acestui obiectiv specific:

- **reabilitarea și revitalizarea integrată a spațiilor publice urbane** (ex. zone istorice, zone centrale, cartiere de blocuri de locuințe colective etc.) prin investiții în spații verzi (scururi, parcuri etc.), în infrastructura de mobilitate (străzi de categoria a IV-a de folosință locală care asigură accesul la locuințe și servicii curente sau ocazionale din zonele cu trafic foarte redus, parcuri rezidențiale, piste pentru biciclete, trotuare, alei pietonale, piețe publice, piațete etc.), locuri de joacă pentru copii, mobilier urban, utilități publice și pentru asigurarea securității spațiilor publice (camere de supraveghere video), facilități wi-fi);
- **conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural** urmărind principiul reutilizării adaptive prin investiții în monumente de importanță națională și locală, incluse în rute și trasee turistice tematice și care generează un impact economic semnificativ la nivel local, inclusiv măsuri de promovare;

- **construirea, modernizarea, amenajarea spațiilor infrastructurii culturale publice** (biblioteci, muzee și colecții publice, instituții de spectacole sau concerte etc.), cu accent pe păstrarea și valorificarea identității locale, inclusiv implementarea tehnologiilor multimedia și a tehnicilor digitale pentru promovarea infrastructurii culturale publice, **în strânsă legătură cu sectorul industriilor creative**. Se va pune accent pe experimentare, inovare, cunoaștere și creativitate, pentru a fi utilizate în proiecte interdisciplinare, pentru consacrarea orașelor ca centre de activitate culturală, dezvoltarea atractivității turistice și la creșterea potențialului economic al Regiunii Vest.
- măsuri pentru dezvoltarea capacității administrative a localităților urbane în elaborarea și implementarea SIDU și a proiectelor aferente.

Experiența pandemiei și provocările digitalizării și neutralității climatice necesită creșterea rezistenței sectorului cultural la crize, dezvoltarea unor forme inovatoare de diseminare a bunurilor culturale și promovarea infrastructurii culturale durabile și ecologice.

Tipurile de acțiuni au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH, având în vedere că acestea au fost evaluate în conformitate cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „*a nu prejudicia în mod semnificativ*”, în temeiul Regulamentului privind Mecanismul de redresare și reziliență.

Forma de sprijin propusă pentru aceste tipuri de acțiuni este grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat și ajutor de minimis.

Investițiile propuse sunt complementare celor propuse în **POIDS**, în cadrul căruia, prin mecanismul DLRC, acțiunile sunt menite să valorifice/conservă patrimoniul cultural, să încurajeze turismul și meșteșugurile tradiționale.

În ceea ce privește digitalizarea, măsurile propuse sunt complementare celor propuse prin **POCIDIF**, în cadrul căruia se vor finanța investiții pentru realizarea unei baze de date complete și actualizate privind starea monumentelor din România, prin utilizarea de mijloace TIC (scanare 3D, istoric, regim juridic).

Finanțarea patrimoniului și infrastructurilor culturale publice prin POR Vest 2021-2027 este complementară cu **PNRR**, prin care în pilonul 4, componenta 11, se propun intervenții de tipul: realizarea rutei castelelor și bisericilor fortificate, muzee și memoriale dedicate opresiunii și conflictelor etc.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă: populația orașelor și municipiilor, turiștii și vizitatorii, utilizatorii de infrastructură culturală publică, angajații, elevii și studenții școlilor și universităților de artă, organizații neguvernamentale, întreprinderile și alte entități din sectoarele culturale și creative.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Câmp de text[2 000]

Infrastructura va fi deschisă publicului în mod gratuit pentru intrare și utilizare, cu excepția unor infrastructuri de cultură, aceste proiecte putând intra sub incidența normelor privind regulile ajutorului de stat (GBER – Regulamentul 651/2014, actualizat în iulie 2020).

Pentru obiectivele de patrimoniu, persoanele cu dizabilități vor fi incluse în mod explicit ca și beneficiari ai proiectului; se vor lua angajamente privind respectarea principiilor egalității de șanse, nediscriminării și asigurării accesului pentru persoanele cu dizabilități. În plus, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență sau capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Câmp de text[2 000]

Investițiile vor fi concentrate doar în zonele urbane, inclusiv în ZUF.

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific – regenerare urbană se aplică instrumente teritoriale, în conformitate cu Regulamentul nr. 1060/2021, art. 28 (a) – ITI Valea Jiului și art. 28 (c) – "Finanțare în baza SIDU".

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestui obiectiv specific – patrimoniu cultural și infrastructură culturală se aplică instrumentul teritorial prevăzut la art. 28 (c) al Regulamentului nr. 1060/2021.

Proiectele trebuie să fie incluse într-o strategie teritorială integrată, elaborată în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1060/2021, art. 29 și implementată sub responsabilitatea municipiilor și orașelor, cu implicarea partenerilor relevanți de la nivel local. AM POR va verifica strategiile teritoriale integrate în baza unei grile de verificare și a unei autoevaluări realizate de către autoritățile locale.

Lista proiectelor finanțabile va fi rezultatul unui proces de selectare/priorizare desfășurat la nivelul autorităților responsabile cu implementarea strategiilor teritoriale (Consilii Locale, ADI, Asociația pentru dezvoltare teritorială integrată Valea Jiului).

Cele 6 orașe și municipii din ITI Valea Jiului vor beneficia de alocări orientative, ca teritoriu integrat, în funcție de populație și nivelul local de dezvoltare.

Pentru componenta *regenerare urbană*, cele 9 municipii din regiune vor beneficia de alocări orientative stabilite în corelare cu prevederile OUG 156/2020. Cele 27 de orașe vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv, în

limita unui buget maxim pentru fiecare județ, stabilit în funcție de populație și nivelul județean de dezvoltare.

Pentru componenta *patrimoniu*, cele 36 de municipii și orașe, vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv. Pentru componenta *infrastructură culturală*, cele 4 de municipii reședință de județ, vor beneficia de o anvelopă financiară comună, intrând în proces de selecție a proiectelor în sistem competitiv

Ațiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Câmp de text[2 000]

Recent a fost lansat conceptul „*un nou Bauhaus European*”, un vast plan de regenerare a zonelor urbane în contextul efectelor pandemiei de COVID 19 și a luptei împotriva schimbărilor climatice în conformitate cu *Pactului Verde European (Green Deal)*¹⁰⁵. La fel ca și în cazul OS b (vii), prin intermediul acestui obiectiv specific programul va căuta să se alătore modelelor relevate de cele 5 inițiative pilot ale Bauhaus în ideea de a contribui la efortul de diseminare și valorificării oportunităților de impact. Ținând cont și de suprapunerea cu faza de diseminare a Bauhaus, programul își propune să beneficieze de pe urma planului de a replica experiențele, modelele, soluțiile, prototipurile acestui program la nivelul cât mai multor orașe sau zone extra-urbane din Regiunea Vest.

Astfel, în momentul de față, există un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident și la nivelul instrumentelor de finanțare națională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării urbane, a patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemia de coronavirus. Prin AP7 POR VEST vine în întâmpinarea acestei tendințe generale și își propune să se alinieze, în limita impusă de particularitățile zonei, cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional e.g. programul RO-HU CBC, AP 6, programul RO-SRB CBC, AP4 sau Programul Transnațional Dunărea, AP 2, dar și să capitalizeze experiența acumulată de România în calitatea de coordonator, alături de Bulgaria, a AP3 SUERD, *Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni*. De asemenea, o atenție deosebită în conturarea intervențiilor propuse în cadrul acestei Axe Prioritare va fi acordată *Noii Carte de la Leipzig*¹⁰⁶. Adoptată recent, aceasta oferă un document-cadru de politici cheie pentru dezvoltarea urbană durabilă în Europa. Carta subliniază faptul că orașele trebuie să stabilească strategii de dezvoltare urbană integrate și durabile și să asigure implementarea lor pentru orașe în ansamblu, de la zonele sale funcționale până la cartiere și zone periurbane. Documentul este puternic aliniat cu politica de coeziune a UE și cu cadrul său pentru o dezvoltare urbană durabilă și oferă un fundament solid pentru intervențiile propuse în cadrul AP7 a POR Vest.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Câmp de text[1 000]

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific.

2.1.1.1.2 Indicatori

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)
7	e (i)	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO 114	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	Metri pătrați		510.000
				RCO 36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	Hectare		45
				RCO 77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Situri culturale și turistice		9
				RCO 74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	Persoane		1.100.000

				RCO 75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	Contribuții la strategii		25
--	--	--	--	-------------------	---	--------------------------	--	-----------

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabel 3: Indicatori de rezultat											
Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Valoare de bază sau de referință	An de referință	Țintă(2029)	Sursa datelor[200]	Observații [200]
7	e (i)	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RSR 03	Populația care are acces la spații publice noi sau modernizate în zonele urbane	Persoane		2021	400.000	<i>MyS mis, Rapoarte de monitorizare</i>	
				RCR 77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	Vizitatori/an	924.153	2021	1.058.937		

2.1.1.1.3 Defalcare orientativă a resurselor programate (UE) per tip de intervenție (nu se aplică pentru FEAMPA)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție
--

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	079 Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	26.993.348
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	166 Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și a serviciilor culturale	28.684.110
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	168 Regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice	107.974.388
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	169 Inițiative privind dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	307.616
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	170 Îmbunătățirea capacității autorităților responsabile de programe și organismelor implicate în execuția fondurilor	102.539

Tabel 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	01 Grant	164.062.000

Tabel 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	02 Municipii, orașe și suburbii (ITI)	14.919.000
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	18 Municipii, orașe și suburbii	124.272.000
3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	19 Zone urbane funcționale	24.871.000

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ					
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Obiectiv specific	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	e(i)	03 Neutralitatea de gen	164.062.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1 Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC (se repetă pentru fiecare astfel de prioritate de asistență tehnică)

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenția fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Câmp de text[8 000]

Prioritatea reflectă nevoia de a consolida capacitatea administrativă și instituțională a părților implicate în derularea operațiunilor finanțate din FEDR, **atât la nivelul beneficiarilor, cât și la nivelul Autorității de Management**. Anexa D din cadrul Semestrului European 2019 aferentă României reflectă necesitatea de a aborda anumite direcții de acțiune pentru aplicarea eficientă și eficace a politicii de coeziune. Pentru a sprijini gestionarea investițiilor publice pe tot parcursul ciclului de investiții (Planificare strategică, Proiectarea investițiilor, Implementarea investițiilor, Monitorizarea și evaluarea) sunt necesare măsuri pentru fiecare etapă.

Prin această prioritate, prin POR Vest 2021-2027 vor fi abordate următoarele recomandări ale Raportului de țară:

- Consolidarea capacităților autorităților de management, ale beneficiarilor finali și ale altor organisme care lucrează cu fonduri UE în vederea pregătirii și implementării proiectelor, precum și consolidarea capacităților autorităților publice regionale și locale în ceea ce privește pregătirea strategiilor de dezvoltare teritorială integrată și cererile de proiecte;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unei foi de parcurs privind consolidarea capacității administrative necesare pentru administrarea și implementarea eficace a fondurilor UE.

AM POR Vest va avea nevoie de o consolidare suplimentară a capacității (prin instruirii, schimb de experiență etc.) pentru a face față provocărilor privind gestionarea și implementarea POR Vest. În acest sens, va fi elaborat un Roadmap privind consolidarea capacității administrative pentru

perioada 2021-2027, definit în urma unei analize regionale a nevoilor, care va fi periodic actualizat.

Utilizarea eficientă a asistenței tehnice se va baza în primul rând pe analiza nevoilor Autorității de Management POR Vest, care sunt dificil de identificat în timpul pregătirii programului operațional regional. Din acest motiv, asistența tehnică trebuie să fie flexibilă, adaptată la schimbări, pentru a răspunde nevoilor în schimbare ale AM cauzate de noile cerințe.

De-a lungul celor două perioade de programare anterioare, în calitate de OI, ADR Vest a dezvoltat competențe pentru gestionarea eficientă și eficace a fondurilor UE. Atribuțiile noi, în calitate de AM necesită **o consolidare și o dezvoltare a acestor competențe, complementar cu recrutarea de personal nou**. Prin instruirii, schimburi de experiență și expertiză recrutată, AM POR Vest va face față provocărilor privind gestionarea și implementarea programului.

În ceea ce privește **competențele în implementarea proiectelor finanțate la nivelul beneficiarilor**, ADR Vest propune grupuri de lucru mixte: angajați AM – experți tehnici - beneficiari, pentru a identifica și dezvolta un portofoliu de proiecte mature. De asemenea, se va acorda o atenție suplimentară prezentării cadrului legislativ aferent achizițiilor publice, măsuri ce trebuie întreprinse de beneficiari pentru desfășurarea achizițiilor publice în condiții legale și orientări cu privire la modul de evitare a erorilor întâlnite frecvent, cadrul legal privind egalitatea de șanse și nediscriminarea.

Tipuri de activități finanțate prin Asistență tehnică:

- **Activități legate de programarea, gestionarea, monitorizarea, evaluarea și controlul POR Vest 2021-2027:**
 - sprijin pentru procesul de helpdesk, evaluare și selecție a proiectelor (o bază de date de experți independenți care posedă expertiza tehnică necesară, angajarea de experți etc.), evaluări independente;
 - sprijin pentru activitatea de contractare, plăți și monitorizare implementare proiecte, inclusiv operațiuni de importanță strategică;
 - salariile, cheltuielile de birou și de deplasare ale personalului ADR Vest;
 - instruirea personalului ADR Vest (atelieri, seminarii, mentorat, coaching, schimb de bune practici și experiență etc.);
 - organizarea, costurile de funcționare și instruirea membrilor Comitetului de Monitorizare POR Vest;
 - dezvoltarea și menținerea unor componente ale sistemului informatic, la nivel de etape distincte, precum și întărirea capacității utilizatorilor săi.
- **Evaluare și studii, colectare de date:**
 - evaluarea implementării POR Vest, inclusiv evaluări continue;

- furnizarea de asistență tehnică, consultanță, studii, analize, anchete, sondaje etc. necesare pentru gestionarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și controlul adecvat al operațiunilor POR Vest;
- sprijinirea pregătirii și implementării POR pentru perioada de programare post 2027 - studii, analize, cadru partenerial și consultări publice, pregătirea portofoliului de proiecte etc.
- **Activități legate de comunicare, informare și publicitate:**
 - dezvoltarea și întreținerea web site;
 - popularizarea POR Vest 2021-2027 - reguli, proceduri, orientări, metodologii etc.;
 - participări media, filme și spoturi de informații TV, reclame și alte contacte de presă;
 - publicații, buletine, broșuri, postere, îndrumări etc.;
 - organizarea de conferințe, seminarii, evenimente și ateliere de lucru;
 - producții audiovizuale și documentare;
 - campanii de conștientizare, analize, mese rotunde și focus grupuri, publicații, chestionare, studii, ateliere, etc. pentru a stimula sprijinul cetățenilor și responsabilitatea pentru investițiile propuse.
- **Activități legate de consolidarea capacității ADR Vest și a beneficiarilor POR Vest 2021-2027:**
 - evaluarea nevoilor de instruire și consultanță;
 - elaborarea și implementarea planurilor de acțiune pentru consolidarea capacității administrative a beneficiarilor POR Vest pe baza evaluărilor efectuate;
 - consultanță pentru identificarea ideilor de proiect și elaborarea de propuneri relevante POR Vest;
 - dezvoltarea și întreținerea unei linii de proiecte mature „gata de finanțare”, inclusiv prin finanțarea documentațiilor tehnico-economice;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare (angajarea de experți, organizarea de instruirii – inclusive achiziții publice, evitare conflicte de interese, măsuri antifraudă, materiale didactice etc.) special concepute și legate de facilitarea implementării operațiunilor POR Vest 2021-2027;
 - asigurarea investițiilor necesare pentru funcționarea ADR Vest - cheltuieli cu modernizarea sediilor necesare desfășurării activităților, cheltuieli cu servicii IT de dezvoltare/actualizare, configurare baze de date, migrare structuri de date, achiziționarea de materiale consumabile, achiziția de active fixe corporale, obiecte de inventar, arhivare etc.), precum și cheltuieli generale de administrație pentru ADR (mentenanța, utilități, chirie etc.);

- dezvoltarea capacității administrative a Asociației pentru Dezvoltare Teritorială Integrată Valea Jiului;
- sprijinirea activităților necesare Programului Operațional Regional 2014 – 2020 – monitorizare, inclusiv ex-post, închidere de program, etc.

Dincolo de finanțarea din AT a acestor tipuri de activități, avem în vedere:

- implementarea **roadmap-ului** privind consolidarea capacității administrative;
- sprijinirea întregului ecosistem: AM, beneficiarii, potențialii beneficiari, publicul larg, pentru a crea la nivel regional un corp de experți în fonduri europene;
- abordarea specifică a unor teme noi: concentrare tematică, cadrul de performanță, condiții favorizante, strategii de specializare inteligentă, descoperire antreprenorială, ITI, instrumente financiare, ajutor de stat, costuri simplificate;
- implementarea măsurilor de simplificare, atât la nivelul AM – pregătire apeluri, selecția proiectelor, verificări de management, cât și la nivelul beneficiarilor – depunere și implementare;
- dezvoltarea profesională și diversificarea competențelor, prin formare, instruire, mentorat, coaching, atât cu diferite categorii profesionale (ex. proiectanții), cât și în domenii specifice (ex. costuri simplificate);
- susținerea pregătirii și operaționalizării unor "proiecte pilot";
- cooperarea cu partenerii din România, cu precădere prin ROREG, din alte state membre, inclusiv Comisia Europeană.

POAT va asigura sprijin pentru AM POAT, AM/OI Sănătate, AM/OI Incluziune și Demnitate Socială, AM/OI Dezvoltare Durabilă, AM Creștere Inteligentă și Digitalizare, direcțiile orizontale din cadrul MIPE privind programarea și coordonarea sistemului, evaluarea, SMIS și IT, comunicarea, asigurarea complementarităților și sinergiilor între fonduri, Autoritatea de Audit, Autoritatea de Certificare și Plată, precum și pentru unele AM care au asigurat implementarea și monitorizarea fondurilor FEDR, FC și FSE+ în perioada 2014-2020 (AM POIM, AM POC, AM POCA).

Complementaritatea și demarcarea între POR Vest și POAT 2021-2027 rezultă din faptul că din axa de asistență tehnică din cadrul POR Vest 2021-2027 se va acorda sprijin specific pentru AM POR Vest și pentru beneficiarii și potențialii beneficiari ai POR Vest 2021-2027, POAT 2021-2027 asigurând resursele necesare sprijinirii celorlalte programe operaționale.

De asemenea, sprijinul financiar acordat prin POAT 2021-2027 se realizează pentru informare și comunicare, sprijin pentru întărirea parteneriatului, precum și pentru evaluare de program și se realizează doar orizontal – pentru toate fondurile, dar acțiunile specifice necesare fiecărui program operațional sunt realizate din fondurile puse la dispoziție prin prioritățile specifice de AT.

Principalele grupuri-țintă - articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Câmp de text[1 000]

Grup țintă:

- Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest;
- Asociația pentru Dezvoltare Teritorială Integrată Valea Jiului;
- Membrii din Comitetul de Monitorizare și alte structuri partenoriale;
- Beneficiarii / potențialii beneficiari de finanțare și partenerii lor;
- Alți membri ai ecosistemului: proiectanți, consultanți, alți experți etc.;
- Publicul larg, mass-media etc.

Pentru **informarea, transparența și comunicarea continuă cu părțile interesate**, a fost elaborat un Plan de acțiune pentru comunicare și vizibilitate, care va fi supus aprobării CM POR și implementat la nivelul Regiunii Vest.

2.2.1.2.Indicatori

Indicatori de realizare cu obiectivele de etapă și țintele corespunzătoare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabel 2: Indicatori de realizare								
Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	ID [5]	Indicator [255]	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Țintă(2029)	Observații
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 02	Numărul mediu anual de locuri de muncă finanțate prin AT	Angajați cu normă întreagă		224	Conform Organigramă
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 03	Numărul de proiecte gestionate	Proiecte		1600	Valoarea este similară cu cea a numărului de proiecte depuse în perioada 2014-2020, raportat

								<i>la valoarea contractată</i>
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 04	Sesiuni de instruire și formare în randul beneficiarilor / potențialilor beneficiari	Sesiuni de instruire și formare		25	<i>Sunt estimate 20 de tipuri de apeluri de proiecte + 5 sesiuni tematice (ajutor de stat, achiziții publice, teme orizontale, documentații tehnico-economice, adaptare a la schimbări climatice)</i>
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 05	Rapoarte și studii de evaluare	Rapoarte și studii		13	<i>1 Raport de evaluare / OS + 1 Raport de evaluare la mid-review (2024) + Raport de evaluare</i>

								<i>final (2029)</i>
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 06	Nr. participanți la evenimente de informare/comunicare/promovare	Activități		5.000	20 evenimente x 250 participanți / eveniment
8	FE DR	Mai puțin dezvoltate	RS O 07	Nr. vizitatori pe canale de comunicare on-line	Vizitatori		150.000	Vizitatorii pe pagina web, rețelele sociale și aplicația mobilă Pe POR 2014-2020 au fost circa 70.000 de vizitatori/an pe pagina ADR Vest care are vechime și este cunoscută, și pe FB circa 2.000/an. Indicatorul s-a calculat: luând în calcul anul 2029 ca target

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDC

Tabel 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție				
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum(EUR)
8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	179 Informare și comunicare	3.120.690
8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	180 Pregătire, implementare, monitorizare și control	30.000.000
8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	181 Evaluare și studii, colectare de date	2.125.000
8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	182 Consolidarea capacităților autorităților statelor membre, beneficiarilor și partenerilor relevanți	6.724.310

Tabel 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+				
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum(EUR)
8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	TA	41.970.000

Tabel 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ				
Nr. Prioritate	Fond	Categorie de regiuni	Cod	Cuquantum(EUR)
1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03 Neutralitatea de gen	41.970.000

* În principiu, 40% pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100% se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din Regulamentul FSE+ și a acțiunilor specifice programului în domeniul egalității de gen.

3. Planul de finanțare

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3), și articolele 14 și 26 din RDC

3.1 Transferuri și contribuții

Trimitere: articolele 14, 26 și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ un transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ un transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

Tabel 15A: Contribuția la InvestEU * (defalcare pe ani)

Contribuție de la		Contribuție la	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni	Componentă (componente) InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FC	N/A									
FEAMP A	N/A									

Tabel 15B: Contribuții la InvestEU (rezumat)	Categoriile de regiuni	Componenta 1 Infrastructură durabilă (a)	Componenta 2 Inovare și digitalizare (b)	Componenta 3 IMM (c)	Componenta 4 Investiții sociale și competențe (d)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)
FEDR	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					

	De tranziție					
FSE+	Mai dezvoltate					
	Mai puțin dezvoltate					
	De tranziție					
FC						
FEAMPA						
Total						

* Sume cumulate pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări ale programului în timpul perioadei de programare. Cu fiecare nouă cerere de contribuție, o modificare a programului va stabili sumele totale transferate pentru fiecare an de către Fond și pe Categoriile de regiuni.

Câmp de text [3 500] (justificare), luând în considerare modul în care aceste cuantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

Tabel 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte * (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către Instrument	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
FEDR	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

FSE+	Mai dezvoltate									
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FC	N/A									
FEAM PA	N/A									

Tabel 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte * (rezumat)

Fond	Categorie de regiuni	Instrument 1 (a)	Instrument 2 (b)	Instrument 3 (c)	Instrument 4 (d)	Instrument 5** (e)	Total (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)
FEDR	Mai dezvoltate						
	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						
FSE+	Mai dezvoltate						

	De tranziție						
	Mai puțin dezvoltate						
FC							
FEAM PA							
Total							

* Cuantumul cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorie de regiuni.

** Transferurile se pot face către orice alt instrument care face obiectul gestiunii directe sau indirecte, atunci când această posibilitate este prevăzută în actul de bază. Se vor specifica în consecință numărul și denumirile instrumentelor relevante ale Uniunii.

Câmp de text[3500] (justificare)

Tabel 17A: Transferuri între FEDR, FSE + și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către		Defalcare pe ani								
Fond	Categorie de regiuni	Fond	Categorie de regiuni (dacă este relevantă)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total	
FEDR	Mai dezvoltate	FEDR, FSE+, sau FC, FEAMPA, FAMI, FSI, IMFV										
	De tranziție											
	Mai puțin dezvoltate											
FSE+	Mai dezvoltate											
	De tranziție											
	Mai puțin dezvoltate											
FC	N/A											
FEAM PA	N/A											

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabel 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri * (rezumat)

		FEDR			FSE+			FC	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
		Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
FEDR	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
FSE+	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
FC	N/A												
FEAMPA	N/A												
Total													

* Cuanțumuri cumulate pentru toate transferurile efectuate prin modificări de programe pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuanțumurile totale transferate pentru fiecare an, pe fonduri și pe categorii de regiuni.

Câmp de text[3500] (justificare)

3.2 FTJ: alocare în program și transferuri

3.2.1 Alocarea din FTJ pentru program înainte de efectuarea transferurilor pe priorități (dacă este cazul)

Trimitere: Articolul 27 din RDC

Tabel 18: Alocarea din FTJ pentru program în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul FTJ, înainte de efectuarea transferurilor	
Prioritatea FTJ 1	
Prioritatea FTJ 2	
	Total

3.2.2 Transferuri către FTJ ca sprijin complementar (dacă este cazul)

Transfer către FTJ	☐ se referă la transferurile interne în cadrul programului cu alocare din FTJ	
	☐ se referă la transferurile din alte programe către programul cu alocare din FTJ	

Tabel 18A: Transferuri către FTJ în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani							
Fond	Categorie de regiuni		Prioritate FTJ*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
FED R	Mai dezvoltate	Prioritate FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritate FTJ 2								

	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

* Resursele FTJ se completează cu resursele FEDR sau FSE+ din categoria de regiuni în care se află teritoriul respectiv.

Tabel 18B: Transfer de resurse FEDR și FSE+ către FTJ în cadrul programului

		Alocarea FTJ din program defalcată pe categorii de regiuni în care este situat teritoriul (per priorități FTJ)	
		Prioritate FTJ (pentru fiecare prioritate FTJ)	Quantum
Transfer în cadrul programului (sprijin complementar) pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		

Tabel 18C: Transferuri către FTJ de la celălalt program (celelalte programe) (defalcare pe ani)

Transfer de la		Transfer către	Defalcare pe ani								
Fond	Categorie de regiuni		Prioritate FTJ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

FED R	Mai dezvoltate	Prioritate FTJ 1								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									
FSE+	Mai dezvoltate	Prioritate FTJ 2								
	De tranziție									
	Mai puțin dezvoltate									

Tabel 18D: Transfer de resurse FEDR și FSE+ de la alt(e) program(e) către Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) în cadrul acestui program

		Sprijin complementar pentru FTJ în cadrul acestui program pentru teritoriul situat într-o anumită categorie de regiuni (pe priorități):	
		Prioritate FTJ	Cuquantum
Transfer(uri) de la alt(e) program(e) pe categorii de regiuni			
FEDR	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
FSE+	Mai dezvoltate		
	De tranziție		
	Mai puțin dezvoltate		
Total			

Câmp de text[3 000] Justificare pentru transferul complementar din FEDR și FSE+ pe baza tipurilor de intervenții planificate – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ix) din RDC

3.3 Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabel 19A: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către	Defalcare pe ani			
		2025	2026	2027	Total
Categorie de regiuni	Categorie de regiuni				
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate / De tranziție / Mai puțin dezvoltate				
De tranziție					
Mai puțin dezvoltate					

Tabel 19B: Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transfer from	Transfer către	Defalcare pe ani			
		2025	2026	2027	Total
Categorie de regiuni	Categorie de regiuni				
Mai dezvoltate	Mai dezvoltate / De tranziție / Mai puțin dezvoltate				
De tranziție					
Mai puțin dezvoltate					

3.4 Transferuri înapoi

Tabel 20 Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transfer de la	Transfer către		Defalcare pe ani							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total
InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Fond	Categorie de regiuni								
InvestEU componenta 1 componenta 2 componenta 3 componenta 4	FEDR	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
Instrument al Uniunii 1 Instrument al Uniunii 2	FSE+	Mai dezvoltate								
		De tranziție								
		Mai puțin dezvoltate								
[...]	FC									
	FEAMPA									

Tabel 20 Transferuri înapoi (rezumat)

Către De la	FEDR			FSE+			CF	FEAMPA
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate		
InvestEU								
Componenta 1								
Componenta 2								
Componenta 3								
Componenta 4								
Instrumentul 1								
Instrumentul 2								
Instrumentul 3								
Instrumentul 4								

3.5. Credite financiare pe an

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabel 10: Credite financiare pe an													
Fond	Categorie de regiuni	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026 numai pentru	2027		2027 numai pentru	Total
							Credit financiar fără quantum	Quantumul de		Credit financiar fără quantum	Quantumul de		

							ul de flexibilita te	flexibilita te	FEAMP A	ul de flexibilita te	flexibilita te	FEAMP A	
FEDR*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
	Ultraperiferice și nordice slab populate												
Total													
FSE+*	Mai dezvoltate												
	De tranziție												
	Mai puțin dezvoltate												
	Ultraperiferice și nordice slab populate												
Total													
FTJ*	Resurse în temeiul articolului 3												

din Regulamentul FTJ														
Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ														
Resurse în temeiul articolului 7 din Regulamentul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ)														
Resurse în temeiul articolului 7 din														

	Regulament ul FTJ (în legătură cu resursele în temeiul articolului 4 din Regulament ul FTJ)													
Total														
Fondul de coeziune		N/A												
FEAMP A		N/A												
Total														

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabel 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională										
Numărul	Prioritate	Baza de calcul	Fond	Categorie de regiuni*		Defalcarea contribuției Uniunii		Defalcarea orientativă a	Total	Rata de

obiectivul de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică		pentru sprijinul Uniunii (cost eligibil total sau contribuțiile publice)			Contribuția Uniunii (a) = (g)+(h)					Contribuția națională (b)=(c)+(d)	contribuției naționale		(e)=(a)+(b)	cofinanțarea (f)=(a)/(e)	
						Contribuția Uniunii minus cuantumul de flexibilitate (g)		Cuantumul de flexibilitate (h)			publică (c)	privată (d)			
						(b)	(c)	(i)	(j)						
OP 1	Prioritate 1	P/T	FED R	Mai dezvoltate											
				De tranziție											
				Mai puțin dezvoltate	200.694.000				35.417.000	35.417.000		236.111.000	85%		
				Ultraperiferice și nordice slab populate											
OP 1		P/T	FED R	Mai dezvoltate											

	Prioritate 2			De tranziție									
				Mai puțin dezvoltate	29.000.000				5.118.000	5.118.000		34.118.000	85%
					Ultraperiferice și nordice slab populate								
OP 2	Prioritate 3	P/T	FED R	Mai dezvoltate									
				De tranziție									
				Mai puțin dezvoltate	133.277.000				23.519.000	23.519.000		156.796.000	85%
				Ultraperiferice și nordice slab populate									
OP 2	Prioritate 4	P/T	FED R	Mai dezvoltate									
				De tranziție									
				Mai puțin dezvoltate	133.759.000				23.604.000	23.604.000		157.363.000	85%
				Ultraperiferice și nordice slab populate									
OP 3	Prioritate 5	P/T	FED R	Mai dezvoltate									
				De tranziție									

				Mai puțin dezvoltate	134.606.000					23.754.000	23.754.000		158.360.000	85%
				Ultraperiferice și nordice slab populate										
OP 4	Prioritate 6	P/T	FED R	Mai dezvoltate										
				De tranziție										
				Mai puțin dezvoltate	164.864.000				29.094.000	29.094.000		193.957.000	85%	
				Ultraperiferice și nordice slab populate										
OP 5	Prioritate 7	P/T	FED R	Mai dezvoltate										
				De tranziție										
				Mai puțin dezvoltate	164.062.000				28.952.000	28.952.000		193.014.000	85%	
				Ultraperiferice și nordice slab populate										
			FSE+	Mai dezvoltate										
				De tranziție										
				Mai puțin dezvoltate										

				Ultraperiferice și nordice slab populate									
			FTJ **	Resurse în temeiul articolului 3 din Regulamentul FTJ									
				Resurse în temeiul articolului 4 din Regulamentul FTJ									
			FC										
TA	Prioritate 8 Asistență tehnică în temeiul articolo		FED R		41.970.000					7.406.000	7.406.000	49.377.000	85%

	lului 36 aline atul (4) din RDC													
			Tota I FED R	Mai dezvoltate										
				De tranziție										
				Mai puțin dezvoltate										
				Ultraperiferice și nordice slab populate										
			Tota I FSE+	Mai dezvoltate										
				De tranziție										
				Mai puțin dezvoltate										
				Ultraperiferice și nordice slab populate										
			FTJ	Resurse în										

			tem eiul artic olulu i 3 din Regu lame ntul FTJ											
			Resu rse în tem eiul artic olulu i 4 din Regu lame ntul FTJ											
		Tota I FC												
Total General														

4. Condiții favorizante

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabel 12: Condiții favorizante							
Condiții favorizante	Fond	Obiectiv specific (N/A pentru FEAMPA)	Îndeplinirea condițiilor favorizante	Criterii	Îndeplinirea criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
			(Da/Nu)	Criteriul 1	(Da/Nu)	(500)	(1000)
Bună guvernanta a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă	FEDR	(i) Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate		Strategia (strategiile) de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinită (sprijinite) de: C1. O analiză la zi a factorilor care	DA	<p>HG nr. 24/2020 Memorandumului cu tema: Măsuri necesare îndeplinirii condiției favorizante Bună guvernanta a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă aprobat de Guvernul României în data de 8 martie 2019 cu 20/4/80/TG.</p> <p>OMCI nr. 458/31.07.2019</p> <p>Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027</p> <p>https://uefiscdi.gov.ro/resource-821136-analysis-of-the-factors-that-obstruct-the-diffusion-of-innovatio.pdf</p>	<p>Primul criteriu este îndeplinit pe baza a două documente:</p> <p><i>Analiza factorilor care blochează difuzarea inovării</i> – elaborat de UEFISCDI, respectiv <i>Bariere în calea digitalizării</i> elaborat de Autoritatea pentru digitalizarea României.</p> <p>Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării</p>

		<p>(ii) Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor</p> <p>(iii) Impulsivitatea și competitivitatea IMM-urilor</p> <p>(iv) Dezvoltarea</p>		<p>împiedică diseminarea inovării, inclusiv digitalizarea</p> <p>C2. Existența unei instituții sau a unui organism național/regional competent responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă</p> <p>C3. Instrumente de monitorizare și evaluare pentru a</p>	<p>https://www.research.gov.ro/uploads/minister/rof-mcid-2021.pdf</p>	<p>(MCID) este instituția responsabilă cu managementul Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI).</p> <p>SNCISI conține o secțiune dedicată monitorizării și evaluării acestui document strategic. O platformă IT va facilita colectarea de date și un compartiment dedicat din cadrul MCID va asigura analiza datelor colectate legate de specializare inteligentă.</p> <p>Potrivit organigramei MCID, Direcția de specializare inteligentă, transfer tehnologic și inovare are atribuții privind derularea continuă a Mecanismului de descoperire antreprenorială (MDP) și identificare/actualizarea</p>
--	--	--	--	---	--	--

		<p>ea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</p>		<p>măsura performanțelor în direcția atingerii obiectivelor strategiei C4.</p> <p>Funcționare a eficace a procesului de descoperire antreprenorială</p> <p>C5. Acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale, dacă este relevant</p>		<p>domeniilor de specializare inteligentă, după caz, monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI.</p> <p>Responsabilă cu elaborarea SNCISI este Direcția general pentru politici CDI, strategii și digitalizare.</p> <p>Funcționarea efectivă a MDP (în colaborare cu Agențiile pentru Dezvoltare Regională care îndeplinesc rolul de AM pentru PO Regionale și sunt responsabile cu elaborarea/implementarea/monitorizarea și evaluarea RIS3 regionale) se realizează pe baza unei metodologii deja realizate și implementate într-o primă iterație a MDP la nivel național, care va fi inclus în SNCISI ca Anexă.</p> <p>Direcția generală de specializare inteligentă,</p>
--	--	--	--	---	--	---

				<p>C6. Acțiuni pentru managementul tranziției industriale, dacă este relevant</p> <p>C7. Măsuri în sprijinul colaborării internaționale</p>		<p>transfer tehnologic și inovare a fost înființată și are atribuții referitoare la aplicarea continuă a MDP la nivel național și actualizarea domeniilor de specializare inteligentă, după caz.</p> <p>Acțiunile necesare pentru îmbunătățirea sistemului de cercetare și inovare vor fi stabilite în cadrul unui proiect de asistență prin Facilitatea de sprijin pentru politică (PSF). Potrivit organigramei la nivelul MCID a fost înființată o unitate de implementare a reformelor recomandate prin proiectul PSF care are rolul de a crește eficiența utilizării fondurilor europene pentru cercetare, aspect</p>
--	--	--	--	---	--	---

							<p>relevat și în Planul Național de recuperare și reziliență.</p> <p>Ministerul Economiei, Turismului și Antreprenoriatului a elaborate Planul de măsuri privind managementul tranziției industrial în România în perioada 2021-2027 și colaborează cu MCID pentru implementarea acestuia.</p> <p>MCID a asumat un <i>Plan de măsuri în sprijinul Internaționalizării și al Colaborării internaționale.</i></p>
Planificarea globală a transporturilor la		c (iii) Dezvoltarea unei mobilități		Se efectuează o cartografiere multinodală			

<p>nivelul corespunzător</p>		<p>naționale , regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>	<p>infrastructurilor existente și a celor planificate până în 2030, care: C1.conține o justificare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză solidă a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al liberalizării sectorului feroviar</p>			
------------------------------	--	---	---	--	--	--

				<p>C2.reflectă planurile privind calitatea aerului, ținând seama în special de planurile naționale de decarbonizare</p> <p>C3.include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul (UE) nr. 1316/2013, în conformitate cu</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>respectiv planuri de lucru ale rețelei TEN-T C4.În ceea ce privește investițiile din afara rețelei centrale TEN-T, garantează complement aritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia pentru regiunile și</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>comunitățile locale</p> <p>C5. unde este cazul, raportează implementarea ERTMS conform cu Regulamentul de implementare al Comisiei EU 2017/6 din 5 ianuarie 2017 referitor la planul de implementare ERTMS.</p> <p>C6.promovează multimodalitatea, identificând nevoile de</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>terminale multimodale sau de transbordare din cadrul transportului de pasageri sau marfă, precum și nevoile de moduri active de transport C7. include măsuri vizând promovarea combustibililor or alternativi, în conformitate cu cadrele naționale de politici C8. Include un</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>rezumat al evaluării riscurilor de siguranță rutieră, în conformitate cu strategiile naționale de siguranță rutieră existente, împreună cu o cartografiere a drumurilor și secțiunilor afectate și furnizarea cu prioritate a investițiilor corespunzătoare relevante C9.</p> <p>furnizează informații</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

				privind resursele bugetare și de finanțare corespunzător oare investițiilor planificate și necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructur ilor existente și a celor planificate			
Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și		d (ii) îmbunătă țirea accesului la servicii de calitate și		Existența unui cadru de politică strategic la nivel național și/sau			

formare, la toate nivelurile		favorabile incluziuni în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii;		regional pentru sistemul de educație și formare, care cuprinde: C1.sisteme de anticipare și previziuni privind competențele, bazate pe date concrete, precum și mecanisme și servicii de monitorizare C2.măsuri care să garanteze un acces egal, participarea și absolvirea unor			
------------------------------	--	---	--	--	--	--	--

				<p>programe de educație și formare de calitate, relevante și incluzive și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior</p> <p>C3.un mecanism de coordonare la toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv la nivelul</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p> învățământul terțiar, și o atribuire clară a responsabilităților între autoritățile naționale relevante și/sau organismele regionale C4.modalități de monitorizare , evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic C5.măsuri care să vizeze adulții cu calificări și competențe </p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>reduse și persoanele provenind din medii socioeconomice dezavantajate, și cursuri de perfecționare profesională</p> <p>C6. Măsurile de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metodele de învățare adecvate,</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>evaluarea și validarea competențelor-cheie măsurile destinate a promova mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea transnațională a formatorilor și a personalului didactic, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	FEDR și Fondul de Coeziune	Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră		1. Este adoptată o strategie națională pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2018/844 a Parlamentului European și a Consiliului care: a) implică obiective de etapă	DA	HG nr. 1034/2020 în 27.11.2020. SNRTL poate fi consultat accesând următorul link: https://www.mlpda.ro/uploads/articole/attachments/60096d5354394459864321.pdf	Strategia națională de renovare pe termen lung (SNRTL) cuprinde, în Capitolul IX Indicatori , o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private, cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5%, stabilit de Uniunea Europeană pentru 2030, prin Directiva 2012/27/UE. Capitolul X Implicații bugetare cuprinde resurselor financiare necesare pentru implementarea strategiei și opțiunile de implementare pentru
---	----------------------------	--	--	--	----	---	---

				<p>orientative pentru 2030, 2040 și 2050;</p> <p>b) oferă o descriere orientativă a resurselor financiare necesare pentru a sprijini implementarea</p>		<p>promovarea investițiilor în renovarea clădirilor (pct. 1 – 4), cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale propuse pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare publice, opțiuni și scheme de finanțare în vederea renovării clădirilor pentru fiecare segment de piață.</p>
--	--	--	--	--	--	--

				strate giei; c) defin ește meca nisme eficac e pentr u prom ovare a invest ițiilor în renov area clădiri lor.			
				2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economii	DA		Capitolul VII din SRL cuprinde măsuri pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, precum și măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice

				de energie necesare			<p>pentru a realiza economiile de energie necesare.</p> <p>Măsurile și pachetele de renovare s-au realizat pentru clădirile de referință considerate ca fiind reprezentative pentru fondul de clădiri existent la nivel național, în funcție de caracteristici arhitecturale comune, tipuri și zone climatice din România.</p>
Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice	all			Există mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate	DA	<p>HG nr. 901/2015</p> <p>OUG nr. 13/2015</p> <p>HG 634/2015</p> <p>OUG nr. 68/2019</p> <p>http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false</p>	<p>Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin:</p> <p>-prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP</p>

				<p>cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include:</p> <p>1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor</p>		<p>-prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel</p> <p>-calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili</p> <p>- pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională.</p> <p>Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.</p>
--	--	--	--	--	--	--

				83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE;			
				2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente: (a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului câștigător, numărul ofertanților inițiali și valoarea contractuală	DA	<p>art.232(1) Legea 98/2016</p> <p>art. 252 (1) Legea nr 99/2016</p> <p>HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172</p> <p>HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169</p> <p>b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6),222^1</p> <p>Legea nr 99/2016, art. 239, 239^1</p> <p>OUG nr 114/2020</p> <p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANTA-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf</p> <p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf</p> <p>Instrucțiunea nr 1/2021</p>	<p>Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP.</p> <p>a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate.</p> <p>b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului.</p>

				<p>; (b)informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații;</p>	<p>http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instructiune-MO-final.pdf</p>	<p>Au fost implementate următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> -anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) <p>În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsindu-se în profilul SEAP, DUAE și declarația</p>
--	--	--	--	---	--	---

							cu participanții la procedură.
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE;	DA		ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele	DA	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.

				analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE;			
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente	DA		<p>Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) <p>Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de</p>

				în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.			denaturare a concurenței.
Instrumete și capacități pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat	Toate fondurile			Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat: 1. În cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al	DA	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	AM verifică dacă beneficiarul intră sau nu în categoria de întreprindere în dificultate: - este verificată existența declarației pe propria răspundere a beneficiarului, - este aplicată metodologia pentru verificarea încadrării în categoria de întreprindere în dificultate așa cum aceasta este definită de

				întreprinderi lor vizate de o cerință de recuperare.			<p>legislația în domeniul ajutorului de stat.</p> <p>Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității beneficiarului de a primi ajutor de stat-de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.</p>
				2. Prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul			<p>Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitate de stat membru al UE, inclusive în ceea ce</p>

				ajutoarelor de stat.			privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale	Toate fondurile			Există mecanisme eficace care asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și care includ: 1. Modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor respectă dispozițiile		Ghidul de aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/	MIPE a elaborat Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. Demersurile pentru a asigura conformitatea programelor sprijinite de fonduri și implementarea cu respectarea dispozițiilor Cartei sunt incluse în Ghid în cadrul capitolului VI <i>Obligations of managing authorities and other institutions involved in managing European Funds</i> , capitolul

				relevante ale Cartei.			<i>IV Legal status. Obligation to respect the Charter.</i>
				2. Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).		Ghidul de aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	Modalitățile de raportare către comitetul de monitorizare a cazurilor de nerespectare a prevederilor cartei în implementarea operațiunilor sprijinite de fonduri sunt incluse în Ghid, capitolul VI Obligații ale autorităților de management și alte instituții implicate în gestionarea fondurilor europene (punctul 4. Verificarea conformității cu Carta în perioada de monitorizare)
Implementarea și	Toate		DA	Există un cadru	DA	Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități	ANDPDCA a elaborat Strategia națională

<p>aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CDPD a ONU) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului</p>	<p>fondurile</p>			<p>național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include: 1. Obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare</p>		<p>http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/123949 Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/236311 Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197</p>	<p>privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027 și Planul Operațional aferent, în cadrul unui proiect AT, cu sprijinul Băncii Mondiale, având ca obiectiv asigurarea participării depline și efective a persoanelor cu dizabilități, bazată pe libertatea de decizie, în toate domeniile vieții și într-un mediu accesibil și rezilient.</p> <p>Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a <i>Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități</i> în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților Fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități.</p>
---	------------------	--	--	--	--	---	---

							<p>Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANDPDCA, pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru.</p> <p>Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2021-2027</p>
				2. Modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea	DA	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	MIPE a elaborat Ghidul privind reflectarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă pentru perioada 2021-2027, care sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin reflectarea politicilor,

				ea programelor		<p>legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea Acordului de parteneriat și PO, încurajând acțiuni și măsuri eficiente în elaborarea și implementarea proiectelor.</p> <p>Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în etapele de programare și de implementare, precum și mecanismele de asigurare și verificare a respectării condiției favorizante.</p> <p>Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, cercetarea în domeniul noilor tehnologii și utilizarea acestora de către persoanele</p>
--	--	--	--	-------------------	--	---

							dizabilități în vederea facilitării integrării acestora în societate.
				3. Modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	DA	https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	<p>Raportarea către comitetele de monitorizare a cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h) din RDC. În scopul îndeplinirii atribuțiilor de raportare, reprezentanții punctului de contact (PCPD) vor fi membri în CM-urile PO care adresează măsuri pentru sprijinirea persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Din perspectiva utilizării fondurilor, PCPD ocupă o poziție centrală în cadrul arhitecturii instituționale pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.</p> <p>Prin colaborarea cu ANDPDCA, Consiliul de</p>

							<p>Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCD, Avocatul Poporului etc., reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM atât situațiile de neconformitate înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau la nivelul CE, cât și soluțiile identificate sau propuse spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, CE remediarea situațiilor semnalate.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

Autorități responsabile de program

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabel 13: Autorități responsabile de program			
Autorități responsabile de program	Denumirea instituției [500]	Numele persoanei de contact [200]	E-mail [200]
Autoritatea de management	Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest	Sorin Maxim – Director General Georgiana Radac – Director AMPOR	sorin.maxim@adrvest.ro georgiana.radac@adrvest.ro
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit – Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României		
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată		
După caz, organismul sau organismele care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC			
Funcția contabilă, în cazul în care această funcție este încredințată unui alt organism decât autoritatea de management	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată		

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5), în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei.

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabel 13 A: Proportia din procentajele prevazute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma sa fie rambursata organismelor care primesc plati din partea Comisiei in cazul asistentei tehnice in temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (in puncte procentuale)	
Organismul 1	Puncte procentuale
Organismul 2*	Puncte procentuale

* Numarul organismelor definite de statul membru.

6. Parteneriat

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

<p><i>Câmp de text[10 000]</i></p> <p>Principiul parteneriatului reprezintă unul dintre principiile-cheie pentru implementarea fondurilor, stând la baza operaționalizării acestora, oferind de asemenea garanția că fondurile sunt alocate în mod transparent, acolo unde este cea mai mare nevoie de ele și că sunt utilizate în cel mai bun mod cu putință.</p> <p>Pentru perioada de programare 2021-2027, MIPE îndeplinește calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a Acordului de parteneriat și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente Politicii de Coeziune.</p> <p>Pentru maximizarea impactului utilizării fondurilor, se va asigura pe întreg procesul de programare și gestionare a fondurilor o abordare bazată pe:</p> <ul style="list-style-type: none">• guvernanta pe mai multe niveluri și cu principiile subsidiarității și proporționalității;• consolidarea principalelor structuri de parteneriat existente la nivel național, regional sau local;• încurajarea pluralismului parteneriatului reunind diferitele părți relevante din sectorul public, alături de asociațiile de întreprinderi, în special cele care reprezintă IMM-uri, camere de comerț, universități și instituții de cercetare, precum și organizațiile din cadrul comunităților și cele de voluntari, care acoperă diferite tipuri și dimensiuni de organizații.• asigurarea transparenței în elaborarea și implementarea POR Vest 2021-2027, în vederea identificării corecte a nevoilor regiunii precum și în implementarea celor mai eficiente soluții adaptate nevoilor. <p>Primele consultări parteneriale au avut loc în prima jumătate a anului 2019, fiind constituite 5 grupuri parteneriale aferente celor 5 Obiective de Politică prevăzute la nivelul propunerii de Regulament general. În perioada 2019-2020, au avut loc numeroase consultări, atât prin organizarea de reuniuni parteneriale, cât și prin intermediul corespondenței electronice, pe marginea priorităților de finanțare post 2020.</p> <p>Odată cu definitivarea arhitecturii Programelor Operaționale prin Memorandum la nivelul Guvernului în luna februarie 2020, grupurile de lucru organizate la nivelul celor 5 obiective de</p>
--

politică au fost restructurate la nivel de program ca urmare a unui *Apel Național pentru exprimarea interesului și pentru selecția partenerilor în cadrul structurilor partenieriale aferente Programelor Operaționale* care a fost organizat în perioada mai – iulie 2020.

Dincolo de activitatea concretă a structurilor partenieriale, transparența în procesul de programare este asigurată prin intermediul secțiunii dedicate la nivelul site-ului MIPE, în cadrul căreia sunt postate cu regularitate documentele relevante pentru procesul de programare supuse consultării: logicile intervențiilor, diversele versiuni ale Programelor Operaționale, precum și calendarul consultărilor publice.

Astfel, după publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor. Observațiile și propunerile formulate în timpul reuniunii sau transmise ulterior în scris au fost analizate de ADR Vest și, după caz, integrate în versiunea revizuită a POR Vest.

În paralel cu procesul național, pentru pregătirea POR Vest 2021-2027, la nivelul Regiunii Vest au fost desfășurate consultări cu autorități publice locale, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării care, în conformitate cu abordarea bazată pe guvernanta pe mai multe niveluri se implică pe durata programării și ulterior în implementare, inclusiv prin participarea la Comitetul de Monitorizare.

În perioada 09.12.2020-12.01.2021 a fost organizat un tur virtual cu toate UAT-urile din Regiunea Vest, grupate în funcție de județ, dimensiunea localității urbane și zona de interes, cu scopul de a prezenta structurat și detaliat programul operațional, în vederea analizei nevoilor de investiții în corelare cu oportunitățile de finanțare oferite prin POR Vest 2021-2027.

Structurile partenieriale de referință la nivel regional, implicate în programarea și implementarea fondurilor europene sunt: **Consiliul pentru Dezvoltare Regională Vest (CDR Vest), Comitetul Regional pentru elaborarea PDR (CRP) 2021-2027 Vest, Consorțiul Regional de Inovare Vest (CRI), Comitetul de Monitorizare al POR Vest (CM POR)**. Acest sistem asigură implicarea și reprezentativitatea principalilor actori din regiune în procesul de elaborare și implementare al POR Vest 2021-2027, având o îndelungată colaborare de mai bine de 20 de ani, asigurând echilibrul structurilor locale și regionale. Astfel:

- **CRP Vest** este organizat conform Regulamentului-Cadru privind organizarea și funcționarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (CRP) 2021-2027 și este un **organism consultativ** care reunește și implică în procesul de planificare principalii actori cheie din regiune într-un cadru larg partenerial, pentru elaborarea și avizarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Vest – **principalul document care fundamentează POR Vest pentru 2021-2027**. Componenta structurilor partenieriale prevăzute în cadrul CRP sunt: **6 Grupuri tematice regionale (GTR)**, câte unul pentru cele **5 obiective de politică** de la nivel european și un

grup pentru Administrație și bună guvernare regională, **Grupurile de lucru subregionale (GLSR)**, organizate la nivel județean.

- **CRI Vest** este structura consultativă implicată în procesul de actualizare și monitorizare a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă (RIS3), de avizare a Documentului Cadru Regional, precum și de analiză și prioritizare a propunerilor de proiecte aferente entităților CDI.

- **CM POR Vest** – va fi creat după aprobarea POR Vest 2021-2027 și avea în structura sa o reprezentare echilibrată a autorităților și organismelor intermediare relevante și a reprezentanților partenerilor. Pentru Comitetului de Monitorizare, conform modelului utilizat în cadrul CRP, AM POR Vest va înființa și funcționaliza grupuri de lucru tematice, unde membrii vor fi implicați în planificarea apelurilor, implementarea, monitorizarea sau evaluarea programului.

La nivelul Regiunii Vest, întâlnirile de lucru și consultările publice parteneriale au avut loc astfel:

- **elaborarea PDR Vest 2021-2027:**

- Consultare publică - Analiza socio-economică și Analiza SWOT a Regiunii Vest, lansată pe site-ul ADR Vest - 15.04.2020. În urma consultării, propunerile și comentariile primite au fost inserate în PDR.
- Reuniunea CRP Vest 2021 – 2027 - 20.02.2020, unde au fost prezentate propunerile de Regulamente UE 2021-2027 și noua Politică de Coeziune, precum și prima versiune de PDR Vest 2021-2027.

- **actualizarea RIS3 Vest:** 3 întâlniri de lucru și 4 ateliere pentru descoperire antreprenorială (EDP):

- 17.08.2017, 04.04.2017, 20.02.2020 - Întâlniri de lucru CRI,
- 28.05.2019: EDP - Agricultură și industria alimentară
- 29.05.2019: EDP - Eficiență energetică și construcții sustenabile,
- 04.06.2019: EDP - Industriile culturale și creative,
- 20.02.2020: EDP - Industria manufacturieră,
- 23.10.2020: EDP - Sectorul TIC și Automotive,
- 27.10.2020; EDP - Sectorul Turism, Sănătate și Calitatea Vieții.

RIS3 a primit avizul CRI Vest prin Hotărârea nr. 2/26.11.2020 și a fost aprobat de către CDR Vest prin Hotărârea nr. 16/03.12.2020.

Atât PDR Vest, cât și RIS3 Vest stau la baza fundamentării POR 2021-2027.

- **elaborarea POR Vest:**

- Prima versiunea a POR Vest a fost postată în consultare publică în data de 16.07.2020 pe site-ul ADR Vest, secțiunea <https://adrvest.ro/por-2021-2027/> și a fost transmisă pe e-mail, în data de 17.07.2020, membrilor structurilor parteneriale CDR, CRP, CRI și altor parteneri relevanți regionali – aproximativ 200 de instituții din mediul public, privat,

societate civilă. Răspunsurile primite în scris au fost analizate și, după caz, integrate în versiunea revizuită a POR Vest.

- Pentru elaborarea POR Vest și fundamentarea investițiilor în dezvoltare urbană, s-a realizat un inventar al Strategiilor de dezvoltare locale existente la nivel urban și județean, prin diseminarea unui chestionar on-line - 12.08.2020, către autoritățile publice locale din mediul urban și județean (46 de autorități publice locale).
- Primul draft de program a fost transmis către CE în 30.09.2020 și postat pe pagina web a ADR Vest.
- Pentru fundamentarea investițiilor în domeniile în care datele statistice sunt insuficiente au fost elaborate chestionare și întocmite studii și analize regionale asupra informațiilor colectate. Astfel, au fost desfășurate studii în domeniile: IMM-uri, digitalizare întreprinderi, digitalizare administrație publică, educație, eficiență energetică clădiri rezidențiale și clădiri publice, spații verzi, turism și patrimoniu cultural.
- În perioada 07.12.2020-18.12.2020 s-au desfășurat întâlniri online cu toate UAT-urile din regiune (județe, municipii și orașe) pentru prezentarea POR Vest 2021-2027 după prima negociere oficială cu CE.
- În intervalul 20.07.2020 – 31.03.2021 s-au desfășurat consultări individuale cu reprezentanți ai UAT urbane din regiune, cu reprezentanți ai mediului academic, ai entităților din domeniul CDI.
- În data de 26.03.2021 a avut loc o întâlnire on-line cu membrii CDR Vest, fiind prezentată versiunea pregătită pentru a fi transmisă Comisiei Europene.
- În 16.04.2021, cea de-a doua versiune a POR Vest 2021-2027 a fost transmisă Comisiei Europene.
- Prezentarea Memoriului și a versiunii de lucru a POR Vest 2021-2027 în Comisiile de Analiză Tehnică la agențiile locale pentru protecția mediului din Regiunea Vest, respectiv: 14.07.2021 - APM Arad, 15.07.2021 - APM Caraș-Severin, 20.07.2021- APM Hunedoara și 21.07.2021 – APM Timiș.
- În luna august 2021 s-a derulat un proces de consultare publică a POR Vest 2021-2027, prin intermediul unui Chestionar constând în 15 întrebări, în cadrul căruia și-au exprimat opțiunile 365 de persoane. Domeniile de interes pentru investiții rezultate în urma chestionarului sunt corelate cu cele finanțate în cadrul programului.
- În data de 04.11.2021 se transmit anunțuri publice în mass-media privind organizarea Dezbaterii publice aferente SEA în data de 13.12.2021, ora 15:00, în sistem online.
- În data de 05.11.2021 a avut loc un conferința "*Viitorul Regiunii Vest – Fă-ți vocea auzită*", eveniment ce a reprezentat un amplu proces de consultare publică a celei de a treia versiuni de lucru a programului. S-au înscris un număr de 337 persoane și au participat 252 de persoane, reprezentanți ai instituțiilor, administrațiilor publice, ai mediului de

afaceri și de cercetare, precum și ONG-uri și cetățeni ai Regiunii Vest. În urma acestui proces de consultare s-a răspuns în cadrul evenimentului și ulterior la peste 50 de întrebări colectate de la participanți.

- În data de 19.11.2021 a avut loc o nouă întâlnire a CDR Vest pe marginea consultării versiunii a treia de lucru a programului, ce a avut în vedere și o analiză mai detaliată a alocărilor pe anumite domenii de intervenții, corelat cu nevoile de dezvoltare ale fiecărui județ.
- În data de 02.12.2021 s-au primit din partea MIPE observațiile asupra POR Vest 2021-2027 rezultate în urma procesului de consultare publică de la nivel național fiind integrate, unde a fost cazul, în cadrul celei de a treia versiuni a programului.

7. Comunicare și vizibilitate

Trimitere: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Câmp de text[4 500]

Creșterea nivelului de transparență în utilizarea fondurilor alocate prin POR Vest 2021-2027 și conștientizarea beneficiilor și a valorii adăugate pe care le aduce programul în viețile oamenilor reprezintă o prioritate pentru perioada de finanțare 2021-2027.

Pentru ca măsurile de comunicare să asigure atingerea obiectivelor programului, au fost stabilite următoarele obiective specifice:

- Promovarea oportunităților de finanțare și asigurarea faptului că potențialii beneficiari au acces facil și în timp la informații relevante și clar formulate legate de obținerea finanțărilor, prin organizarea a cel puțin 50 de acțiuni de comunicare până în anul 2027, astfel încât să fie facilitată contractarea proiectelor;
- Informarea beneficiarilor cu privire la procesul de implementare a proiectelor, inclusiv a măsurilor de comunicare și promovare a rezultatelor, prin organizarea a 25 de sesiuni de informare până în anul 2027, și oferirea de resurse și instrumente de lucru, astfel încât să fie facilitată absorbția fondurilor alocate prin program;
- Creșterea gradului de conștientizare a publicului larg cu privire la rezultatele și impactul programului (60% până în anul 2029), prin promovarea exemplelor de bună practică și prezentarea statisticilor legate de program, astfel încât locuitorii din Regiunea Vest să cunoască unde și în ce scop au fost investite fondurile alocate;
- Consolidarea dialogului și interacțiunii cu cetățenii și partenerii strategici, prin organizarea a cel puțin 30 de inițiative care să contribuie la crearea unei comunicări mai aproape de oameni și de nevoile acestora și pentru a încuraja dezbateră democratică.

Prin măsurile de comunicare și vizibilitate propuse urmărim o interacțiune mai strânsă cu:

- Publicul larg: populația din Regiunea Vest;
- (Potențialii) beneficiari ai programului: administrația publică, mediul de afaceri, ecosistemul de inovare, ONG-uri, mediul academic/de cercetare;
- Publicul intern: angajații ADR Vest;
- Parteneri regionali, naționali, europeni;
- Reprezentanți mass-media.

Avem în vedere o abordare “out of the box”, inovatoare și îndrăzneță, care să stârnească curiozitatea, bazată pe transparență, originalitate, semnificație și relevanță, îmbinând metodele tradiționale de comunicare cu cele care pun accent pe tehnologie digitală, audiovizual, storytelling, sustenabilitate, diversitate și incluziune.

Propunem următoarele instrumente:

- Pagina web a programului, care va funcționa ca (re)sursă valoroasă de informare pentru (potențialii) beneficiari și cetățeni, actualizată permanent, împreună cu o aplicație mobilă cu multiple funcțiuni;
- Rețelele sociale, care vor funcționa ca (re)sursă esențială de comunicare cu publicul larg (Facebook), cu profesioniști și rețele de networking pentru diferite domenii de business (LinkedIn) și cu un public mai divers (Youtube), prin utilizarea unui conținut bazat pe instrumente vizuale;
- Evenimentele de promovare, implicare, dezvoltare de competențe (ex. sesiuni de instruire, dezbateri și conferințe tematice, concursuri de idei, competiții etc.) și campaniile regionale integrate de comunicare pentru maximizarea vizibilității programului;
- Mass-media tipărită și online, radio și TV și partenerii de comunicare (reprezentanța Comisiei Europene și biroul de legătură al Parlamentului European din România, centrele de informare Europe Direct, rețelele de comunicare);
- Materialele de informare și promovare, digitale și tipărite, video și audio (inclusiv podcast-uri), obiectele personalizate etc.

Pentru operațiunile de importanță strategică, se are în vedere cooperarea strânsă cu beneficiarii, astfel încât să fie asigurată vizibilitatea proiectelor, prin organizarea de campanii dedicate, evenimente de lansare, cu invitarea reprezentanților nivelului național și european, diseminarea informațiilor legate de stadiul proiectelor pe pagina web a programului etc.

Bugetul va fi alocat anual într-un plan anual de acțiune, în funcție de etapele programului și a nevoii pentru activități de comunicare.

A fost desemnat un responsabil cu comunicarea programului. Acesta va lucra în strânsă legătură cu coordonatorul național, cu rețeaua europeană INFORM-EU, rețeaua națională de comunicare, precum și cu alți parteneri strategici, pentru schimb de know-how și dezvoltarea de abordări comune.

Pentru că monitorizarea și evaluarea activităților de comunicare sunt cruciale pentru măsurarea atingerii obiectivelor și performanței, au fost stabiliți o serie de indicatori de realizare, de rezultat și de impact, conform recomandărilor Comisiei Europene. Aceștia sunt detaliați în Planul de comunicare aferent programului care va fi aprobat de Comitetul de Monitorizare POR Vest. Principalii indicatori se referă la numărul de vizite și vizitatori unici pe pagina web a programului, numărul de utilizatori ai aplicației mobile, numărul de participanți la evenimentele organizate, gradul de notorietate al programului. Acțiunile de comunicare vor fi monitorizate și evaluate în mod regulat, intern, folosind date statistice ale paginii web și ale canalelor de social media, chestionare, sondaje, și extern, prin studii de notorietate la fiecare 2 ani.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Trimitere: articolele 94 și 95 din RDC

Tabel 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	DA	NU
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare în cadrul priorității, în conformitate cu articolul 94 din RDC(dacă da, completați apendicele 1)	☐	☒
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii bazate pe finanțări nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC (dacă da, completați apendicele 2)	☐	☒

Apendicele 1

Contribuția Uniunii bazată pe costuri unitare, sume forfetare și rate forfetare

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză (articolul 94 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest apendice nu este necesar atunci când se utilizează opțiunile de costuri simplificate (OCS) la nivelul Uniunii stabilite prin actul delegat menționat la articolul 94 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorie de regiuni	Proportia estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod	Descriere	Cod	Descriere			

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

Autoritatea de management a primit sprijin din partea unei societăți externe pentru a stabili costurile simplificate de mai jos?

Dacă da, vă rugăm să precizați denumirea societății externe:

Da/Nu — Denumirea societății externe

1. Descrierea tipului de operațiune, inclusiv calendarul de punere în aplicare	
2. Obiectiv(e) specific(e)	
3. Indicator care determină rambursarea	
4. Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	
5. Baremul standard de costuri unitare, sume forfetare sau rate forfetare	
6. Cuantumul OCS pe unitate de măsură sau procent (în cazul ratelor forfetare)	
7. Categoriile de costuri acoperite de costul unitar, de suma forfetară sau de rata forfetară	
8. Aceste categorii de costuri acoperă totalitatea cheltuielilor eligibile pentru operațiunea în cauză? (Da/Nu)	
9. Metoda de ajustare (ajustări)	
10. Verificarea realizării unităților - descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării unităților livrate	

<p>- descrieți ce se va verifica în cursul controalelor de gestiune și de către cine</p> <p>- descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante</p>	
<p>11. Posibile stimulente neadecvate, măsuri de atenuare și nivelul de risc estimat (ridicat/mediu/scăzut)</p>	
<p>12. Cuantumul total (național și Uniune) care se preconizează a fi rambursat de către Comisie pe această bază</p>	

C: Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.).

2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul pe baza articolului 94 alineatul (2) sunt relevante pentru tipul de operațiune.

3. Vă rugăm să precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și modalitățile de a asigura verificarea, calitatea, colectarea și stocarea datelor.

Apendicele 2

Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

Model pentru transmiterea datelor către Comisie spre analiză (articolul 95 din RDC)

Data transmiterii propunerii	

Acest apendice nu este necesar atunci când se utilizează cuantumuri pentru finanțarea la nivelul Uniunii nelegată de costuri, stabilită prin actul delegat menționat la articolul 95 alineatul (4) din RDC.

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorie de regiuni	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune acoperită (acoperite)		Condițiile care trebuie îndeplinite/ rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/ rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat, utilizat pentru rambursarea către beneficiar sau beneficiari
					Cod	Descriere		Cod	Descriere		

B. Detalii pe tip de operațiune (a se completa pentru fiecare tip de operațiune)

1. Descrierea tipului de operațiune			
2. Obiectiv(e) specific(e)			
3. Condițiile care trebuie îndeplinite sau rezultatele care trebuie obținute			
4. Termenul de îndeplinire a condițiilor sau de obținere a rezultatelor			
5. Definiția indicatorului			
6. Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute, care determină rambursarea de către Comisie			
7. Obiectivele intermediare (dacă este cazul) care determină rambursarea de către Comisie, cu un calendar de rambursare	Rezultate intermediare	Data preconizată	Cuquantum (in EUR)
8. Suma totală (inclusiv finanțarea națională și din partea Uniunii)			
9. Metoda de ajustare			
10. Verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a rezultatelor intermediare): — descrieți ce document(e)/sistem va (vor) fi utilizat(e) pentru verificarea realizării rezultatului sau condiției (și, acolo unde este relevant, a fiecăruia dintre rezultatele intermediare); — descrieți cum se vor efectua controalele de gestiune (inclusiv la fața locului) și de către cine; — descrieți care vor fi modalitățile de colectare și stocare a datelor/documentelor relevante.			

<p>11. Utilizarea granturilor sub formă de finanțări nelegate de costuri Grantul oferit de statul membru beneficiarilor ia forma finanțării nelegate de costuri? [Da/Nu]</p>	
<p>12. Modalități de asigurare a pistei de audit Vă rugăm să specificați organismul sau organismele responsabile pentru aceste modalități.</p>	

Apendicele 3

Lista operațiunilor de importanță strategică planificate, însoțită de un calendar

[articolul 22 alineatul (3) din RDC]

Câmp de text[2 000]

Nevoile regionale și tranziția către o Regiune moderat-inovatoare, accesibilă și prietenoasă cu cetățenii ei, fac ca AM POR Vest să aibă în vedere selectarea următoarelor operațiuni de importanță strategică pentru care vor fi instituite reguli specifice de monitorizare și comunicare:

- **P1/OS a (i) – Crearea și operaționalizarea celor 4 Centre de Creativitate și Inovare (CCI).** Aceste infrastructuri de cercetare, open lab, vor stimula creativitatea și inovarea și vor contribui la creșterea capacității mediului academic și organizațiilor de cercetare actorilor de a se conecta la nevoile sectorului de afaceri, în vederea generării unor procese și produse inovative în domeniile de specializare inteligentă regionale. Misiunea lor rămâne strâns legată de parteneriatul mediul academic-mediul de cercetare-mediul de afaceri. Bugetul estimativ: EUR FEDR 13.6 mil.

- **P1/OS a (iv) – Crearea și operaționalizarea Agenției Regionale de Inovare (ARI).** Rolul acesteia va fi de a optimiza intervențiile la nivelul ecosistemului de inovare al Regiunii Vest și de a gestiona procesul de descoperire antreprenorială. ARI va promova o agendă de inovare strategică și robustă menită să crească capacitățile de inovare a stakeholderilor regionali, coroborată cu un sprijin bine conturat privind cooperarea și parteneriatul între mediul academic, industrie, administrația publică și sectorul ONG. Misiunea ei rămâne strict legată de dezvoltarea sistemului regional de inovare. Bugetul estimativ: EUR FEDR 2,975 mil.

- **P5/OS c (ii) Crearea unui sistem public de transport intra și interjudețean.** Un sistem public de transport interjudețean va facilita o mai bună mobilitate intraregională a forței de muncă și va asigura o conectivitate îmbunătățită cu centrele economice, atracțiile turistice etc. Bugetul estimativ: EUR FEDR 6 mil.

- **P7/OS e (i) Regenerare urbană.** O regiune fără orașe atractive nu poate performa la nivel național în competiția de atragere de resurse, investiții și personal calificat. Operațiunile de importanță strategică aferente acestui obiectiv specific vor fi selectate ulterior în baza unor criterii suplimentare (ex. localizare, impact la nivel local/regional, caracterul inovativ, buget, potențiali beneficiari etc.) după derularea apelurilor de proiecte. Bugetul estimativ: EUR FEDR 70 mil.

-
- ¹ INS, POP107A
- ² EUROSTAT, nama_10r_3gdp, anul 2018
- ³ EUROSTAT, nama_10r_3gdp, anul 2017
- ⁴ Analiza realizata in cadrul PDR Vest 2021-2027
- ⁵ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development
- ⁶⁶ Guidelines on cooperation under IJG goal 2020+ (Interact) p.23
- ⁷ INS, CDP104B, anul 2018
- ⁸ EUROSTAT, RD_E_GERDREG, anul 2017
- ⁹ EUROSTAT, isoc_r_iacc_h, anul 2020
- ¹⁰ EUROSTAT, isoc_r_iuse_i, anul 2020
- ¹¹ Analiza nevoilor de digitalizare ale întreprinderilor din Regiunea Vest
- ¹² EUROSTAT, [nama_10r_2gdp], [lfst_r_lfp2act]
- ¹³ INS, TEMPO_INT104D_28_9_2020
- ¹⁴ www.listafirme.ro
- ¹⁵ Analiza sectorului IMM la nivelul Regiunii Vest întocmită de ADR Vest
- ¹⁶ Comunicarea privind stabilirea unui obiectiv mai ambițios în materie de climă pentru Europa în perspectiva anului 2030, COM (2020) 562 final.
- ¹⁷ Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung, in curs de aprobare;
- ¹⁸ Lot 3 - Evaluarea intervențiilor POR 2014-2020, Tema 3. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon Raport de evaluare final
[http://www.inforegio.ro/images/documente/implementare/evaluare-program/Evaluarea_interventiilor_POR_2014-2020 - Etapa I - RO/Raport de evaluare POR 2014-2020 AP 3 Eficienta energetica.pdf](http://www.inforegio.ro/images/documente/implementare/evaluare-program/Evaluarea_interventiilor_POR_2014-2020_-_Etapa_I_-_RO/Raport_de_evaluare_POR_2014-2020_AP_3_Eficienta_energetica.pdf)
- The potential for investment in energy efficiency through financial instruments in the European Union, Romania in-depth analysis, May 2020
- ¹⁹ INS,GOS103B, anul 2018
- ²⁰ Ciupa V., Radoslav R., Oarcea C., Oarcea Z., Timișoara verde, editura Marineasa, 2005, p. 160-164.
- ²¹ Landscape Institute, *Green Infrastructure:Connected and Multifunctional Landscapes*. Landscape Institute, 2009, London, UK.
- ²² PDR 2021-2027, cap.3 Mobilitate urbană
- ²³ Conform studiului "Aplicarea științelor comportamentale pentru reducerea utilizării autovehiculelor personale în Timișoara".
- ²⁴ <https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/>
- ²⁵ Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 și Strategia de specializare inteligentă RIS 3 – Regiunea Vest 2021-2027
- ²⁶ Spațiul Economic al Cercetării
- ²⁷ Spațiului European de Cercetare,COM(2020) 628 final
- ²⁸ PDR 2021-2027

-
- ²⁹ conform Planului Național de Reformă
- ³⁰ RIS3
- ³¹ Analiza nevoilor de digitalizare ale întreprinderilor din Regiunea Vest
- ³² COM(2020) 67 Conturarea viitorului digital al Europei
- ³³ COM(2020) 274 European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience
- ³⁴ Spațiului European de Cercetare, COM(2020) 628 final
- ³⁵ Comunicarea a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic Social European și Comitetul Regiunilor. Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030.
- ³⁶ Sustainable development in the European Union, 2019 Edition
- ³⁷ ⁶ Education and Training Monitor country analysis, volume 2 2019
- ³⁸ Recomandarea Consiliului UE /2020 privind educația digitală în societățile cunoașterii din Europa, Recomandarea Consiliului UE /2020 privind educația și formarea profesională pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență, Strategia Europeană „Educație digitală”, Strategia Europa Digitală – proiecte de orientări în perioada 2021-2022
- ³⁹ Strategia Națională pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018-2023, Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2021-2027 iar Planul Strategic Instituțional 2019-2022, Politicile și programele bugetare pe termen mediu ale ordonatorilor principali de credite pentru anul 2021 și perspective pentru anii 2022-2024 a Ministerului Educației.
- ⁴⁰ Comisia Europeană, (2018), Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural
- ⁴¹ PDR Regiunea Vest 2021-2027
- ⁴² Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
- ⁴³ În concordanță cu [Declarația de la Davos din 2018 privind o cultură arhitectonică de mare calitate pentru Europa \(2018 Davos Declaration on high-quality Baukultur for Europe\)](#)
- ⁴⁴ <http://www.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/infrastructuri-de-cercetare/infrastructura-de-inovare-si-transfer-tehnologic/2020/registru-entitati-itt-mai-2020.pdf>
- ⁴⁵ Technology readiness levels (TRL)
- ⁴⁶ Spațiul European al Cercetării
- ⁴⁷ Parteneriatul European pentru Inovare
- ⁴⁸ EUSDR Action Plan, 2020
- ⁴⁹ <https://danube-region.eu/danube-events/cross-mrs-workshop-synchronised-call-innovation-express-2-0/>
- ⁵⁰ www.interreg-danube.eu
- ⁵¹ EUROSTAT, nama_10r_3gva, nama_10r_3gdp
- ⁵² Date regionale prelucrate din www.listafirme.ro
- ⁵³ https://www.eib.org/attachments/thematic/digitalisation_of_smes_in_ireland_summary_en.pdf
- ⁵⁴ Acord de Parteneriat pentru Perioada de Programare 2021-2027 – 9 octombrie 2020
- ⁵⁵ Acord de Parteneriat pentru Perioada de Programare 2021-2027 – 9 octombrie 2020

-
- ⁵⁶ Joint Statement of the Ministers responsible for the implementation of the EU Strategy for the Danube Region, Zagreb, 22 October 2020
- ⁵⁷ Mecanismului de Descoperire Antreprenorială
- ⁵⁸ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, European Union Strategy For Danube Region
- ⁵⁹ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.
- ⁶⁰ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.
- ⁶¹ Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2021
- ⁶² E-România, O politică publică în domeniul e-guvernării, iulie 2020, Beneficiar: Autoritatea pentru Digitalizarea României
- ⁶³ E guvernarea in municipiile Romaniei editia 3/2016, SNSPA
- ⁶⁴ Asociația Română pentru Smart City
- ⁶⁵ <https://romaniansmartcity.ro/harta-proiectelor-smart-city/>
- ⁶⁶ Radiografia Smart City în România, Ediția a V-a, 2021, Vegacomp
- ⁶⁷ Mapping Smart Cities in EU, Directorate-General for Internal Policies of the Union (European Parliament)
- ⁶⁸ (revitalizarea serviciilor rurale prin inovare digitală și socială, îmbunătățirea serviciilor din teritoriile LEADER).
- ⁶⁹ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.
- ⁷⁰ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.
- ⁷¹ Sursa: PDR 2021-2027, cap. 3.3 Fondul de locuințe și eficiența energetică
- ⁷² Sursa: Inventar realizat de ADR Vest cu sprijinul Autorităților Publice Locale pentru sprijin în pregătirea POR 2021-2027
- ⁷³ Sursa: PDR 2021-2027, cap. 3.3 Fondul de locuințe și eficiența energetică
- ⁷⁴ Sursa: Inventar realizat de ADR Vest cu sprijinul Autorităților Publice Locale pentru sprijin în pregătirea POR 2021-2027
- ⁷⁵ <https://www.mlpda.ro/pages/inventarulcladirilor>
- ⁷⁶ În conformitate cu Legea nr. 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor, cu modificările și completările ulterioare,
- ⁷⁷ INS, GOS103B
- ⁷⁸ <https://citadini.ro/baza-de-date-urbane/> numarul de parcuri urbane
- ⁷⁹ Conform www.citadinii.ro

-
- ⁸⁰ SWD(2019) 193 Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure
- ⁸¹ Comunicarea a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic Social European și Comitetul Regiunilor. Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030.
- ⁸² În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.
- ⁸³ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.
- ⁸⁴ Planul de Dezvoltare Regională Vest 2021-2027
- ⁸⁵ Sursa: INS Tempo, GOS 114B, 2019
- ⁸⁶ PMUD 2015-2018
- ⁸⁷ Studiul de oportunitate privind achiziția de material rulant nou și modernizarea de material rulant existent, Municipiul Arad, 2018
- ⁸⁸ Conform datelor preluate din *Orașe Magnet*, Banca Mondială
- ⁸⁹ http://www.interreg-danube.eu/approved-projects?approved_project_filter%5Bcall%5D=&approved_project_filter%5Bstatus%5D=&approved_project_filter%5BPrioritate%5D=67&approved_project_filter%5BinterventionArea%5D%5B%5D=75&approved_project_filter%5Bacronym%5D=&approved_project_filter%5B_token%5D=AdcT3tEBldbazBDJ9LfppvREHa0SwkDhI9HofryfbW0
- ⁹⁰ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.
- ⁹¹ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.
- ⁹² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20201114-1>
Aceste două aspecte sunt menționate în cadrul Comunicării Comisiei 293/2018 *Europa în mișcare*, ca reprezentând factori care pot contribui la reducerea impactului accidentelor.
- ⁹³ Aceste două aspecte sunt menționate în cadrul Comunicării Comisiei 293/2018 *Europa în mișcare*, ca reprezentând factori care pot contribui la reducerea impactului accidentelor.
- ⁹⁴ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (l) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.
- ⁹⁵ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.
- ⁹⁶ <https://www.siiir.edu.ro/carto/>
- ⁹⁷ Analiză efectuată în cadrul Planului pentru dezvoltare Regională al Regiunii Vest 2021 - 2027
- ⁹⁸ Document suport POR Vest 2021-2027 Tabere de elevi și preșcolari
- ⁹⁹ Cu excepția unui obiectiv specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (m) din Regulamentul FSE+.

¹⁰⁰ <http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/05/Sta%C8%9Biuni-turistice-actualizare-13-mai-2020.pdf>

¹⁰¹ În cazul în care resursele din cadrul obiectivului specific prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (I) din Regulamentul FSE+ sunt luate în considerare în sensul articolului 7 alineatul (4) din Regulamentul FSE+.

¹⁰² Strategia de dezvoltare teritorială a României

¹⁰³ Conform chestionarului elaborat de ADR Vest în anul 2021 pentru domeniul Patrimoniu și Turism din mediul urban din martie 2021.

¹⁰⁴ Conform chestionarului elaborat de ADR Vest în anul 2021 pentru domeniul Patrimoniu și Turism din mediul urban din martie 2021.

¹⁰⁵ https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en

¹⁰⁶ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good